

ΗΜΕΡΟΥΣΙΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ

ΤΗΣ

ΑΛΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΨΑΡΡΩΝ.

Ἡ

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΑ ΥΠΟ

ΤΟΥ ΠΕΡΕΣΣ ΜΙΚΕ ΔΟΥΚΑ.

ΕΝ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟΙΣ "ΑΣΤΕΡΟΣ".

1884.

ΗΜΕΡΟΥΣΙΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ

ΤΗΣ

ΛΑΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΨΑΡΡΩΝ,

ἢ

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣΑ ΥΠΟ

ΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ ΜΙΚΕ ΔΟΥΚΑ.

ΕΝ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΙ.

ΤΥΠΟΙΣ "ΑΣΤΕΡΟΣ,"

1884.

811040

ΦΙΛΟΓΕΝΕΣΤΑΤΕ

ΚΥΡΙΕ Δ. ΒΑΦΙΑΔΑΚΗ!

Δὲν σέ τιμῶ διὰ τὸν πλοῦτον, δὲν σέ ἐκθειάζω δι' ἣν κατέχεις θέσειν, δὲν σέ θαυμάζω διὰ τὴν φιλίαν τῶν ὑπουργῶν, δὲν σέ μακαρίζω διὰ τὰ ἐξωτερικὰ σου προτερήματα. Εἰς μόνην τὴν ἀρετὴν στέκει ἡ ἀληθὴς τοῦ ἀνθρώπου ἀξία καὶ δι' αὐτὴν πρέπει καθεὶς νὰ τιμᾶται, νὰ μακαρίζεται, νὰ θαυμάζεται· χωρὶς τῆς ἀρετῆς, ὅσον ἂν φαίνεται τις μέγας εἶναι, τῇ ἀληθείᾳ, μικρὸς· Μικρὸς πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀναμιούτητα, μικρὸς πρὸς τὴν Πατρίδα δι' ἀγνωμοσύνην, μικρὸς πρὸς τὸν πλησίον διὰ μοχθηρίαν, μικρὸς πρὸς ἑαυτὸν δι' ἀναισθησίαν καὶ ἀσυμφωνίαν τοῦ ἤθους πρὸς τὴν τύχην του

Αἱ σάρκες, αἱ κεναὶ φρενῶν,
'Αγάλαματ' ἀγορᾶς εἰσίν.

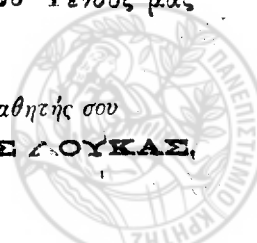
Τὰ χρηστὰ ἤθη χαρακτηρίζουσι τοὺς τιμίους, τοὺς ἀξίους, τοὺς εὐγενεῖς.

Ἀκόρεστε τῶν ὑπὲρ Πατρίδος καλῶν Δ. Βαφιαδάκη, ἡ πολύτιμος, ἀρετὴ σου, σέ κάμνει πολυτίμητον, εἶσαι μεγαλόφρων, φιλόανθρωπος, εὐεργετικὸς, εὐλαβεῖσαι τὰ θεῖα, σέβησε τὸ ἱερατεῖον, τιμᾶς τὰς Μούσας, ἀγαπᾶς τὸ Γένος, ὠφελεῖς ὡς καλὸς τοῦ πλοῦτου ταμίας τοὺς ἐμπόρους, ἐπὶ σέ στηρίζεται τὸ ἐμπόριον τῆς Σύρου, ἀπὸ σέ τρέφονται πτωχοὶ μαθηταί. Σὺ μάλιστα πασχίζεις νὰ πληθύνῃς εἰς τὸ Γένος τοὺς λογίους, τοὺς ὁποίους περιποιεῖσαι μὲ παιτρικὴν φιλοστοργίαν.

Φιλόκαλε Δημήτριε Βαφιαδάκη! πάντες γνωρίζουσι τὰς χάριτάς σου. Τὸ ὄνομά σου μακαρίζεται καὶ εὐλογεῖται παρὰ πάντων τῶν ὁμογενῶν, ἀλλ' ἐν ὅσῳ ζῆ ἡ Σύρος, χρεωστεῖ νὰ κηρύττῃ τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὰς εἰς αὐτὴν καθεικάστην λαμπρὰς χορηγίας σου· διὰ ταῦτα σοὶ προσφέρω τὸ φυλλάδιον τοῦτο ὡς τεκμήριον μικρὸν τῆς μεγάλης πρὸς σέ εὐγνωμοσύνης μου· δέξαι τὸ σμικρὸν τοῦτο δῶρον καλοθελητὰ Δ. Βαφιαδάκη, καὶ χαῖρε καὶ εὐτύχει, καλὸν παράδειγμα καὶ τῶν ἄλλων πλουσίῳ τοῦ Γένους μας γενόμενος!

Ὁ ποτὲ συμμαθητὴς σου

ΙΕΡΕΥΣ ΜΙΚΒΕ ΔΟΥΚΑΣ,

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ἐπιχειρήσας εἰς τὴν πρεσβυτικὴν ταύτην ἡλικίαν μου τὴν ἐν συντόμῳ ἐξιστόρησιν τῆς κατὰ τὸ 1824 καταστροφῆς τῆς περιλημμένης πατρίδος μου, τῶν Ψαβρῶν, ὡς αὐτόπτης τοῦ μεγάλου καὶ φοβεροῦ ἐκείνου δράματος, παρακαλῶ τοὺς φίλους ἀναγνώστας νὰ φανῶσιν ἐπιεικεῖς εἰς τὰς κρίσεις αὐτῶν καὶ μὴ με ἀποδοκιμάσωσιν, ὡς ἔπραξαν τινες εἰς τὴν πρό τινων ἐτῶν ἐκδοθεῖσαν ἱστορίαν ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Κ. Νικοδήμου ὑποναυάρχου, διότι οὔτε τὸν συγγραφεὰ ἐπαγγέλομαι, οὔτε δυνάμεις ἰκανὰς ἔχω πρὸς ἐξιστόρησιν τοῦ μεγάλου ἐκείνου δράματος, ὅπερ ἐξέπληξεν ὀλόκληρον τὸν τότε πεπολιτισμένον κόσμον. Ἀπλῆ ἀφήγησις τῶν φοβερῶν συμβάντων θέλει ἐκτεθῆ ἐν τῷ παρόντι τεύχει ἀπὸ αὐτόπτην συναγωνιστὴν τῶν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος ἐνδόξως ἐν τῷ ἱερῷ ἐκείνῳ ἀγῶνι πεσόντων, ὅπως γνωσθῆ εἰς τὴν παροῦσαν γενεάν, καὶ τὰς μεθεπομένας, ὁ ἡρωϊσμὸς καὶ ἡ ἐθελουσία καὶ αὐταπάρνησις τῶν μεγαθύμων ἐκείνων θυμάτων τῶν ἡρωϊκῶν Ψαβρῶν, ἵνα εἰς γενεὰς γενεῶν μνημονεύωνται τὰ ἱερὰ ὀνόματα αὐτῶν καὶ ἀπομιμηθῶσιν οἱ μεταγενέστεροι δι' ἀγαθῶν πράξεων, τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν ἀνδρείαν ἐκείνων !

Τὸ ἐπ' ἐμοί, πιστεύω, ὅτι ἡ παροῦσα γενεὰ, ὡς μᾶλλον ἀνεπτυγμένη, θέλει κρίνει δικαιώτερον τὸ πνεῦμα ὑφ' οὗ ἐμφοροῦμαι εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ἔργου πολλῶ ὑπερέτερου τῶν γραμματικῶν δυνάμεών μου, καὶ ὅτι δὲν θέλει προβῆ εἰς κρίσιν καὶ εἰς κατάκρισιν, οἷαν μετεχειρίσθησαν οἱ ἐπικριταὶ τοῦ μακαρίτου Νικοδήμου, ἐκθέσαντες τὰς ἀντιρρήσεις αὐτῶν, δι' ὕβρεων ἀναξίων, καὶ ἀσυγνώστων εἰς ἀνεπτυγμένους ἀνθρώπους. Πρὸς τοῦτοις οἱ ἀπαθεῖς καὶ ἀμερόληπτοι ἀγνώσται τῆς παρούσης ἱστορικῆς πραγματείας μου, ὀφείλου νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ βαθὺ γήρας εἰς ὃ διάκειμαι, καὶ ὅτι σκοπὸς κύριος μόνον εἶναι ἡ γνησία ἀφήγησις τῶν κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1824 εἰς τὰ πολυπαθῆ Ψαβρᾶ διαδραματισθέντων, πρὸς γνώσιν τῶν ἐπερχομένων γενεῶν καὶ ἐξύμνησιν τῆς ἄκρας φιλοπατρίας τῶν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος ἡρωϊκῶς τότε πεσόντων θυμάτων ! . . . Τοιοῦτος ὁ σκοπὸς, καὶ τοῦτον οὐδαμῶς, πιστεύομεν, ὅτι θέλουσι κατακρίνει οἱ λόγιοι τῆς ἐποχῆς μας, ἀλλ' ἐν μετριοφροσύνῃ καὶ ἐν μέτρῳ δικαίῳ θέλουσιν ἀναγνώσει καὶ κρίνει, ὅτι ὁ γράψας τὰς ἱστορικὰς ταύτας ἀναμνήσεις ἐνεφορεῖτο ὑπὸ πνεύματος καθαρᾶς καὶ

ἀγνῆς φιλοπατρίας, καὶ ὅτι οὐδεὶς τὸ ὀγδοηχοστὸν πέμπτον περί-
που τῆς ἡλικίας ἔτος, παρὰ τὸ χεῖλος δηλονότι τοῦ τάφου ἰστά-
μενος· ἄλλως τε δὲ, καὶ ἀδαῆς τῆς ἱστοριογραφικῆς τέχνης τυγ-
χάνων ὡς ἀπαιτούσης πολλῆς, καὶ σπουδαίαν τὴν μάθησιν, ἣν αὐ-
τὸς ὡς ἐκ τῶν καιρικῶν περιστάσεων ἐστεργήθη, ὁμολογεῖ τὴν ἀ-
δυναμίαν του.

Ἄλλα γράφοντες ταῦτα δὲν κρίνομεν ἀπο σκοποῦ νὰ εἰπωμεν
ὀλίγα τινα ἐνταῦθα, χάριν τῶν μεταγενεστέρων, καὶ περὶ τῆς ἡβι-
κῆς ἀγωγῆς ἣν οἱ πρὸ τῆς ἱερᾶς ἐπαναστάσεως σύγχρονοι ἡμῶν
εἶχον, ὅπως μάθωσι παρ' ἐμοῦ τοῦ γέροντος, ὅτι τότε οἱ ἀνθρω-
ποι ἔζων ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ ἐν ἀδελφικῇ ὄντως ἀγάπῃ· ὅτι
ἕκαστος τούτων κατεγίνετο ἐπὶ τὰ ἴδια ἔργα καὶ ἐπὶ τὰ
οἰκιακά αὐτοῦ, μηδαμῶς ἐξετάζων τί πράττει ὁ γείτων καὶ ὁ
πλησίον αὐτοῦ, ὅτι οἱ μὲν νεοὶ ἐταξείδευον μὲ τὰ πλοῖα, οἱ δὲ
πρεσβύται, οἱ τὸ 60 ἢ 70 ἔτος ἄγοντες, διωρίζοντο μάγειροι καὶ
τροφοδόται τῶν πλοίων, ὅπως οἰκονομῶσι καὶ αὐτοὶ τὰς οἰκο-
γενείας των, καὶ ὅτι ὅσοι ἐκ τῶν εὐπατριδῶν διέμενον εἰς Παρ-
ρᾶ διορίζοντο Δημογέροντες καὶ Ἐπίτροποι τῶν ναῶν ὑπὸ τῆς
Ἰερατικῆς Συνελεύσεως, καὶ εἰς ἄλλας ἀκόμη κοινωτικὰς ὑπηρεσί-
ας, ὅπως γίνονται χρήσιμοι τῇ Πατρίδι· ὅταν δὲ ἦτο ἀνάγκη ν'
ἀποστελλῶσιν ἄνδρας εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ πολιτικὰς τῆς
Πατρίδος ὑποθέσεις ἐπέλλοντο πάντοτε ὑπὸ τῆς Κοινότητος οἱ
γεροντώτεροι καὶ οἱ μᾶλλον πεπεισμένοι, ὅπως ὑπερασπίσωσι
τὰ δίκαια αὐτῆς, τούτους δὲ εἶχον οἱ Ὀθωμανοὶ εἰς μεγίστην πάν-
τοτε ὑπόληψιν καὶ ἐσέβοντο τὴν γνώμην καὶ τὴν φιλοπατρίαν
αὐτῶν. Τότε, ἐνεκα τῆς ἡλικικῆς καὶ χριστιανικῆς ἀγωγῆς αὐτῶν,
οἱ ἄνδρες ἔζων περὶ τὰ 80 καὶ 90 ἔτη, ὡς ὁ πρὸ ὀλίγων μηνῶν
ἀποβιώσας Κυριάκος Μαμουῆνης, ζήσας, ὡς ἴδιος μικρὸν πρὸ
τοῦ θανάτου του ἔλεγε, 107 ἔτη, ἔχων πλήρεις τὰς διανοητικὰς
δυνάμεις αὐτοῦ καὶ ὑγειαινούσας τὰς σωματικὰς· τότε πάντες,
μηδενὸς σχεδὸν ἐξαιρουμένου, οὐδέποτε ἐπεβουλεύοντο τὴν τιμὴν
καὶ τοὺς Γάμους τοῦ ἄλλου, τὸν τοιοῦτον, ὄχι μόνον τὸν ἐθεώρουν,
ἐξώλην ἀλλὰ καὶ τὸν εἶχον ὡς τὸν μέγιστον τῶν κακούργων, δι-
ὅτι ἐγίνετο ἀφορμὴ φόνων καὶ οἰκογενειακῶν σπαραγμῶν· τὸ δὲ
γυναικεῖον φύλον τὸ ἐθεώρουν ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην καὶ πλε-
ονέκτημα θεῖον, οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα νὰ εἴπῃ λόγόν τινα ψυχρὸν κα-
τὰ τινος γυναικὸς, διότι ἐθεώρουν πάντες αὐτὰς, ὡς ἄξια ὄντα λα-
τρείας.

Τοιαῦτα δὲ ἱερά καὶ ἄγρια ἰδέαι ἐπεκράτησαν παρ' ἡμῖν τοῖς

φαρριανοίς, οὐ μόνον μέχρι τῆς τῶν Ψαρρῶν καταστροφῆς καὶ αἰχμαλωσίας, ἀλλὰ καὶ μέχρι τοῦ νῦν, ἀπὸ τὴν περιωζομένην ἔτι γενεάν τῶν γηνησίων ἡρώων τῶν Ψαρρῶν.

Δυστυχῶς ὁμως, ἐνιοὶ τῶν νεωτέρων, διασκορπισθέντες τὰ νῦν τῆ-
δε κάκεισε συνανεμίχθησαν τοῖς ἔθνεσι τῆς διαφθορᾶς καὶ τῶν
ἐκλελυμένων ἡθῶν καὶ ἀπὸ τῆς ἠθικῆς ἐκείνης καὶ ὑψηλῆς περι-
ωπῆς εἰς τὴν οἱ πατέρες αὐτῶν ἀφήκαν αὐτοὺς, αὐτοὶ ἐκπεσόντες,
τῇ διαβολικῇ ἐπιδράσει, ἐγένοντο αἰχμάλωτοι τῶν αἰσχροτέρων
παθῶν, παραδοθέντες ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς ἄσεμνα καὶ δυσώ-
δη γυναικάρια τῶν πλέον ἐκλελυμένων ἡθῶν καὶ οὕτω κατεστά-
θησαν ἐλεεινὴ βορὰ τῶν μᾶλλον ἐπικινδύνων καὶ ἀνιάτων νοση-
μάτων !.. Εἶτα δὲ πρὸς θεραπείαν αὐτῶν, κατ' ἀνάγκην, καταφεύ-
γουσιν εἰς Ἴατροὺς, παρέχοντας αὐτοῖς πρὸς θεραπείαν, ὑδραργύ-
ρους καὶ λοιπὰ δηλητηριώδη φάρμακα, δηλητηριαζόμενοι οὕτως
εἰπεῖν ἐχουσίως καὶ σπεύδοντες αὐτοὶ μόνοι εἰς τὸν πρὸς τὸν τά-
φον ἀναπόδραστον θάνατον, ἢ τὸ πολὺ, ἐμβαλωνόμενοι, κατὰ τὸ
δὴ λεγόμενον ὑπὸ τῶν Ἰατρῶν, ζῶσι κακῶς ἔχοντες μέχρι τοῦ τες-
σαρακοστοῦ ἢ τοῦ πεντηκοστοῦ ἔτους, βίον ἀληθῶς ἀβίωτον !...
Τοιοῦτοι, δυστυχῶς, οἱ νεώτεροι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ Ἑλληνοπαῖδες
τῶν πόλεων, παραδιδόμενοι ἀπὸ τῆς ἠθικῆς ἡλικίας εἰς τὰ νάμα-
τα τοῦ φθοροποιοῦ Βάχου καὶ εἰς τὰ ἀποτρόπαια καὶ αἰσχρὰ
ἄσυλα τῆς Ἀφροδίτης γίνονται πρὸ τῆς ἀνδρικῆς αὐτῶν ἡλικίας
τὸ ἔρμαιον τῆς διαφθορᾶς, καὶ πρὸ τοῦ νομίμου φυσικοῦ σταδίου
αὐτῶν γίνονται ἀδυσώπητος βορὰ τῶν ὀλεθρίων παθῶν, κατερ-
χόμενοι λίαν πρόωρος εἰς τὸν τάφον, καὶ ἀφήνουσι ὀπισθεν αὐ-
τῶν νεαρὰς γυναῖκας, ὄρφανὰ ἀνήλικα τέκνα καὶ Γονεῖς καὶ ἀ-
δελφοὺς πενθοῦντας καὶ ἀπολοφυρωμένους διὰ τὴν πρόωρον ἀπό-
λειαν αὐτῶν.

Τοῦναντίον δὲ, οἱ ἐκ τῶν συγχρόνων ἐμοῦ ἠθικῶς καὶ ἐναρέτως
βιώσαντες καὶ βιοῦντες, οἱ ἀμειπτον καὶ χρηστὸν βίον καὶ μέ-
χρι τοῦ νῦν διάγοντες πρεσβύται καὶ γέροντες, εἰσὶν ἔτι εὐτραφεῖς,
ἐρυθροπρόσωποι, ζωηροὶ καὶ ἀκμαῖοι τὰς δυνάμεις, ψυχικὰς τε
καὶ σωματικὰς, γηράσκοντες μὲ ὑγιᾶ τὸν νοῦν καὶ μὲ πλήρη τὴν
εὐαισθησίαν τοῦ πνεύματος, ὥστε ἐγκαταβιοῦντες, κατὰ τὸν ἀνα-
πόδραστον τῆς φύσεως νόμον, ἀπέρχονται εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν
μὲ ψυχικὴν καὶ γαλήνιον ὄντως ἡρεμίαν αὐτῶν, μηδὲν ἐγκαταλι-
ποντες ὀπισθεν αὐτῶν εἰς γόους καὶ θρήνους, ἀλλὰ τὰ πάντα
παρασκευάσαντες διὰ τὸν αἰώνιον αὐτῶν πλοῦν τῆς αἰωνίου μα-
καριότητος, ἀναμένουσι θαρραλαῖοι τὴν εὐλογημένην ἐκείνην ὡ-

ραν ὅπως δώσωσι λόγον τῶν πράξεων αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Κυρίου.

Ταῦτα καθήκον μου ἱερὸν ἔκρινα νὰ προτάξω, ὡς ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, χάριν τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἐν τῷ ἱερῷ ἀγῶνι ἐνδόξως πεσόντων ὀλοκαυτωμάτων τῶν ἡρωικῶν Παρρῶν, καὶ χάριν ἀκόμη αὐτῆς τῆς σημερινῆς καὶ τῆς μετ' αὐτὴν ἐρχομένης νέας γενεᾶς, ἥτις μιμουμένη τὴν φιλοπατρίαν, καὶ τὸν ἠθικὸν βίον τῶν ἀειμνήστων Πατέρων καὶ τῶν προπατόρων αὐτῆς, ρυθμίση καὶ αὐτὴ τὸν ἑαυτῆς βίον σύμφωνα μετὰ τὰ ἠθικὰ παραγγέλματα τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ μετὰ τὰ ἐνδοξα παραδείγματα τῶν ἀθανάτων ἡρώων καὶ προμάχων τῆς ἱεραῆς ἡμῶν πίστεως καὶ Πατρίδος, ὅπως βιώσωσιν ἐν τῷ προσκαίρῳ τούτῳ κόσμῳ, ἐν πλήρει αὐτῶν εὐδαιμονία καὶ ἐν μακαριότητι κατὰ τὸν διπλοῦν ἄνθρωπον. Εἶθε!!!

Ἐρωσθε!

ΜΙΚΕΣ ΔΟΥΚΑΣ Ἱερεὺς,

ΗΜΕΡΟΥΣΙΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΨΑΡΩΝ

Ἐγένοντο ὡς ἀστέρες ἐσθινοὶ ἐν μέσῳ νεφέλης, καὶ ὡς ὁ ἥλιος ἐκλίμπων ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων (Σειράχ. Κεφ. Ν. Β.)

Ποῖος Ὀρηνητικώτατος Ἰερεμίας θέλει μοὶ δώσῃ κρουνοὺς ὀακρῶν, ἵνα Ὀρηνήσω τὴν οἰκτρὰν τῆς ἡμετέρας νήσοφ κατάστασιν; τίς λέγω, θέλει δώσῃ ὀακρῶν πηγὰς, ἵνα ἐλεειονολογήσω τὴν παντελῆ τῆς φιλάτης μου Πατρίδος ἐρήμωσιν, τὴν γενέτειραν λέγω, τῶν πατέρων ἡμῶν; τίς θέλει μοὶ δώσῃ τοιαύτην δύναμιν ἀνωτέραν τῆς ἡμετέρας, ἵνα σκιαγραφῆσω τὸ τραγικώτατον θέατρον τοῦ κατὰ τὸ χιλιοστὸν ὀκτακοσιοστὸν εἰκοστὸν τέταρτον ἔτος γενομένου πολέμου; Φρίττω, ὦ ἀδελφοί, καὶ ἐκπλήττομαι τὴν διάνοιαν, ὅταν ἀναλογισθῶ τὴν σφαγὴν καὶ ἐρήμωσιν τὴν ἐν τῇ νήσῳ τῶν Ψαρῶν γενομένην κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην· εἰς οἷον δὴποτε μέρος, καὶ ἂν ἔστρεφον τὰ βλέμματα, οὐδὲν ἄλλο ἐβλεπον εἰμὴ μόνον θεάματα λύπης, καὶ ἤκουον κλαυθμούς τε καὶ ὀδυρμούς. Ἐὰν παρατηρήσω μετὰ προσοχῆς τοὺς ἱερούς Ναοὺς οὐδὲν ἄλλο βλέπω, εἰμὴ μεγίστην τῶν τυράννων ἀσέβειαν, ἐὰν ἀτενίσω τὸ ὄμμα ἐπ' αὐτὸ τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Παλαιόκαστρον (Α.) οὐδὲν ἄλλ-

(Α.) Τὸ Παλαιόκαστρον, ἢ Παλιόκαστρον, εἶναι ὄρος βραχὺδες. Ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχει Ναός με δύο ὑποστάσεις, τιμωμένους ἢ μὲν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου, ἢ δὲ ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Ἀννης· ἔχει δεξιὰ μὲν τῆς τοῦ ὕδατος εἶναι κατάφυτον· εἶχε δὲ καὶ περίβολον διὰ νὰ μὴ πλησιάζωσι ζῶα· ἐξεγερθεὶς δὲ τῆς Ἰερᾶς Ἐπαναστάσεως κατὰ τὸ 1824 οἱ Ψαρῖανοὶ ὑπῆγον εἰς Ἰμβρίτζε μετέσκαρα πλοῖα τῶν καὶ κυριεύσαντες ἐξ ἐφίδου τὸ ἐν τῇ Μελανιακῇ κόλπῳ φρονιόριον (κοινῶς Ἰμβρίτζε) ἔφερον εἰς Ψαρᾶ εἰκοσιτέσσαρα πυροβόλα (κανόνια) μετὰ ἄλλοις ὀρειχθῆκεν, ἐξ ὧν τὰ μὲν δώδεκα ἀποβλήθη ἐπὶ τοῦ ὄρους, τὰ δὲ ἑξήκοντα

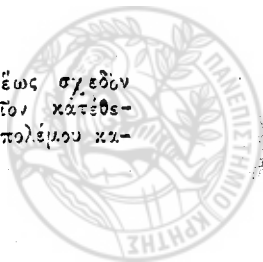
λο, εἰμὴ προμαχῶνας κατεδαφισμένους, καὶ ὅσα ξηρὰ τῆδε κἀκεῖσε πάρερριμένα· ἐὰν ἀναβλέψω πρὸς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν, θέλω ἰδῆ τὸν δίσκον τοῦ Ἡλίου μελανὸν καὶ κατάμαυρον τὸν ὀρίζοντα. Ἀλλὰ φεῦ! πόσον μέγιστον, τραγικὸν καὶ σπαραξικάρδιον ἦτο τὸ θέαμα τοῦ πολέμου τούτου, τοῦ κατὰ τὸ χίλιοστόν ὀκτακοσιοστὸν εἰκοστὸν τέταρτον ἔτος γενομένου! ὅταν ἀναλογισθῶ, μελανὸν καὶ ζοφῶδες νέφος καλύπτει τοὺς ὀφθαλμοὺς μου!....

Συμπολιταί!

Τὸ κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν τελούμενον Μνημόσυνον, εἶναι μνημόσυνον τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν ἀγωνισταμένων Ἡρώων τῆς νήσου τῶν Φαρρῶν. ἀλλὰ φεῦ! πόσων ἀναμνήσεων λυπηρῶν παραίτιος εἶναι ἡ ἡμέρα αὕτη; Φρίκης καὶ ὀδυρμοῦ διὰ τὸν πολυπαθῆ φαρριανόν; Ἀλλ', ὦ ἀδελφοί, ἴσως τὰ ὑπ' ἐμοῦ λεγόμενα δὲν προξενούσιν εἰς ὑμᾶς ἐντύπωσιν, διότι πάντες ὑμεῖς ἐξ ἀκοῆς μόνον ἐμάθατε τὰ τότε συμβάντα· ἐγὼ ὅμως ὡς Πνευματικὸς Πατήρ καὶ συνεργάτης διατελέσας εἰς ὅλας τὰς κατὰ τοῦ τυράννου ἐστρατείας, καθήκον μου ἀπαραίτητον εἰδῶ-ρησα νὰ ὑπομνήσω ὑμῖν τοὺς κόπους, τοὺς μόχθους καὶ τοὺς ἀγῶνας, οὓς ὑπέστησαν οἱ πατέρες ὑμῶν, χύσαντες καὶ αὐτὴν τὴν τελευταίαν τοῦ αἵματός των ῥάνιδα, διὰ τὸν ὑπὲρ τῆς θρησκείας καὶ τῆς Πατριδος αὐτῶν ζῆλον καὶ τὴν ἐνθερμον ἀγάπην των πρὸς αὐτάς.

Ῥίψατε οὖν νοερῶς, ὦ φίλοι Συμπολιταί, ἐπὶ μικρὸν τὰ ὅμματα ὑμῶν ἐπὶ τῆς Νήσου, ὅπως ἰδῆτε καὶ μάθητε τὴν τρομερὰν ἐκείνην φρίκην τῆς 21ης τοῦ μηνὸς Ἰουνίου τοῦ 1824 σωτηρίου ἔτους. μεταδιβάσατε ἕκαστος τὴν διάνοιαν ἐπὶ τὸ παρελθόν, τί δὲ λέγω ἐπὶ τὸ παρελθόν; ἀλλὰ καὶ νῦν ἀτενίσωμεν ἐπὶ τοῦ εἰδάφους τῆς φιλτάτης ἡμῶν μερικῆς πατρίδος, καὶ θέλομεν ἰδῆ τοῦτο, συμπεφυρμένον καὶ βεβαμμένον μὲ τὰς αἱματηρὰς ῥανίδας τῶν Ἡρώων συμπολιτῶν μας· θέλομεν ἰδῆ τὸ αἷμα τῶν πεσόντων εἰσέτι ἀχνίζον, γυναῖκας ἐστερημένας τῶν ἑαυτῶν συζύγων,

τησαν εἰς διαφόρους ἄλλας θέσεις· ὕψωσαν δὲ καὶ τὸ παλαιὸν τῆχος, ἕως σχεδὸν πέντε ἄργυριάς, ἀνῶρσαν δὲ καὶ βαθύ εὐρύχωρον ὑπόγειον, εἰς τὸ ὁποῖον κατέθεσαν πυρίτιδα καὶ λοιπὰ πολεμικὰ, καὶ εἰς τὸ ὅπσιον ἐν καιρῷ τοῦ πολέμου κατεκλείσθησαν πλεῖστα γυναικίτικα.

καὶ τέχνα θρηγοῦντα καὶ πικρῶς κλαίοντα, τὴν στέρησιν τῶν προσιλεστάτων γονέων αὐτῶν

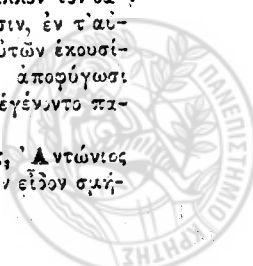
Ἡ ἡμέρα ἐκείνη τῆς 21 Ἰουνίου τοῦ 1824 σωτηρίου ἔτους, καθ' ἣν ὁ ἥρωὸς συμπολίτης ἠβουλήθη ἵνα θέσῃ τὸν πρῶτον θάμβηλον τῆς ἐλευθερίας λίθον καὶ ἐπιζητήσῃ βελτίωνα τύχην, καὶ ἀναφυγὴν ἀπὸ τῶν δεινῶν τῆς στυγεραῆς τυραννίας, ὑπῆρξεν ἡμέρα ἐνάρξεως αἱματηρωτάτων καὶ φρικαλεωτάτων ἐπισηνῶν, ὁμοίων τῶν ὁποίων εἶδε τότε καὶ πρὸ τεσσαρῶν ὀλοκλήρων ἐτῶν ἡ Ἑλλάς, ὑπὲρ ἧς ἀφειδῶς ἔχυνε τὸ αἷμά του, δηλ. ὑπὲρ τῆς Ἑλλ. ἐλευθερίας. Κατὰ τὴν ἡμέραν ὁμως ἐκείνην τὴν ὄντως σπαραξικάρδιον, ἐνθα διενεόθη νὰ ἀποπτύσῃ μακρὰν, ὅσω τὸ δυνατόν τὴν βαρβαρίαν καὶ δυσβάστακτον δουλείαν, καὶ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τῶν κακώσεων στυγεροῦ ζυγοῦ, ἕκαστος κατὰ τὸ δυνατόν τότε ὠπλίσθη, καὶ ὡς ἄλλος Λεωνίδας ἐν Θερμοπύλαις ἀνδρείως καὶ καρτερικῶς κατὰ τοῦ τυράννου ἠγωνίσθη· ἀλλ' οἴμοι! ἐφεύσθη τῶν ἐλπίδων του, καθότι ἐπροδόθη, ὡς μὴ ὤφειλε, παρὰ τοῦ ὀπλαρχηγοῦ τῶν μισθωτῶν ξένων στρατιωτῶν Κώττα. (B.) εὐρέθη αὐθαρρὴ περιστοιχούμενος ὑπὸ ἀπειροπληθῶν ἀγρίων ἀσιατικῶν ὀρδῶν καὶ μὴ δυνήεις ἀντιστῆναι ἐστράπη εἰς φυγὴν, καὶ ἤττηθείς ἐγένετο θῦμα ἐλεεινόν. Ἐντεῦθεν ἠκούοντο τότε βοαί, θρήνοι!

(B.) Κώττας ἢ Κώστας· ἐξ ἠμῶν τῆς διοικήσεως ὀπλαρχηγὸς τῶν τούρκων ἐλόθηντες μετὰ ταῦτα μετὰ τινος Μεραλή (χ. λιάρχου) εἰς διαφιλονεικίαν ἐπαγγέθεν εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ κατετάχθη ὑπὸ τὸν Κιρκάτισσον. Λαθόντων δὲ τῶν Ψαρριανῶν ἀνάγκην μισθωτῶν στρατιωτῶν, ἔγραψαν τῷ Κορτάτισσῳ καὶ ἐπέμφθη αὐτοῖς τὸν Κώτταν μετὰ καὶ ἄλλων ὑπ' αὐτοῦ στρατιωτῶν, ὅστις καὶ διορίσθη εἰς γένειν ὀσνανάβχου κλουμείνην Πριόνου, ὄντων ὁμοῦ καὶ πολλῶν Ψαρριανῶν ἀφ' ἐσπέρας δὲ πρὸ τοῦ πολέμου, κατὰ τὰ μεσάνυχτα, εἶδομεν τρεῖς κίτρινοι, πυρᾶς τότε ἐξῆλλον πληθὺς τούρκων ἀναβαίνοντων εἰς μετὰ τὸν ἄλλον ἐκ τῆς ὀσνανάβχου ἐκείνης· θέσῳς τὴν δὲ πρωίαν τοῦ σαββάτου ὠρμήσαντες οἱ ἡμέτεροι κατὰ τῶν τούρκων συνηπλάκησαν μετ' αὐτῶν καὶ ἐφόνησαν πολλοὺς, ἀλλὰ περικυκλωθέντες ἐπειτα ὑπὸ πολλῶν, ἔγειναν θῦμα ὑπὲρ Πατρίδος! Θέλοντας δὲ τοῦ γυναικαδέλφου τοῦ Κώττα διὰ νὰ κτυπήσῃ μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν στρατιωτῶν, τοὺς ἐμπόδισεν ὁ Κώττας, εἰπὼν αὐτοῖς: «σὺρτε ὄρε καὶ σεῖς τῶρα με τοὺς τούρκους νὰ πῆρατε πλάτσια Ψαρριανὰ· ὁ δὲ γυναικαδέλφος τοῦ κτυπήσας αὐτὸν διὰ πιστολίου, ἐπήγγισεν αὐτὸν εἰς τὸν δεξιὸν βραχίονα, ὠρμήσαντες δὲ καὶ αὐτοὶ κατὰ τῶν ἀσιατικῶν τούρκων, ἐφόνησαν πολλοὺς, ἀλλ' ἔπεσον καὶ αὐτοὶ ἠρωϊκῶς, φονευθέντες, γυνόμενοι οὕτω θῦμα τῆς φιλάττης Πατρίδος.» Ἐχοντας δὲ τοῦ Κώττα ὕψωμένον τὴν σημαίαν του κίχην ἐπὶ βάρδου τὸν συνέλαβον καὶ τὸν ἔφρον εἰς τὸν Ὀστράτῳ Πασσῶν, τὸν Ναϊάργον, ὅστις διῶρισε τὸν Πατῆρόν του Ἀποστολικὴν διὰ νὰ τὸν θεραπεύσῃ· οὗτος δὲ θίσας ἐπὶ τῆς πληγῆς δηλητήριον, ἐφόρησε, ὡς ὁ κύων τοῦτο, μοὶ τὸ ἐβεβῆξισεν ὁ Ἰεροδόκκος τῆς Μητροπόλεως, ὅταν μετὰ ταῦτα ὑπῆγον εἰς τὴν Μιτωλήν.

κλαυθμοί! ὀλολυγμοί! οἰμωγαί, ἀλλαλαγμοί και δάκρυα! ἔνθεν οἱ γδοῦποι και κρότοι τῶν τηλεβόλων (canoņi) ἔνθεν δὲ αἱ τῶν λοιπῶν ὄπλων κλαγγαί, ἐκείθεν τὸ πῦρ, και ἡ μάχαιρα, τὰ πάντα ἦσαν συμπεφυρμένα! Εἰς τὸν ὀρίζοντα τῆς νήσου ἐπεχέετο σκότος, εἰς τὴν γῆν πένθος και δάκρυα και εἰς τὰς λαμπράς τοῦ Ἡλίου ἀκτίνας περιστολή! Ἐπιζητῶν τότε ὁ φαρριανὸς Ἡρωσ, ἵνα ὑπερασπίσῃ τὴν γεννήσασαν και ἀναθρέψασαν αὐτὸν Πατρίδα, τὴν τιμὴν και τὴν ὑπαρξιν αὐτοῦ, τὴν σύζυγον και τὰ τέκνα, ὀρμᾶ ἀκράτητος ὑπ' ὀργῆς, και ὡς λέων ὀρῶμενος, κατασπαράσσει ἑκατοντάδας ἀσιατικῶν βαρβάρων, χύνει και αὐτὴν τὴν τελευταίαν τοῦ αἵματός του βανίδα! πλὴν τότε ὁ τύραννος ἀνασπῶν τὴν αἰμοχαρῆ αὐτοῦ μάχαιραν μὲ βάρβαρον θηριωδίαν, φονεύει ἀνεξαιρέτως τοὺς συντυχόντας, μηδεμίαν ποιούμενος διάκρισιν και ἀσπλάγγως και ἀνηλεῶς παρασύρων πάντας τοὺς προστυχόντας, σφάζει τὰς γυναῖκας, τὰς θυγατέρας, τοὺς υἱοὺς, τὰ βρέφη, τὰ νήπια, και θηριωδῶς κατασπαράσσει αὐτά! Αἱ γυναῖκες ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ προέκριναν τὸν ἔντιμον μᾶλλον θάνατον, ἢ τὴν ἄτιμον ζωὴν, και τοῦτου ἔνεκα, πλεῖστα ὄσαι ἐξ αὐτῶν ῥιπτόμεναι ἐν τῇ θαλάσῃ ἐπνίγοντο· ἀλλαι δὲ ἐν τῷ ἐπὶ τοῦ Παλαιοκάστρου φρουρίῳ ἐρχόμεναι, ἐγένοντο παρανάλωμα τοῦ πυρός· αἱ δὲ εὐεδεῖς και ὠραῖαι παρθένοι, ὀρῶσαι ταῦτα, βαρεῖαν ἐπὶ τῆς συνειδήσεως λύπην ἔφερον, και θέλουσαι ἵνα διατηρήσωσιν ἑαυτὰς ἀμολύντους και τὴν παρθενίαν ἀδιάφθορον, σωρεῖδὸν και αὐταὶ ἐν τοῖς θαλασσίοις ὑδασιν ἐρρίπτοντο και ἀπεπνίγοντο. (Γ.) Ἄλλ' ὅταν τέλος πάντων οἱ γενναῖοι ὀπλαρχηγοὶ (Δ.) εἶδον μετὰ τῶν λοιπῶν στρατιωτῶν ἑαυτοὺς πολιορκημένους ὑπὸ πλήθους αὐθαδῶν, ὑπερηφάνων και ἀλλαζῶνων βαρβάρων, ὅταν δὲ καλῶς ἐγνώρισαν, ὅτι βεβαίως τὰ φίλτατα αὐτῶν τέκνα ἀποσπόμενα ἀπὸ τὰς μητρικὰς αὐτῶν ἀγκάλας βιαίως τε και βανδαλικῶς, ὅταν εἶδον ὅτι αἱ σύζυγοι αὐτῶν ἠρπάζοντο ὡς αἰχμάλω-

(Γ.) Πάμπολλα κοράσια τῶν δώδεκα ἔτων μέχρι τῶν 45 και 47 διὰ νὰ μὴ ἀπαρθῶσιν αἰχμάλωτα και διασπαρῶσι τῇ Παρθενίᾳ, ἐπροτίμησαν μᾶλλον τὸν θάνατον ἢ τὴν ζωὴν ὡσαύτως δὲ και γυναῖκες πολλαί, ἵνα μὴ σολληρθῶσιν, ἐν ταῦτῳ δὲ λάθωσι και τὰ τέκνα των, και τὰ τυρκίσιωσι ἐρρίφθησαν μετ' αὐτῶν ἔκουσίως εἰς τὴν θάλασσαν και ἐπνίγησαν· πολλαὶ δὲ ὠραῖαι νεάνιδες, διὰ νὰ ἀποφυγῶσι τὴν θηριωδίαν τῶν βαρβάρων ἐπερεύθησαν εἰς τὸ Παλαιοκάστρον, και ἐγένοντο παρανάλωμα τοῦ Πυρός! . . .

(Δ.) Οἱ εἰς τὰς βρεῖαις θέσεις Ὀπλαρχηγοὶ Ἀντώνιος Σαρῆς, Ἀντώνιος Κατσουλέρης, Νικόλαος και Ἀνδρέας αὐτάδεστροι Μικρογιανκίῆς, ὅταν εἶδον σφῆ-

τοι, ὅτι αἱ οἰκίαι αὐτῶν κατεκαίοντο, ὅτι οἱ Ἱεροὶ τοῦ Ὑψίστου ναοὶ ἀπὸ βεβήλους πόδας κατεπατοῦντο, καὶ ὅτι ἀπὸ μαιφόνους χεῖρας ἀπεγυμνοῦντο (Ε.) ὅταν τέλος, καλῶς ἔμαθον καὶ ἐγνώρισαν, ὅτι τὰ Ψαῖρα διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου κατεστρέφοντο, ὠρμησαν ὡς ἀθάνατοι Λεωνίδαι, ὡς Μαραθωνομάχοι Μιλτιάδαι, καὶ ὡς Σαλαμινομάχοι Θεμιστοκλεῖς, κατὰ τῆς Μουσουλμανικῆς θρασυδειλίας, καὶ συμπλακέντες, κατέσφαξαν μυριάδας βαρβάρων, καὶ ἐπὶ τέλους, ἀπρηδηκότες, ἔπεσον γαμαὶ νεκροὶ καὶ αὐτοί! ἂν δέ τις ἐξ ὑμῶν Ἀδελφοί! ἤθελεν ἰδῆ πόσον φρικαλέα ὑπήρξεν ἡ ἐξ ἐκατέρων τῶν μερῶν σφαγὴ, πράγματι, ἤθελε θαυμάση καὶ διαμείνῃ ἄνευ φρενῶν, καὶ ἐγκεφάλου διάκενος!!!...

Ἄλλ' οἴμι! τραγικώτερα, ἀνώτερα φρίκης καὶ ὀδυρμοῦ ἄξια θεάματα ἔπονται! μόλις βλέπων ὁ ἐπὶ τῶν βαρβάρων στρατάρχης,

νη τούρκων ἀσιατικῶν κατ' αὐτῶν ἐρχομένων εἶπον. «ὦ Ἀδελφοί! μὴ δειλῶσωμεν τὰ Ταγκαλίχια, ἀλλ' ἄς ὀρμηθῶμεν κατὰ τῶν ἀνάνδρων Ἀσιατικῶν τούρκων! σήμερον ἄς εἰπωμεν ὅτι ἐγεννήθημεν, σήμερον πάντες ὑπὲρ Πίστews καὶ Πατριδος ἄς ὑποθῶμεν, καὶ ἡ δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου θὰ μᾶς στεφανώσῃ!» ποιήσαντες δὲ τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ καὶ ὄντες περὶ τοὺς τριακοσίους σχεδὸν ἄνδρας ὠρμησαν κατ' αὐτῶν, ἐκκενώσαντες τὰ ὄπλα των, ἔπειτα δὲ ξιφουλκήσαντες συνεπλάκησαν μανιωδῶς μετ' αὐτῶν ἐφρόνεσαν δὲ ἐκατοντάδας τούρκων ἀσιατικῶν, περικυκλωθέντες ὅμως ἔπειτα καὶ αὐτοί ἐκ τοῦ πλήθους ἀπέθανον ὑπὲρ Πίστews καὶ Πατριδος ἐνδόξως,

Αἰωνίω Σας ἡ Μνήμη ὦ Ἡρωεῖς τῆς Πατριδος!!!

Ἐάν δὲ ὑμεῖς ἐκ τῶν σημερινῶν ἠθέλατε ἰδῆ τὸν μεταξὺ τῶν ἡμετέρων κατὰ τῶν τούρκων πόλεμον, βέβαια ἠθέλατε διαμείνῃ ἄνευ φρενῶν, πολὺ γὰρ πλῆθος στρατιωτῶν ἐκ τῶν ἐξεληθόντων, ἦλθε καὶ εἰς τὴν θέσιν Φ τ ε λ ι ο ν, δυτικῶν παράλιον, ἅμα τοὺς εἶδον οἱ ἡμέτεροι, ὠρμησαν κατ' αὐτῶν ἐκκενώσαντες τὰ ὄπλα των καὶ ξιφουλκήσαντες συνεπλάκησαν κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον μαλιὰ μὲ μαλιὰ τοῦ δὲ Παπᾶ Μανώλη, ἀναχωρήσαντος κατὰ τὰς ἀκτὰς εἶδε γάσμη μίγξ, θέλοντος δὲ νὰ ὑπερπηδῆσῃ διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος, εἰρήνη αἰρήνης ἐπὶ τῶν νώτων τούρκου τινος, ὃν κρατήσας ἐκ τοῦ λαιμοῦ, εἶδεν αὐτὸν ἔχοντα ἐν τῇ ζώνῃ μαχαβίδιον, ὅπερ ἀρπάσας διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς ἐνέβαλεν αὐτὸ μεταξὺ τοῦ ὤμου καὶ τοῦ λαιμοῦ καὶ ἔπεσε νεκρὸς ὁ δὲ Παπᾶ Μανώλης ἀναχωρήσας ἐκείθεν ἦλθεν εἰς τὴν ἀπέναντι παραθαλασσίαν, ὅπου ἦσαν πολλοὶ τῶν ἡμετέρων συνηγμένοι καὶ διηγηθεῖς τὸ αἰφνίδιον τοῦτο τοὺς ἐνεθάρρυνεν ὁ δὲ Ν. Ταβερναράκης ὑπήγεν ἐπὶ τόπου καὶ εὗρε τὸν τούρκον ἀποθάνοντα, ἔλαβε δὲ τὸ μαχαβίδιον καὶ ἐπανελθὼν τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν Παπᾶ Μανώλη τοῦτο, μὲς τὸ ἐβεβαίωσεν ὁ Ν. Ταβερναράκης διατελῶν ἐν Σύρῳ Ἱερεύς.

(Ε.) Οἱ τούρκοι, ἰδόντες τὸν Ἱερὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ναῶν, τοσοῦτον ὑπερθαύμαστον καὶ περικαλλῆ, ἔτρεξαν ὀμοθυμαδόν. Καὶ οἱ μὲν κατέλαβον τὸ ἐκεῖ κανονοστάσιον, οἱ δὲ τὸν Ἱερὸν Ναῶν τὸν ὀπίσθιον καὶ ἐγύμνωσαν καὶ ἔλαβον ὅλα τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἀναθήματα καὶ τὰ ἱερά ἄμφια, ἔπειτα ἔβηλον πυρτίδα καὶ τὴν κατέκαυσαν. Ἡ Ἱερά τοῦ Ἁγ. Νικ. εἰκὼν εὕρισκται καὶ νῦν εἰς τὸ Μοῦσῆ δ ρ ο ς Κ ρ υ μ ν ι, ἄνευ τοῦ ἀργυροῦ, περικαλύματος τοῦτο μοι τὸ ἐβεβαίωσε. εἶς

τοῦνομα Πανούσης (ΣΤ.) τὸν ἑαυτὸν τοῦ κύριον τῆς Νήσου, ἐν-
τέλλεται καὶ αὐστηρῶς διατάσσει τοὺς ὁμοίους αὐτῷ βαρβάρους,
κρατῶν καὶ αὐτὸς ἀνά χεῖρας τὴν ἑαυτοῦ αἵμοσταγοῦσαν
μάγαιραν, ἵνα φονεύσῃ πάντα χριστιανόν. Ὅθεν, ὡς λέγει ὀρυ-
όμενοι, καὶ ὡς λυσσώδεις κύνες γαυγίζοντες, εἰσέρχονται εἰς τὴν
χώραν, διασκορπίζονται εἰς τὰς οἰκίας, προχωροῦσιν εἰς τὸν λι-
μένα, φονεύουσιν, ἀρπάζουσι, λεηλατοῦσι καὶ αἰχμαλωτίζουσι.
Τότε προχωροῦσιν εἰς τὸ ἀκρωτήριον τῶν μύλων, περικυκλού-
μενοι ἀπὸ ἀσιατικοῦς βαρβάρους οἱ Ἱερεῖς τοῦ Ἱψίτου Γαβρι-
ὴλ ὁ Ἀνεΐης καὶ ὁ Ἐκκλησιάρχης τοῦ Ἁγίου Νικολάου Μελέ-
τιος (Ζ.) φωνεύουσι τινὰς διὰ πιστολίων, καὶ ἐπὶ τέλους ἐκμετροῦ-
σι καὶ αὐτοὶ τοῦ ζῆν διὰ φασγάνων! Αὐτῷ ὁ Κωνσταντῖνος Κυ-
παρίσσης (Η.) ἔχων οἰκίσκον ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ λιμένος καὶ
κλεισθεὶς ἐν αὐτῷ μετὰ τῆς συζύγου του, ἐμάχετο γενναίως καὶ
ἀπελπιστικῶς, μέχρις οὗ ἐξηντλήθη ἢ ἐν αὐτῷ πυρίτις καὶ φονεῖται
πολλοὺς τῶν ἐχθρῶν· ἀπατηθεὶς δὲ μετὰ ταῦτα ἐκ τῶν λόγων
τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Πανούση, τοῦ ἀλθανοῦ, παραδίδεται αὐτῷ· καὶ

τῶν ἐπιτρόπων τῆς ἐκεῖ Ἀγ. Παρασκευῆς, Ἐλευθέριος, εἰς Πόρτον Σαῖτ, κατὰ
τὸ 1867 ἐλθόντος περιεργίας χάριν.

(ΣΤ.) Ὁ Πανούσης, Ὁθωμανὸς ἀλβανός, ἦτο Μιραλλάης ἐπὶ τῶν στρατι-
ωτῶν τῆς ξηρᾶς. ἴδων ἑαυτὸν Κύριον τῆς Νήσου, προσέταξε νὰ φονεύσῃ ὁ
στρατιωτῆς τοῦ τὸν προστυχόντα· κατὰ τὴν συναντηθεὶς μετ' αὐτοῦ εἰς Κωνπι-
λιν, με ἠρώτησε, πόθεν εἶμαι; τῷ εἶπον ἀπὸ μίαν Νήσον Ψάρρα καλουμένην με-
εἶπεν αὐτῷς ἡ ὄρε εἶναι καλὸν Βιλάττι· μοι ἐδιηγήθη ὅσα κακὰ ἔκρινεν τὰ ταγκο-
λάκια κατὰ τοῦ Κ. Κυπαρίσση, τὴν ἀνδρείαν καὶ τὸν ὀδυνηρὸν αὐτοῦ θάνατον, καὶ
λαϊπὰ δύο δὲ μόνον Γυναικῶν μοι εἶπεν ὅτι ἐθαύμασε τὴν ἀνδρείαν, τὸ βίβημον εἰς
τὴν θάλασσαν τῆς Κρουστάλως τοῦ Δούκκ, αὕτη ἀπεράτισει, ἐπειδὴ ἦτον αἰχμάλ-
λωτος μετ' ἄλλων ἑμοῦ αἰχμαλώτων εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀκρωτηρίου τῶν ἀλευρομύ-
λων, αὕτη, μοι εἶπε, βίβηται εἰς τὴν θάλασσαν, καθ' ἣν ὄραν δὲν παρευρίσκετο ὁ
φυλάσων αὐτάς, καὶ κολυμβήσας, ἦλθεν εἰς τὸ ἀπέναντι, ἔθα ἦσαν εἰ ἡμέτεροι καὶ
ἐπολέμου· ἔως οὗτο ἦλθον οἱ Ἰδραϊσπετωῶται καὶ τῆς Δεσποινίδος Ἀρρανης τοῦ
Ἀνδρέου Σικιχίτου συζύγου, αὕτη τοῖς εἶπεν, ὅτι θὰ τοῖς δεῖξῃ κροψάναν χερ-
μάτων, μὴ γνωρίζουσα δὲ τὴν πύρδωκε τοῖς στρατιωταῖς, οἱ δὲ καθηλώσαντες αὐ-
τὴν ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ ἐν τῷ Κάτω Λίγειαλῷ οἴκου τοῦ Χαντζῆ Ἀνδρέα Κο-
τζιῆ, ἐτουφεκοβόλου οἱ τοῦρκοι μακρόθεν κατ' αὐτῆς πῶς ἕκαστος θὰ ἐπιτηθεύσῃ.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη, ὦ Ἡρώς τῆς Πατρίδος!

(Ζ.) Οἱ Ἱερεῖς τοῦ Ἱψίτου Γαβριὴλ ὁ Ἀνεΐης, καὶ ὁ Ἐκκλησιάρχης
Μελέτιος Κωνπιλίτης προλαμβάνονται ἀπὸ Ταγκιλάκια εἰς τοὺς ἐπὶ τοῦ ἀκρω-
τηρίου Μήλους τοῦ λιμένος ὁμοίους δὲ τὸν κίνδυνον, φωνεύουσι τινὰς ἐξ αὐτῶν διὰ
πιστολίων, ἐπὶ τέλους ἔπесαν καὶ αὐτοὶ νεκροὶ διὰ φασγάνων ἀναιρεθέντες· (τού-
τους εἶδον αὐτόπτης, ἐξερχόμενος τοῦ λιμένος μετὰ τὸ Μύστικον τοῦ Γ. Ἀγαπούση.

(Η.) Κωνσταντῖνος Κυπαρίσσης; κρεωπώλης, ἀφοῦ εἶδε τὴν ἀφίεσιν τῶν
πῆδαλιων ἀπὸ τὰ πλοῖα, ἐφοδιάσθη καθ' ἕλα, δηλ. ἀπὸ πυρίτιδα καὶ σφοῖρας τῶν

κατὰ πρῶτον μὲν περιποιεῖται παρ' αὐτοῦ ὡς εἰκός, εἶτα δὲ παραίδει αὐτὸν οὗτος τοῖς στρατιώταις, οὔτοι δὲ δέσαντες αὐτὸν χεῖρας τε καὶ πόδας, τὸν καίουσιν εἰς πυρὰν ! Ἐν δὲ τῷ νοτεῖῳ μέρει τοῦ ἐκεῖσε λιμένος, μητέρες μετὰ τῶν ἑαυτῶν τέκνων, ἵνα μὴ εἰς αἰχμαλωσίαν ἀπαχθῶσι, ριπτόμεναι ἐν θαλάσῃ, ἐπνίγοντο ! αἱ εὐεδεῖς δὲ καὶ ὠραῖαι παρθένοι, πλεῖσται ἡμοῦ μετ' αὐτῶν καὶ ἄλλων κορασιῶν, ἵνα μὴ συλληθῶσι καὶ διασπαρῶσι παρ' αὐτῶν, ἐρρίπτοντο καὶ αὐτὰ εἰς τὴν θάλασσαν, ἵνα γείνωσι μᾶλλον τροφή τῶν ἰχθύων, ἢ παρ' αὐτῶν νὰ συλληθῶσι. (Θ.) Δυστυχεῖς ἤδη οἱ Ψαρρῖανοί, γυμνοὶ καὶ αἱματόφυρτοι, φονεύοντες καὶ φονευόμενοι, ὅπως ἀποφύγωσι τὴν τῶν βαρβάρων πολεμίων τὴν θηριωδίαν καὶ τὴν λύσσαν, καταφεύγουσιν οἱ μὲν εἰς λέμβους καὶ εἰς πλοιάρια, οἱ δὲ ἀναβαίνουσιν εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ Παλαιοκαστροῦ φρούριον μετὰ τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Φάντου, ἵνα ἀποκρούσωσι τὴν ὀρμὴν τῶν βαρβάρων (I.) ἄλλ' οἱ ἐχθροὶ διὰ νὰ προλάβωσι τοὺς διὰ λέμβων ἀναχωροῦντας, σπεύδουσι πρὸς τὴν προχυμαίαν καὶ προφθάσαντες λέμβους ἐκ τοῦ λιμένος εἰσέτι ἐξερχομένας, πυρο-

ἀρμάτων, καὶ προετοιμάσας τὸν ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου διὰ προφυλακτικοῦ τρόπου οἱ κίσκον του, λαβῶν δὲ καὶ διπλᾶ ὄπλα ἐκλείσθη μετὰ τῆς γυναίκος αὐτοῦ· ἐλθόντων δὲ τῶν τούρκων ἐπολέμει κατ' αὐτῶν, φονεύσας πολλοὺς, τῆς δὲ γυναίκος του πληρούσης τὰ ὄπλα ἐξεκένου αὐτὸς, οὔτοι δὲ ὅταν πολλοὺς ἐθεώρει προσεγγίζοντας, ἐπυροβόλει καὶ τοὺς ἐφόνευε, μὴ δυνάμενοι δὲ νὰ τὸν βλάψωσι παντελῶς, εἰδ.ποίησαν τὸν Πανούσην, ὅστις πλησιάζοντας μετὰ σιμικίαν λευκὴν ἐπὶ ῥάβδῳ, τῷ εἶπε πολλοὺς λόγους ἀπατηλοὺς, ὀρκιζόμενος δὲ εἰς τὸν ψευδοπροφήτην του Μωάμεθ, τῷ ἔλεγεν, ἔτι θὰ διατηρήσῃ τὴν ζωὴν των, καὶ θὰ τοὺς παραδώσῃ εἰς τὸν Ναύαρχον Ὀστρέφην, πεισθεὶς δὲ καὶ παραιτήσας τὰ ὄπλα ἠνέωξε τὴν θύραν καὶ παρεδόθη μετὰ τῆς γυναίκος αὐτοῦ· ἄλλ' ὁ ἀπαταιῶν, ἐκεῖνη τῇ ἡμέρᾳ περιποιήθη αὐτοὺς κατὰ τὸ θεόν. Ἐπειτα, τῇ ἐπιούσῃ, τὴν μὲν Σύζυγόν του ἔστειλεν εἰς τὸν Ναύαρχον, τὸν δὲ Κυπαρίσην διέταξε καὶ ἔδωκεν χεῖρας καὶ πόδας καὶ ἔδωκεν αὐτὸν εἰς τὴν πυρὰν, γενομένου οὕτω θῆμα τῆς Πίσσεως καὶ τῆς Πατρίδος ! πολλάκις ἡ μακαρίτις σύζυγός του μοι ἐξιστήρησε τὰ διαδραματισθέντα κλαίονσα ὀδυνηρῶς.

(Θ). Σ παραξικάρδιον ἦτον εἰς τὴν ἐθεώρη τις τοὺς ἐκ Φαρρῶν ἀναχωροῦντας μὲ τὰς ἐκεῖ παρευρεθείσας λέμβους τῶν πλοίων, οὕσας πλήρης γυναικοπαίδων, καὶ εἰς τὰς ὁποίας εἰσερχόμενοι καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀνετρέποντο καὶ ἐπνίγοντο, ὅσαι δὲν ἤξευρον διὰ νὰ κολυμβῶσι· πλεῖστα δὲ καὶ μετὰ βρίφητων εἰς τὰς ἀγκάλας ἐπνίγησαν οἰκτρῶς καὶ ἀξιοθρηνήτως.

(I) Ὁ Φάντος ἦτο Σλάβος, τῇ ἡλικίᾳ ἕως 33 ἐτῶν, μαχητὴς καὶ τολμητὴς μὲ καρδίαν ἡρωϊκὴν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ πολέμου. Ἰδὼν τὴν καταστροφήν, ἦλθε καὶ μετὰ πολλῶν ἄλλων, εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ Παλαιοκαστροῦ φρούριον, ὅπου ἦσαν πλῆθος ἀνδρῶν καὶ γυναικοπαίδων· ὅταν δὲ εἰσέβηκε τὸ πλῆθος τῶν τούρκων, ἐπολέμησεν ἀνδρείως, καὶ ἔστειλε πολλοὺς εἰς τὸν "Αὐθὴν" συμπλακέντες δὲ χεῖρας μὲ χεῖρας, ἐνῶ εἰσέτι ἐφόνευε πολλοὺς μαχόμενος ὑπὲρ δύναμιν, ἔπεσε τέλος καὶ αὐτὸς νεκρός, φονευθεὶς ἐνδόξως ἐν τῷ Πεδίῳ τοῦ ἀγῶνος.

βελούσι κατ' αὐτῶν, ἄλλοι δὲ πάλιν προχωροῦντες μέχρι τῶν προπόδων τοῦ παλαιοκάστρου συναντῶνται μέ τινας τῶν ἡμετέρων καὶ ἐκεῖ συμπλέκονται, ἐν δὲ τῷ μεταξύ προλαμβάνει ὁ Μανώλης Ζέχας (Κ.) ἐπιπίπτει αἰφνης κατ' αὐτῶν, καὶ θανατώνει τινὰς τῶν ἐχθρῶν· ἐκ δὲ τῶν πεσόντων βαρβάρων, ἀφαιρῆι ἐνὸς τὰ ὄπλα, καὶ διὰ τούτων ἀναίρει αὐτὸν καὶ φονεύει καὶ ἄλλους ἀποκόψας δὲ τὴν κεφαλὴν ἐνὸς καὶ κρατῶν ταύτην εἰς τὰς χεῖρας του ὡς ἄλλος Δαβὶδ τὴν κεφαλὴν τοῦ Γολιάθ, ἀναβαίνει ὁ Ἡρως εἰς τὰ φρούριον ἀβλαβῆς, ὁπόθεν ἄλλοι μὲν ἐφευγον, ἄλλοι δὲ ἀντεπαρετάττοντο ἡρωικώτατα. Ἀλλ' ὁ ναύαρχος τῶν βαρβάρων, Χοστρέφ (Λ.) παρακινούμενος ἀπὸ τὰς τῶν ἀξιοματικῶν καὶ τάστῶν ἄλλων προτάσεις, κανονοβολεῖ τὰ ἀναχωροῦντα πλοῖα, οἱ δὲ κανονοβολουμένοι προετίμων ἵνα γίνωσι βορὰ τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, ἢ νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν ἀπάνθρωπον καὶ βαρβαρικὴν αὐτῶν τυρανίαν! . . .

Ἀπέναντι δὲ, κατὰ τὰ Λιμονάρια λεγόμενα, κυκλωθὲν τὸ πλοῖον τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει καπετὰν Δ. Λένου (Μ.) καὶ τινῶν ἐκεῖ παρευρεθέντων ἀνδρῶν καὶ πλήρες ὄν γυναικοπαίδων, ἵνα μὴ αἰχμαλωτισθῶσιν, ἀνθίσταντο μετὰ καρτερίας ἡρωικῆς καὶ ψυχικῆς γενναιότητος, καὶ πολεμοῦντες, ἐθαυματούργησαν ὑπερανθρωπίνως. Ἐπαπειλούμενοι δὲ, καὶ οὐδαμοῦ εὐρίσκοντες ἄσυλον ἢ σμικρὰν τινα βοήθειαν, εὐρισκόμενοι δὲ καὶ ἐντὸς κινδύνου, προετίμησαν τὸν θάνατον μᾶλλον, ἢ τὴν αἰχμαλωσίαν! Διὸ ρίψαντες πεπυρακτωμένους ἀνθρακας εἰς τὴν πυρικαποθήκην, κατέκαψαν ἅπαντες! Οἱ πόρρρω δὲ, τοῦ Παλαιοκάστρου, περιστοι-

(Κ.) Μανώλης Ζέχας, Ψάρριανός, σχεδὸν ἐτῶν 45· τρέχων κατὰ τὸ Παλαιοκάστρον συνήνησε τινὰς τῶν ἡμετέρων συμπλεγμένους μετὰ τούρκους· ἐπιτεθεὶς δὲ κατ' αὐτῶν αἰφνης, ἐφόνευσε τινὰς ἐξ αὐτῶν καὶ ἀρπάσας τὰ ὄπλα ἐνὸς, ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν του τὴν ἐποῖαν κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας, ὡς μικρὸς Δαβὶδ τὴν κεφαλὴν τοῦ Γολιάθ, ἀνέβη ὁ Ἡρως εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ Ὀρους φρούριον ἀβλαβῆς.

(Λ.) Ὁ Ναύαρχος τῶν τούρκων Ὁστρέφης, ἦλθε μετὰ πλείστης δυνάμεως, καὶ ἡνυκ βόλῃσεν ἐφωθεν τῆς ἀπέναντι τῆς θέσεως Κανίλλου ξέρας, ὅπου εἶχμεν κανονοστάσιον καὶ ἐπολέμει. Μετὰ δὲ τὴν ἐπὶ τῆς Νήσου ἀπέβασιν τῶν στρατιωτῶν του διεσπάρησαν οὗτοι εἰς διαφόρους κατὰ τῶν ἡμετέρων θέσεις. Αὐτὸς δὲ ἐξῆλθεν εἰς τὰ παντὰ, καὶ διὰ συνθήματός του διηυθνήθησαν καὶ τ' ἄλλα πολεμικὰ πρὸς τὴν χώραν διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τοὺς ἀναχωροῦντας, πνεύσαντος δυστυχῶς τότε τοῦ ἀνέμου ἀρχτικού.

(Μ.) Ἀπέναντι τοῦ λιμένος, πρὸς ἀνατολὰς, εἰς τὴν θέσιν λιμένα λιμενάρια περικυκλωθέντος τοῦ πλοίου τοῦ Δ. Λένου πεπληρωμένου μετὰ πλείων γυναικοπαίδων καὶ ὀλιγίστων ἀνδρῶν, ἐπολέμουν οἱ ἐν αὐτῷ μετὰ πολλῆς καρτερίας καὶ ἡρωικῆς καὶ ψυχικῆς τῷ ὄντι γενναιότητος καὶ ἀμυνόμενοι ἀνθίσταντο· πολεμοῦντες δὲ

γδ ὄντα τὸ πλοῖον « Ἀμερικάνα » τοῦ Χαντοῦ Ἀγγελῆ (Ν.) ἐκ δύο ἄλλων φρεγατῶν, ἐνταῦθα δὲ εὐρίσκοντο πέντε τὸν ἀριθμὸν ναῦται τοῦ πλοίου, κατὰ τύχην δὲ εὐρέθησαν καὶ ἐπ' αὐτοῦ τρεῖς ἄλλοι φαρβιανοὶ, οἱ ἀείμνηστοὶ Γ. Δ. Κομνηνός, Γ. Βαρβαρέσος, καὶ Κ. Τσεντζερές, καὶ πλῆθος γυναικοπαίδων, οὗτοι ἰδόντες ἑαυτοὺς εἰς ἔσχατον κίνδυνον ἐκτεθειμένους, ἐφευρίσκουσι καὶ ἐπινοοῦσι ψευδῆ καὶ ἐπίπλαστα ἐπινοήματα ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν, ἢ καρχησίων τῆς μαίστρας, καὶ τοῦ τρίγκου, ὑφούσιν ἑκατέρωθεν βαρέλας, ὅτι δῆθεν ἦτον ἠφαιστιον, ἐπιτιθέασι πυρὰν ἐν τῷ μαγειρείῳ, ἐπιβάλλουσι βεβρεγμένην πυρίτιδα, ἧξέρχεται ἐκεῖθεν καπνός, ἀναδίδονται φλόγες καὶ ἀτμός, ἀνάπτει ὁ ἰστός (πανὶ τῆς μαίστρας, περιεσταλμένον ὄν), brugliato· ἐπιθέτουσι πῦρ τοῖς κανονίοις, πυροβολοῦνται οἱ βάρβαροὶ ἀπροσδοκῆτως, καταλαμβάνονται ὑπὸ φόβου καὶ θρασυδειλίας, καὶ φρυάπτοντες ὑποχωροῦσιν ἀνάδρωσ· ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ ἐνθαρρυνόμενοι πλέον ἐκ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν Ἑλλήνων, ἀποφασίζουσι τῇ προτάσει

καὶ ἐπαπειλούμενοι ἐντέλῃ καταστροφῆν καὶ ἀπὸ δύο ἄλλα εἰσέτι τουρκικὰ, ἅτινα εἶδον τὸν κίνδυνον ὡς μὴ περιμένοντες ἀλλαχθὲν βοήθειαν, ἔρριψαν πῦρ εἰς τὴν πυριταπιθήκην καὶ κατεκάησαν ἅπαντες· ὁ δὲ Δ. Λένος διευθυνόμενος μετὰ τῆς οἰκογενείας του, καὶ δύο ἄλλων γυναικῶν ἐπὶ λέμβου εἰς τὸ πλοῖόν του αἴφνης εἶδε δύο τουρκικὰ περάματα διευθυνόμενα κατ' αὐτοῦ καὶ τότε κατ' ἀνάγκην διηυθύνθη οὗτος πρὸς τὴν ξηρὰν, ἐξερχόμενοι δὲ ἐτουφεκοβόλησαν κατ' αὐτῶν οἱ Τούρκοι καὶ ἐπλήγωσαν αὐτὸν θανατηφόρως· ἐφώνησε δὲ τότε « μὲ ἔραξαν οἱ ἀσκυλοὶ ! »· αἱ δὲ δύο μετ' αὐτοῦ γυναῖκες, οὐσαι αὐτάδελφαι του, ἔτρεξαν διὰ μέσου τῶν πετρῶν καὶ ἐκρύβησαν, οἱ Τούρκοι μετὰ ταῦτα ἀποκόψαντες τὴν κεφαλὴν του, παρέλαβον τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μετὰ τοὺς δύο υἱοὺς του Γεώργιον καὶ Ἀνδρέαν, ἐξ ὧν ὁ μὲν πρῶτος ἐξαγχορασθεὶς, ἀγνοῶ ἂν ὑπάρχῃ· ὁ δὲ δεῦτερος ἀπώλλετο, ὡς αἱ ῥηθεῖσαι δύο αὐτάδελφαι του Μαρῶ καὶ Μαρία Α. Ματσιαίχου μοὶ εἶπον.

(Ν.) Κωνσταντῆς Χαντζῆ· Ἀγγελῆ· ἰδὼν τοὺς τούρκους, ἀνεχώρησε τῆς θέσεώς του καὶ ἦλθε μετὰ τῆς λέμβου, ἣν εἶχε μετ' αὐτοῦ μετὰ δύο κωπηλάτας εἰς πλοῖον ἐπανήστηον μετὰ Σημαίαν ἀγγλικὴν· τὸ δὲ πλοῖον « Ἀμερικάνα » ἀγκυροβολημένον, εἶχεν ἐπ' αὐτοῦ πέντε φύλακας ναύτας· κατὰ τύχην ἦλθον καὶ τρεῖς ἄλλοι ὁ Γεώργιος Δ. Κομνηνός, Γεώργιος Βαρβαρέσος καὶ Κ. Τσεντζερές Φαρβιανοὶ, καθὼς καὶ πλῆθος γυναικοπαίδων, οὗτοι ἐσῆκωσαν τὸ πλοῖον εἰς τὰ πάλαι οἱ Τούρκοι ὁμῶς μετὰ δύο φρεγάτας, περιεστοίχησαν αὐτὸ, ἅμα εἶδον οὗτοι ἑαυτοὺς, εἰς ἔσχατον κίνδυνον ἐκτεθειμένους, ἐπινοοῦσι ψευδῆ ἐπινοήματα· ὑφούσιν ἐπὶ τῶν δύο καρχησίων (ἀντενων) τρίγκου καὶ μαίστρας οὐσῆς περιεσταλμένης (εἰς τὰ ἱμπρόλλια) λέγω, ἐπ' ἀμφοτέρω των μερῶν βαρέλια κενὰ δηλοῦντες ὅτι· δῆθεν εἶναι ἠφαιστιον, ῥίπτουσι βεβρεγμένην πυρίτιδα εἰς τὸ μαγειρεῖον ἐξ οὗ ἐξῆλθον φλόγες καὶ καπνός· πεπληρωμένων δὲ ὀντων τῶν κανονίων, θέττουσι πῦρ· πυροβοληθέντων δὲ τῶν βαρβάρων ἀπροσδοκῆτως, προκταλαμβάνονται ἀπὸ θρασυδειλίαν, καὶ φρυάπτοντες ὑποχωροῦσιν ἀνάδρωσ· ῥίψαντες δὲ μετὰ ταῦτα κατ' αὐτῶν τουφεκία, ἐπλήγωσαν πλεῖστα δεκαετῆ.

τοῦ Ναυάρχου, ἵνα ἐπιτεθῶσι κατὰ τοῦ Παλαιοκάστρου. Ὅθεν
 τὴν ἐπιούσαν, ἡμέραν Κυριακὴν, ἐξέρχεται ὁ Ναύαρχος αὐτῶν
 Χοστρέφης εἰς τὴν ξηρὰν, προσκαλεῖ τὸν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς στρα-
 τάρχην Πανούσην, καὶ διατάσσει, ἵνα μετὰ τοῦ στρατοῦ του, καὶ
 μεθ' ἑτέρων βαρβάρων ἀσιανῶν, καταλάβῃ τὸ ἐκεῖ φρουρίον· ἐν
 τούτοις μεσιτεύει ὁ κατὰ τύχην τότε εὔρεθεις ἐκεῖ διοικητὴς τῆς
 Βασιλογαλλικῆς Γαμβάρας, ἵνα παραλάβῃ, τοὺς ἐν τῷ φρουρίῳ
 Ἑλληνας, καὶ νὰ κατὰσχῃ, ὡς ἔλεγεν, αὐτὸ ἀμαχητὶ, ἀλλ' ὁ
 βάρβαρος διψῶν εἰσέτι αἵματος, ἀπορρίπτει τὴν πρότασιν ταύτην,
 καυχώμενος δὲ καὶ μεγαλοβῆμονῶν, διατάσσει διὰ κήρυκος τὴν
 ἐπίθεσιν. Ἐνισχυθέντες ὅθεν οἱ βάρβαροι ἐκ τῶν ὑποσχέσεων τοῦ
 ἀλαζῶνος στρατάρχου, ἐπιπίπτουσι λυσσῶδῶς κατὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ
 Παλαιοκάστρου φρουρίου· οἱ δὲ ἐν αὐτῷ, εὐάριθμοι ὄντες, ἐμά-
 χοντο ἀνδρείως καὶ καρτερικῶς, τῶν βαρβάρων τετράκις εἰς φυ-
 γὴν τραπέντων, ὡς μὴ δυναμένων ἀποκροῦσαι τὴν γενναίαν τῶν
 Ἑλλήνων ἀντίστασιν. Ὁ δὲ στρατάρχης ἀφοῦ ἰδίους ὄμματιν εἶ-
 δε καὶ πείραν ἔλαβε περὶ τῆς ἀτρομότητος τῶν Ἑλλήνων ψυχῆς
 ἐντέλλεται ἵνα ἔτι μᾶλλον ἐνισχυθῇ ἢ ἐπίθεσις· νῦν δὲ ἀκούεται
 καὶ ἀντηχεῖ ἡ τῶν ὄπλων κλαγγή, καὶ ὁ τῶν τηλεβόλων γδοῦ-
 πος, διὸ κανονοβολοῦνται ἐξ ὄλων τῶν κανονοστασιῶν ξηρᾶς
 τε καὶ θαλάσσης· καὶ ξηρᾶς μὲν, ἐκ τε τῶν κανονοστασιῶν τοῦ
 Ἁγίου Νικολάου, καὶ τῶν ἐκ τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Γεωργάκη κα-
 λουμένου. Ἀπὸ θαλάσσης δὲ, ἐκ τε τῶν δικρότων φρεγατῶν,
 καὶ ἐξ ὄλων ἐν γένει τῶν Ὀθωμανικῶν πλοίων, εἰς τρόπον ὡ-
 στε αἱ σφαῖραι ἐπεφέροντο βροχηδὸν κατ' αὐτῶν· τέλος πλῆθος
 ἀσβῶν ἀλλαλαζόντων καὶ τῶν μιαρῶν αὐτῶν κραυγῶν μέχρι
 τοῦ οὐρανοῦ ἀναβαινόντων, πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ποιοῦ-
 κείται τὸ φρουρίον· εἰσπηδῶσι δὲ ἐντὸς αὐτοῦ ἀπὸ πολλὰ μέρη
 καὶ συμπλέκονται μετ' αὐτῶν· ἢ ἐκατέρωθεν σφαγὴ ὑπῆρξε φρι-
 κώδεστάτη. Ἰδόντες δὲ ὕστερον οἱ ἡμέτεροι, ὅτι εὐάριθμοι ἐκ τῶν
 πολεμούντων διέμειναν, ἀφορῶντες εἰς τὸν οὐρανὸν (ὡς ὁ πω-
 τομάρτυς Στέφανος) τὴν περιμένουσαν αὐτοῖς δόξαν, προσεύχον-
 ται καὶ δέονται τοῦ Ὑψίστου, ἵνα κατατάξῃ τὰς ψυχὰς αὐτῶν
 ἐνθα τῶν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος τὰ πνεύματα! ἀλλ' ὅταν
 μετὰ θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας εἶδον, ὅτι αἱ γυναῖκες καὶ
 τὰ τέκνα ἠρπάζοντο, προετίμησαν μᾶλλον τὸν ἐντιμον καὶ ἐνδο-
 ξον θάνατον, ἢ τὴν ἀτιμον καὶ ἀδοξον ζωὴν! Διὸ καὶ ἅμα εἶδον
 ὅτι ὁ περίβολος τοῦ φρουρίου ἦτο πλήρης βαρβάρων, λαμβά-
 νουσι πῦρ, καὶ χωρὶς νὰ φειθῶσι τῆς ἐαυτῶν ζωῆς, θέτουσιν

αὐτὸ ἐπὶ τῆς πυριταποθήκης, καὶ πάραυτα ἀνατινάσσονται εἰς τὸν ἀέρα καὶ καταφλέγονται! Ὡ τότε! ὁ πάταγος καὶ ὁ ἦχος, ὡς κεραυνοβολοῦσα βροντῆ, ἀκούεται ἐφ' ὄλην τὴν Νῆσον, καὶ μέχρι τῆς Ἀνδρου καὶ τῶν Κυκλάδων· οἱ δὲ ὑπὸ τῆς δυνάμεως τῆς πυρίτιδος εἰς ἱκανὸν ὕψος ἀναβιθασθέντες εἰς τὸν αἰθέρα, καθὰ ὁ Ἥλιος ἐφ' ἄρματος πυρός, πετόντες χαμαὶ νεκροὶ καὶ πυρίκαυστοι ἀπώλοντο, καὶ μετ' αὐτῶν πλῆθος πολεμίων! Οὕτω δὲ τοῦ πυρός βορὰ γενόμενοι, παρέδωκαν τὰς ἀγίας αὐτῶν ψυχὰς τῷ τῆς φύσεως μόνῳ Δημιουργῷ καὶ Δεσπότῃ, ὃς ἐστὶ Θεὸς νεκρῶν τε καὶ ζώντων, καὶ ἐγένοντο (λέγει ἡ Ἱερὰ Γραφή) «ὡς ἀστέρες ἑωθινοὶ ἐν μέσῳ νεφέλης, καὶ ὡς ὁ Ἥλιος ἐκλάμπων ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων». (Σειρ. Κεφ. Ν. 6). Ἄλλ' ὦ ἄνδρες, αἱμάτων! οὐδέποτε πρέπει νὰ νομίζητε, ὅτι θέλετε συλλάβει τοὺς ἥρωας ζῶντας· οὗτοι ἐπροτίμησαν μᾶλλον τὸν θάνατον, ἢ τὴν ἀτιμὸν ζωὴν. Πολλάκις εἰς τὰς κατ' αὐτῶν ναυμαχίας κατεφρόνησαν τὸν ἴακτον· τοῦτο δὲ ἀποδεικνύουσι, μαρτυροῦσι καὶ κηρύττουσι πᾶσαι αἱ καθ' ἡμῶν τῶν φιλελευθέρων ἡρώων γενόμεναι ἐκστρατεῖαι. Ποῖος θάνατος ἢ ζωὴ, θέλει τοὺς διαχωρίσῃ ἀπὸ τῆς Πατρίδος τὴν ἀγάπην; ποῖον ἀγαθὸν ἢ κακὸν τῆς ἐνεστώσης ζωῆς, δύναται νὰ τοὺς παραβιάσῃ, ἵνα κλίνωσι πρὸς σὲ τὸν Βάρβαρον, τὸν ἑλληνικὸν αὐχένα διὰ νὰ σὲ προσκυνήσουν; οὐκ οἶδας, ὦ μιαιρότατον καὶ ἀσεβέστατον ἔθνος, ὅτι ὁ ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος ἔρωσ, φλέγει τὰς καρδίας τῶν ἀγαθῶν πολιτῶν; μάτην ἐχύσατε, ὦ ἀσεβεῖς τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα αἵματα, μάτην κινεῖτε τὰς αἰμοβόρους καὶ μαιφόνους χεῖράς σας κατὰ τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων· ὅσον φονεῦτε χριστιανοὺς, τόσον θέλετε κατασχυνοθῆ, ὅσον χύνετε ἀνηλίκων καὶ ἀθῶων βρεφῶν αἵματα, τόσον λαμπρνετε τὴν πορφύραν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν πρότερον οἱ ἀσεβεῖς πατέρες σας ἔβαψαν μὲ πολλῶν μαρτύρων αἵματα· ἀλλ' ὅμως πληρώσατε καὶ ὑμεῖς τὸ μέτρον τῶν ἀσεβῶν προγόνων σας τὸ ποτήριον τῆς θείας ὀργῆς· πληρώσατε αὐτὸ μέχρι στεφάνης, ἵνα ἐπέλθῃ καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς σας πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυθὲν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως ἀπάσης τῆς ὀρθοδόξου Ἑλλάδος, τῆς πόλεως, λέγω, τοῦ Ὑψίστου καὶ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Δοξάσθητε οὖν, ὦ αἰμύνηστοι Ἴηρωες, καὶ σήμερον ἐπὶ γῆς, ὡς δοξάζεσθε καὶ ἐν οὐρανοῖς, ἀναπαύθητε ἐν τοῖς κόλποις τῆς ἡμετέρας πατρίδος, καὶ ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Ἀβραάμ ἐνθα ἐστὶν ἀνεκλάλητος ἡ χαρὰ, καὶ πάντων ἢ τῶν εὐφραينوμένων κατοικία! ἐκεῖ κύκλω τοῦ θρόνου τῆς

θείας Μεγαλοσύνης παριστάμενοι, πρεσβεύετε καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν συναγωνιστῶν σας. Χαίρετε οὖν σήμερον καὶ ὑμεῖς οἱ τῶν Ψάρριανῶν ὀπλαρχηγοί, οἱ ἐν τῇ Πατρίδι ἐν τῷ πολέμῳ φρονεθέντες Ἀνδρέα καὶ Νικόλαε Μαυρογιανναῖοι, Ἀναγνώστα καὶ Νικόλαε Τζότζη, Ἀντώνιε Σαρρῆ Ἀντ.Κατσουλέρη, Γεώργιε καὶ Ἀναγνώστη ἀδελφοὶ Βουρέκα, σὺν τούτοις δέ, καὶ ὑμεῖς οἱ τῶν ξένων προσκεκλησθέντες στρατιωτῶν ὀπλαρχηγοί, ὑμεῖς, λέγω ὁ Λάμπρος Ῥάνδος καὶ Νάννος (Ξ.) χαίρετε καὶ ἀγάλλεσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς, διότι ἀνδρείως καὶ ἡρωϊκῶς κατεπρονήσατε τὸν ὑπὲρ Πατρίδος θάνατον! χαίρετε δὲ καὶ ὑμεῖς, ὧ γυναῖκες καὶ παρθένοι, διότι ἵνα μὴ παραδοθῆτε εἰς τὰς μιὰς καὶ βεβήλους τῶν μουσουλμάνων χεῖρας καὶ διατηρήσῃτε τὸν λευκὸν τοῦ θείου βαπτίσματος χιτῶνα ἀκηλίδωτον, τὸν ἑαυτὸν σας ἀμόλυντον καὶ τὴν παρθενίαν σας ἀδιάφθορον, ἄλλαι μὲν ἐν τῇ θαλάσῃ ἐβρίσθητε, καὶ ἄλλαι ἐν ταῖς φλοξὶ τοῦ πυρὸς παρεδόθητε· χαίρετε, διότι κατοικεῖτε ἐν τοῖς ἐπουρανοῖς σκηνώμασιν, ἐστεμμένοι μὲ δάφνας αἰθαλεῖς καὶ συν-

(Ξ. Ὁ Λάμπρος ἦτον Ἡπειρώτης ἕως 38 ἐτῶν, μαχητὴς καὶ γενναῖοφυχος μαχόμενος κατὰ τῶν ἀσπαιτικῶν Τούρκων ἐν τῇ θέσει Φτελίβ ἐρόνευσε πολλοὺς περικλωθεὶς δὲ καὶ οὗτος ἀπὸ τοῦ πλῆθος τῶν βαρβάρων, ἔπεσεν ὑπὲρ Πατρίδος, ἐδόξως ἀποθανών.— Ἐνταῦθα, εἰς Φτελίβ, ὁ Ι. Βαρθολομαῖος πολεμῶν ἐπὶ κεφαλῇ μετὰ πολλῶν ἄλλων συμπλακέντων πάντων, ἔπεσαν καὶ οὗτοι ἀποθανόντες ἐνδόξως ὑπὲρ Πατρίδος.

Ὁ Νάννος σχεδὸν πεντηκοντούτης, σχεπτικώτατος καὶ γενναῖος. ἐδιωρίσθη ἐπὶ τοῦ νησιδίου Δασκαλεῖβ, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου εἶχον δύο μεγάλα πυρόβολα, εἶχε πολλοὺς μετ' αὐτοῦ· πρὸ τοῦ πολέμου εἶπεν, ὅστις θέλει νὰ διαμῆνῃ, οἱ ἄλλοι νὰ ἀναχωρήσωσιν· ἔμειναν δὲ ὀλίγοι ἄνδρες γενναῖοι· ἐλθόντος δὲ τοῦ Ὁρζιλάμπερ μίαν φεργάδα καθ' ἑκατέρωθεν κατ' αὐτοῦ, μὴ δυνήθητος δὲ νὰ τοὺς βλάψῃ τὸ παράπαν, καθόσον ἀντεκρούετο· ἐπενόησεν ἄλλως νὰ τοὺς συλλάβῃ με' ἀπάτην· ἐξηλθεν ὁ ἴδιος μετὰ πολλῶν, καὶ τινεὶ χριστιανοῦ, ὃν ἐξηπάστειλεν ἐξ ὀνόματός του, εἰπόντος αὐτῷ νὰ τοῖς εἴπῃ νὰ παύσῃ τὸ πῦρ καὶ ἠρκίεσται εἰς τὸν Προφήτην του νὰ τ.ε.ε. χάρισῃ τὴν ζωὴν, καὶ νὰ τοῖς δώσῃ καὶ ἀξιώματα· ὁ δὲ Νάννος εἶπεν τῷ χριστιανῷ, ἅς ἔλθῃ ὁ ἴδιος μακρόθεν διὰ νὰ ὀμιλήσωμεν· παρουσιασθέντος δὲ τοῦ Ὁρζιλάμπερ, τὸν ἠρώτησεν ὁ Νάννος, τί θέλει· τοῦ εἶπεν δὲ οὗτος νὰ ἔλθωσι μετ' αὐτοῦ καὶ τοῖς χάριεσται ἡ ζωὴ, νὰ τοῖς δώσῃ δ' ἐνταῦθ' ὁ Ναῦαχος καὶ ἀξιώματα. Τότε τῷ εἶπεν ὁ Νάννος, τί ἐνόμισας; ὅτι, ἐλεύθερος Ἕλληνας, θὰ προσκυνῆσῃ βαρβάρους; προτιμώτερος εἶναι εἰς ἡμᾶς ὁ θάνατος, παρά νὰ κλίνομεν τὰς κεφαλὰς ἡμῶν εἰς ἀσάτατον καὶ βάρβρον Δοβλέτιον ὀρμησάντων δὲ τινοὺν διὰ νὰ τὸν συλλάβωσιν, ἐξεκένωσεν ὅπλον κατ' αὐτῶν καὶ ἐρόνευσε δύο πλησιασάντων δὲ κατόπιν πολλῶν διὰ νὰ τὸν συλλάβωσιν· ἐξέκένωσαν αὐτίς τὰ ὅπλα τῶν ἑκαστοῦ τούτων, ὁ δὲ Νάννος ἐξεκένωσε τότε ἐν πιστόλιον εἰς τὴν πυριτιποθήκην καὶ οὕτω ἐγένοντο πάντες παρανάλωμα τοῦ πυρὸς ὑπὲρ πατρίδος κέντες, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ οἱ ὀρμησαντες Τούρκοι· οἱ ἀποπειραθέντες νὰ τοὺς συλλάβωσι, κατεκάησαν πάντες ἑμοῦ.

δοξάζεσθε μετὰ τῆς πανσόφου Αἰκατερίνης τῆς βασιλόπαιδος, μετὰ τῆς Φεβρωνίας καὶ Ἀνθούσης, καὶ μετὰ πολλῶν ἄλλων παρθένων μαρτύρων γυναικῶν! Μακάριοι οὖν καὶ εὐδαίμονες ἐστέ, ἐν ἐσχάτῃ γὰρ καὶ μεγίστῃ τῆς Παγκοσμίου Ἀναστάσεως ἡμέρᾳ θέλετε λάμπη ὡς ὁ ἥλιος, καὶ θέλετε ἀκούσῃ παρὰ τοῦ στεφανοδότου καὶ δικαιοτάτου τῶν ἀπάντων Κριτοῦ, τὴν μακαρίαν καὶ εὐχταίαν ἐκείνην φωνήν, τὸ «Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου»! . . .

Ἄλλὰ τί πρῶτον, τί δεύτερον, τί δ' ὕστατον καταλέξω; ἐποχὴν ὀνομαστήν ὁ χρόνος ἐπικλείψῃ με διηγούμενον· εἶτα ἀπορῶ πῶς νὰ καλέσω καὶ ὀνομάσω ὑμᾶς, ὧ Ἡρώες καὶ Ἡρωίδες, ἀδυνατῶ τῇ ἀληθείᾳ, ἀμαθὴς ὢν, νὰ ἐκφράσω τὴν δόξαν, ἣτις ἐπαξιῶς, ἐν ἡμῖν ἀπόκειται· ἡλυγγιᾶ μου ὁ νοῦς καὶ ἀδυνατεῖ ὅπως διηγηθῶ τὰ ἡρωϊκὰ κατορθώματα καὶ ὑπερθαύμαστα γιγαντιαῖα ἔργα σας, ἅτινα ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐπράξατε! περισταλμένος ὢν, ἀποφαινομαι, ὅτι μακάριοι ἐστέ οἱ πρωταγωνισταὶ εἰς τὰς κατὰ τοῦ τυράννου ναυμαχίας! . . .

Ναύαρχε τῶν Ψαρρῖανῶν Ν. Ἀποστόλη, καὶ ὑμεῖς Ἀναγνώστη Δομεστίνη, Γεώργιε Σκανδάλη, Κωνσταντίνε, Δημήτριε καὶ Γεώργιε Κοντζιά, Ν. Γιάνναρη, Ν. Καρακωσταντή, Κων. Ζανῆ, καὶ Ἰωάννη Καλάρη, Ἰωαν. καὶ Νικολ. Βελισσάριοι, καὶ λοιποὶ πάντες, ὅσοι ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ τῆς Ἑλλάδος γῆ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῶν Ψαρρῶν ἀπεβιώσατε· μακάριος δὲ καὶ Σὺ, ὁ τῶν ἡφαιστίων ἐφευρτῆς Ἰωάννη Πατατοῦκε (Ο.) Σὺ ὅστις ἐφεύρες τὴν κατασκευὴν ἡφαιστίων πλοίων, τοῦ πυρπολεῖν τὸν βάρβαρον εἰς τὰς ναυμαχί-

(Ο.) Ὁ Ἰωάννης Πατατοῦκος ἦτο ἕως 38 ἐτῶν, κάτοχος τῆς μαθηματικῆς Ναυτικῆς, ἦλθε δὲ εἰς Ψαρρὰ διὰ παρακινήσεως πολλῶν πλοίαρχων Ψαρρῖανῶν, ἀποκτίσας δὲ τὴν εὐνοίαν πάντων ἠγαπᾶτο πολὺ παρ' αὐτῶν ἦτο δὲ γέννημα τῆς Πάργας. Ἐξεγερθείσης δὲ τῆς Ἑρπῆς ἐπαναστάσεως, ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν τότε Βουλὴν τῶν Ψαρρῶν καὶ εἶπεν, ὅτι γνωρίζει τὴν κατασκευὴν τῶν ἡφαιστίων ἀμέσως τῷ ἐδίδῃ ἢ ἄδειᾳ καὶ τὸ διὰ τὴν κατασκευὴν ὑλικὸν καὶ κατεσκευάσεν ἐν πλείον εἰς Ἠφαιστίον, ὅπερ δοθὲν τῷ ἀνωτάτῳ Διευθυντηρίῳ τοῦ Ψαρρῖανοῦ στόλου καὶ δοκίμασαν αὐτὸ ἐγνωρίσει τὴν ἀξίαν του. Κατόπιν ἡ Βουλὴ ἔδωκεν τὸ δεύτερον Ἠφαιστίον εἰς τὸν Δημήτριον Παπανικολῆν ὅστις ἅμα ἐφθασεν εἰς τὸν κατὰ τὴν Ἐρυσσὸν ἀγκυροβληθέν τουργικὸν δίκροτον· πλησιάσας αὐτὸ ἔβλεπε πῦρ καὶ τὸ ἀνετείναν εἰς τὸν ἀέρα. Τότε πολλοὶ ἔτρεξαν μετὰ λέμβων τοῦ Ἑλλήν. Στόλου τῶν τριῶν Νήσων ὅπως σώσωσι τοὺς πυρπολητὰς, φρονεύσαντες τοὺς κολυμβῶντας ὀθωμανούς.

Καὶ ὁ μὲν Κ. Κανάρης φιλοτιμηθεὶς ἐκ τῆς μεγάλῃς δόξης τοῦ ἀειμνήστου ἐχρη-

ας, και εισερχόμενος μεταξύ τῶν πελωρίων Ὀθωμανικῶν τριηρέτων. Πλοίαρχοι ἀτρόμητοι μετὰ ἠφαιστία σας ἐξετελέσατε τοιαῦτα ἀνδραγαθήματα, δι' ὧν ἐπαξίως δύνανται ἄλλοι νὰ ἐγκωμιάσωσιν ὑμᾶς καὶ νὰ ἐξιστορήσωσι τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς εὐχέλαιας καὶ ἐνδοξὰ ὑμῶν κατορθώματα: Χαίρει οὖν καὶ σὺ ὦ γενναῖε πυρπολητὰ Δ. Παπανικολῆ, ὅστις σὺ πρῶτος ἀπετέφρωσας τὴν ἐν Ἐρυσσῶ ὑψήροφον τῶν ἀνάνδρων τυράννων τριήρη, ἔσωσας ὁλόκληρον τὸν Ἑλληνικὸν Στόλον εἰς Γέροντα, κατεπολέμησας τὸν βάρβαρον μόνος κατὰ τεσσάρων πελλωρίων πλοίων μεταξύ Χίου καὶ Ἀσίας. Εὐδαίμονες καὶ μακάριοι ἐστέ, πάλιν λέγω, ὑμεῖς, διότι ἡ κόνις τῶν λειψάνων ὑμῶν τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀποθιωσάντων, δὲν καταπατεῖται ἀπὸ βαρβαρικῶς καὶ βεβήλους πόδας, ἀλλὰ καθαρὰ ἐς αἰεὶ διαμενεῖ παρά τῇ τῶν ὁμογενῶν καὶ συναγωνιστῶν σας. εὐδαίμονες δὲ καὶ μακάριοι πάντες οἱ ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἐστέ, χύσαντες τὰ πολύτιμα ὑμῶν αἵματα καὶ κληρονομήσαντες τοιαύτην οὐράνιον πολιτείαν εἰς τὴν ὁποίαν μετρίσάγιον ὑμνον ἀνυμνοῦσιν οἱ χοροὶ τῶν Ἀγγέλων καὶ ἡ ὁποία οὐσα ἐκτισμένη μετὰ τὰς ἀκτίνας τῆς τρισηλίου Θεότητος, ἀπα-

τρίου Παπανικολῆ παρουσιάσθη εἰς τὴν Δημογεροντίαν καὶ ἐζήτησε καὶ τῷ ἐδόθη ἔμοιον Ἡφαιστίον, τότε δὲ εἶπε τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους. «οὐκ εἶμεν καθέυδειν οὐδὲ θάβουμην τὸ τοῦ Παπανικολῆ τρέπικιον!» Ἐκτοτε δὲ εἰς ὅποιον πλοῖον Ὀθωμανικὸν ἤθελε διεσπυρῆ ἤτο ἀδύνατον νὰ μὴ φανῆ νικητῆς. Ἐάν δὲ θελήτω διὰ νὰ ἐξιστερήσω τὰ Ἡρωϊκὰ αὐτοῦ κατορθώματα, ὡς ἠκλουθήσαν, οὐκ ἐπιλήψομαι ὁ χρόνος διηγούμενον τοῦτο δὲ μόνον λέγω, ὅτι τὸ ἔθνος τὸν ἐτίμησεν ἐπαξίως μετὰ βραβύον Ναυάρχου εἰς τὸ γῆρας αὐτοῦ τὸν ἀπεκατέστησε Πρωθυπουργόν, ἔταν δὲ ἀπαβίωσεν, ἡ κηδεῖα αὐτοῦ ἐξετελέσθη ἐνδόξως διὰ τῆς παρουσίας τοῦ βασιλέως Γεωργίου καὶ πάντων τῶν Ὑπουργῶν καὶ ὑπαλλήλων μετὰ πάντων τῶν ἀγίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἱεραρχῶν καὶ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ μετὰ πάντες τοῦ στρατοῦ καὶ πάντων τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν ἐμπόρων, καὶ μετὰ πάντες τοῦ λαοῦ, ἅπτε ἡ ἡμέρα τῆς ἐκφοράς τοῦ λειψάνου τοῦ ἐγένετο ἐνδόξως, ὡς ἀνῆκεν αὐτῷ, ἐξετελέσθη δὲ μετὰ μεγίστης πομπῆς, μοναδικῆς ἴσως εἰς τὰ χρονικά τῆς Ἑλλάδος: ἡμεῖς δὲ, ὅσοι δὲν ἐτύχουμεν τότε εἰς Ἀθήνας εἰπομεν, αἰωνία σοῦ ἡ μνήμη, Γαῖαν ἔχοις ἐλαφράν, Ἐνναϊότατε Κανάρη!!!

Διὸ καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι τὸ ἔθνος μὴ ἡμέρῃ θὰ στήσῃ καὶ Ἀνδριάντα πρὸς τιμὴν αὐτοῦ· τὸ μὲν διὰ τοὺς ναυτικούς, ἵν' ἀμιλλῶνται, θεωροῦντες αὐτὸν, τίς ἐξ αὐτῶν θὰ ὑπερτερῆσῃ ἐν καιρῷ πολέμου· ἐδὲ εἰς μνήμην τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπερχομένων γενεῶν!

Ὁ Δὴμ. Παπανικολῆς, Ψάρρικὸς, ἦτο τότε εἰς ἡλικίαν ἕως 37 ἐτῶν ἕκαμε δὲ κατορθώματα σημαντικὰ μετὰ τὴν ἀποτέφρωσιν τοῦ κατὰ τὴν Ἐρυσσὸν διηρέτου εἰς ἐκστρατείαν τινὰ τοῦ Ὀθωμ. Στόλου ἐπιτεθέντος τοῦ Πασᾶ κατὰ τῆς Σάμου, παρευρεθείς ὁ Παπανικολῆς, ἔτρεξε μετ' Ἡφαιστίον, πλοίαρχος ὧν ἰδιοκτήτου πλοίου κατὰ τὸν ἐν Ἀσίᾳ λεγόμενον Γέροντα, ἔχοντας δὲ τοῦ Τουρκικοῦ Στόλου τὴν ἀνεμὸν οὐρίον, εὐρέθη περικυκλωμένους ὅλος ὁ Ἑλλήν. Στόλος ὑπὸ τοῦ ἰθωμῆνικοῦ, τότε ἰδόντες τοῦ Παπανικολῆ τὸν ὄπτεῖν ὁ Ἑλλήν. Στόλος ἔτρεξε

στράπτει νῦν ἀκτινοβόλος, ἀστράπτει ἔνθα στρέφετε τὰ ὄμματα καὶ ἔνθα ἐκτείνετε ἰκέτιδας τὰς χεῖρας. Αὐτόθι πατέτε μὲ τοὺς πύδας, αὐτόθι ἔχετε νῦν ἓνα ἀνεκτίμητον θησαυρὸν, τὰ θεμέλια αὐτῆς τῆς οὐρανοῦ πόλεως εἶναι πλασμένα μὲ τοὺς πλέον τιμίους λίθους, τοὺς ὁποίους δὲν ἔχει, λέγω, ἡ γῆ, ἀλλ' εἰς τὰ ἰδιά του κειμήλια ὁ οὐρανὸς, τὰ τεῖχη αὐτῆς εἶναι χρυσοκέντητα εἰς τρόπον ὥστε μὲ τὴν ἔμψυτον ἀστρατὴν τῶν ἀκτίνων, σβύνουσι καὶ τὸν Ἥλιον, καὶ κάθε ἄλλον πλανήτην, αἱ ὁδοὶ αὐτῆς εἶναι ἐστολισμένοι μὲ μαργαρίτας καὶ ἀνθρακας, ἔμπροσθεν τῶν ὁπίων σκοτεινοὺς ἠθέλατε ἰδῆ τοὺς ἀστέρας εἰς ταύτην τὴν χώραν, τόξον εἶναι ἡ πολυποίκιλος Ἴρις, ἥτις, οὔσα σύμβολον τῆς εἰρήνης, ἐρμηνεύει καὶ ἐμφαίνει, ὅτι ἀπὸ τοιοῦτον τόπον ἀναχωρεῖ καὶ ἀπομακρύνεται πᾶσα ταραχὴ καὶ αἰτία πολέμου, τρέχουσι ποταμοὶ εἰς αὐτὴν, ἀλλὰ τὰ βεῖθρα εἶναι γλυκύτατον γάλα, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, τοῦ οὐρανοῦ ἢ Ἀμβροσία, βλαστάνουσιν ἄνθη εὐοσμία, ἀλλὰ ποτὲ δὲν μαραίνονται, ἀνθοῦσιν, ἀλλὰ χωρὶς ἀκάνθας, εἶναι τὰ βόδα, διότι ἡ μακαρία ἐκείνη γῆ εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ἀποβιώσαντες ὑπὲρ πίστεως καὶ Πατρίδος ἀπήλαυσαν ὅλα τὰ ἀγαθὰ καὶ δὲν ἤκουσαν ποτὲ καμμίαν κατάραν, ἀλλὰ ποτίζεται ἀενάως μὲ τὸν χεῖμαρον τῶν θείων χαρίτων, καὶ διὰ τὰ καταλάβωμεν τὴν ἄπειρον καὶ ἀνεκδήγητο, τοιαύτης πόλεως τὴν λαμ-

κίνδυνον, ὠρμητε μὲ τὸ Ἡφαιστίον του, κατὰ τοῦ τουρκικοῦ, εἰσελθὼν δ' ἐν τῷ μέσῳ τῶν τουρκικῶν πελωρίων πλείων ἔδωκε πῦρ καὶ τότε τρώμος μέγας κατέλαθε τοὺς ἐχθροὺς, ἐπικητῶν δ' ἔκτιστος τῶν τούρκων ν' ἀποφύγη τὴν φθορὰν τοῦ πυρός, διασκορπίσθησαν τῆδε κάκεισε, καὶ οὕτως ἠλευθερώθη ὁ Ἕλλην. Στόλος, σωθεὶς διὰ τοῦ Παπαν.κολῆ. Κατὰ δὲ τὸ 1828 παρευρεθεὶς οὗτος κατὰ τύχην μὲ τὸ πλοῖόν του ὁ « Νέλσον », ἠγχυροβλημένον εἰς τὸ κατὰστατον τῆς Χίου, κατὰ τὸ χωρίον Θειμινά' ὄντων δὲ προσκεκλημένων τῶν δημογερόντων εἰς γεῦμα εἶδε τὸν Ταχίηρον ἐρῶμενον μετὰ μιᾶς φεργάδας, μιᾶς Κορδέτας, καὶ δύο Βρικίων, τότε εὐθὺς εἰσηκώθη οὗτος εἰς τὰ πλινθία, καὶ ἠτοιμάσθη πρὸς πόλεμον κατὰ τοῦ Ταχίηρου διὰ συνθήματος δὲ τὰ πλεῖστα τοῦ τούρκου νευάρχου τὸν ἔβαλον ἐν τῷ μέσῳ, οὗτος ὅμως ὀπορχισθεὶς νὰ χωρῆ εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἀρξάμενος αὐτοῦ ἐπολέμησεν ἡρωϊκάτατα, σχεδὸν, ἐπὶ δύο ὥρας, πνεύσαντος δὲ σφοδροῦ ἑτήσιου ἀνέμου ἔπαυσεν ὁ ἐχθρὸς τὸν Πόλεμον, μεθ' ὃν οἱ μὲν τούρκοι εἰσηλθόντες εἰς Χίον, ὁ δὲ Παπᾶ Νικολῆς διηυθύνθη εἰς Σῦρον ἔλθων δὲ ἐνταῦθα ἐπιδιδόρωσε τὰς ὀπκίς τοῦ πλοίου του, ἄς τῷ ἔκομαν οἱ ἐχθροὶ, μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας, ἐλθόντες εἰς Σῦρον Χῖοι τινές, εἶπον, ὅτι ἤκουσαν τὸν Ταχίηρον λέγοντα, ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἴσῃ τὸν Πλήκην (παληκάρη) τοῦτον, βαλαχῆ! ἤθελα χάριση αὐτῷ τὸ σπαθὶ μου, διότι εἰς κανένα πόλεμον δὲν εἶδα τέτοιον γενναῖον Πλήκην, Πολεμιστὴν!

(II.) Ἡ παράθεσις τοῦ Ἱεροῦ Γάμου, τῆς σφωροσύνης τοῦ Γουνακείου Φύλλου καθήκοντος, ἐκπαλαί ἐνομιζέτο εἰς Ψαρρᾶ πρᾶγμα ἰδύνατον, ἡ δὲ τοιαύτης διχωγωγῆς γυνὴ ἦτο τὸ πλεον ἀποτρόπαιον ὄν, ἐπαίδευσε δὲ πρὸς τῶν συγγενῶν αὐτῆς διὰ φεγάτου καὶ μυρίων ἄλλων κακώσεων.

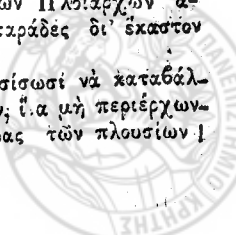
πρότητα, φθάνει νὰ εἶπω, ὅτι ὁ Ἡλιος ὅστις τὴν κάμνει νὰ ἀστραπτῆ τοσοῦτον, ἄλλος δὲν εἶναι, παρὰ τὸ τριλαμπές τῆς τρισηλίου θεότητος· ἡ Μακαρία καὶ ζωαρχικὴ τριὰς, λέγω, ὁ ΠΑΤΗΡ ὁ ΥἴΟΣ καὶ τὸ ΠΑΝΑΓΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ.

Εἰς ἀμοιβὴν δὲ καὶ ἐπαινον τῶν μεγάλων ἀρετῶν, καὶ ἐνδόξων σας κατορθωμάτων, ἔστω τὸ μικρὸν τοῦτο λογίδριον, ὅπερ εὐμενῶς ἀποδεχόμενοι, ἐπιβλέψατε καὶ ἐν ἡμῖν· ἐμπνεύσατε καὶ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν τῶν συμπολιτῶν σας, τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην. Ναι ἀδελφοὶ Ψαῤῥιανοὶ, πρὸς ὑμᾶς ἤδη στρέφεται ὁ λόγος· διότι εἶναι γνωστὸν, ὅτι ὑμεῖς ἔχετε ἀνάγκην συμβουλῆς πλέον τῶν ἄλλων, καὶ ἐπιτραπήτω μοι τοῦ καιροῦ μὴ συγχωροῦντος, ἵνα ἐν συντόμῳ ὑπενθυμῆσω ὑμῖν τὰ ἀναπόφευκτα χρεῖα ἐνὸς ἑκάστου. Ἀδελφοὶ, ἀγαπάτε ἀλλήλους, καὶ ἐνωθεῖτε ὡς καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ Ψαῤῥιανοὶ, ὡς ἦσαν οἱ μακάριοι Πατέρες σας. Μακρὰν ἀφ' ὑμῶν τοῦ λοιποῦ ἡ ὑπερηφανεῖα, ὁ φθόνος, ἡ καταλαλιά, τὸ μῖσος, τὰ ὁποῖα προξενοῦσι ψυχρότητα καὶ διαχωρισμὸν, μακρὰν ἢ πλεονεξία, ἢ ἀρπαγὴ ἢ ἰδιοτέλεια, καὶ πάντα τὰ ἄγρια πάθη, ὅσα τὸν σύνδεσμοντῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης διακόπτουσιν· εἶναι καταισχύνη, ᾧ πατριῶται καὶ συμπολιταί, νὰ ἐρίζωμεν πρὸς ἀλλήλους καὶ νὰ ἀδιαφορῶμεν ἐν ταῖς τῆς πατρίδος συμφοραῖς· μάθετε καὶ πληροφορηθεῖτε καλῶς, ὅτι ἡ διχόνοια ἀνατρέπει καὶ ἐξαφανίζει τὰ πάντα· ἡ δὲ ὁμόνοια καὶ ἡ ἀγάπη ἀποκαθιστᾷ καὶ αὐτὰ τὰ ἀδύνατα δυνατὰ καὶ εὐκολοκατάρθωτα. Ἄς ρίψῃ μικρὸν ἕκαστος ὑμῶν τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ νοῦς ἐπὶ τῆς Νήσου ταύτης τῶν Ψαῤῥῶν, ἐπὶ τῆς παλαιᾶς λέγω πατρίδος ἡμῶν, καὶ θέλει ἰδῆ αὐτὴν ἔρημον, τὰς οἰκίας τῶν πατέρων ὑμῶν πυρκαυστους, καὶ τὰς ὁδοὺς αὐτῆς πλήρεις ἀκανθῶν καὶ τριβόλων. Πάντες δὲ ὅσοι διεφύγαμεν τότε τὴν βαρβαρικὴν μάχαιραν, κατεφύγαμεν ἐδῶ, γυμνοὶ καὶ ἀνυπόδητοι, πενθῶντες καὶ γυμνητεύοντες! . . . μακρὰν τῶν γυναικῶν καὶ τέκνων μας, μακρὰν τῶν γονέων καὶ ἀδελφῶν μας, μακρὰν τῶν ὡς ἀρνίων ἀκάκων σφαγιασθέντων συγγενῶν ἡμῶν, στερούμενοι καὶ ἐνὸς μικροῦ τμήματος ξηροῦ ἄρτου· ἀλλ' ἐὰν τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα δεῖνὰ ἐπάθαμεν καὶ εἰς μυρία καὶ πάνδεινα δυστυχήματα ὑποπέσαντες οἱ ἀείμνηστοι, οὐδόλως ἀπηύδησαν οἱ γεναῖοι οὗτοι, ἀλλ' ὤρμησαν καὶ πάλιν κατὰ τῶν τυράννων, μηδαμῶς συλλογιζόμενοι τὸν θάνατον! καὶ ὤρμησαν ὡς λέοντες ὀρυόμενοι, ὅταν συμπλέκωνται κατὰ Παρδάλων καὶ Τίγρεων. Τότε καὶ ὁ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀποβιώσας ἐνδοξος γέρων Κωνσταντῖνος Κανάρης ἐπευπόλη·

σε και ἀπέτέφρωσαν μετ' ἄλλων ἀτρομήτων και γενναίων Ψαρρί-
 ανῶν τὴν ὑψηρόφον τοῦ Σουλτάνου τριήρη τὴν παρ' ἐκείνης
 καλουμένην Βουρλότον, σαϊμάζ· τότε ἀνέφάνησαν και πολλοὶ ἄλ-
 λοι Ψαρρίανοὶ Λεωνίδαί, Θεμιστοκλεῖς και Νέλσονες, οἵτινες ἀπερ-
 χόμενοι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τουρκικοῦ γιγαντιαίου στόλου μετὰ
 τῶν μικρῶν ἐκείνων διασωθέντων πλοίων, ἀντεπαρετάσσοντο κατ'
 αὐτοῦ, ὡς ὁ μικρὸς Δαβὶδ κατὰ τοῦ ἀλλοφύλου γίγαντος Γο-
 λιάθ, και διέκοπτον τὰς ὀρμὰς αὐτοῦ και τὰ σχέδια· τοιοῦτοι ἦ-
 σαν, ὡ συμπολιταί ! οἱ πατρες ὑμῶν, ὧν τὰ ἀνδραγαθήματα εἰ-
 σὶν ἀνώτερα τῶν παλαιῶν ἡμῶν προγόνων Λεωνιδῶν, Μιαιτιδῶν,
 και Θεμιστοκλέων· ὅτε ἦσαν ἐν τοῖς ζῶσι συγκατελέγοντο οὔτοι,
 οἱ κατὰ τὸ φρόνημα και τὴν καρδίαν φιλοπάτριδες, τότε εὐήμε-
 ρει, και ἠτύχει ἕκαστος τῶν συμπολιτῶν, καθότι ὁ φθόνος οὐ-
 δέποτε ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν εἶχεν εἰσχωρήτη, ἀλλ' εἶχον ἅπαντες
 τὴν ὑπὲρ πατρίδος και τὴν ἐν Χριστῷ ἀδελφικὴν ἀγάπην· ἅπαντες
 μετὰ προθυμίας ἐξετέλουν πᾶν ὅ,τι τις ἤθελε προτείνει, ὅτι ὑ-
 πῆρχε συμφέρον διὰ τὴν πατρίδα· ἡ μόνη σπουδὴ και μέριμνα
 αὐτῶν, ἦτον ἡ δόξα και ἡ εὐκλεία τῆς πατρίδος, τιμιότης, ἐγ-
 κράτεια παθῶν, σωφροσύνη και τὰ τούτοις παραπλήσια, ἦσαν τὰ
 μόνα χαρακτηριστικὰ και μιμητικὰ ἀντικείμενα, ἡ δὲ παράβασις
 τῆς σωφροσύνης τοῦ γυναικείου φύλλου, ἐνομιζέτο ἔκπαλαι πρᾶγ-
 μα ἀδύνατον, και ἐπομένως ἡ τοιαύτης διαγωγῆς γυνή, τὸ πλεόν
 ἀποτρόπαιον ὄν, μεταξὺ ὄλων γενικῶς τῶν κατοίκων, ἐπαιδεύετο
 δὲ παρὰ τῶν συγγενῶν αὐτῆς διὰ σκληροῦ παραδειγματικοῦ τρό-
 που και διὰ τούτο, τί καλὸν και ὠραῖον ἐπὶ τῆς νήσου δὲν
 ἐπραξάν ; Ναὸν, παρατηρήσατε, περικαλῆ κεκοσμημένον χρυσοῖς
 και ἀργυροῖς ἀναθήμασι (ὡς ἀναγνώσῃ ἕκαστος τὸ ἐπὶ τούτου
 φυλλάδιον, ἴα ἴδη τὴν καλονὴν και ὠραιότητα τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.)
 Σχολὴν Ἑλληνικὴν, πλοῖα ἐμπορικὰ, οἰκίας λαμπρὰς, βοηθείας
 ἀδράς διὰ τὰς τοῦ πτωχοῦ λαοῦ ἀνάγκας, χήρας ἐβοήθου και
 ἐπροστάτευσον και ὀρφανὰς ὑπάνδρευον (Ρ.) ἀν δὲ τις τῶν συμπολι

(Ρ) Ὁ Ο. Γ. Χαντζῆ Δημ. Κοντζιῆς ἦτο εἰς τῶν προϋχόντων, ἦτον εἰς ἄκρον
 φιλόανθρωπος, ἐκράτει τὸ ταμεῖον διὰ τὰς ὀρφανὰς, και παρεῖχε τὰς ἀναλόγους ὑπὲρ
 αὐτῶν βοηθείας, τὰ χρήματα ταῦτα κατεβάλλοντο παρ' ὄλων τῶν Πλοισάρχων ἄ-
 τινα προσέφερον ἕκαστος κάθε ταξείδιον, πληρώων ἀνά δύο παράδες δι' ἕκαστον
 κοιλὸν τῆς χωρητικότητος τοῦ πλοίου του.

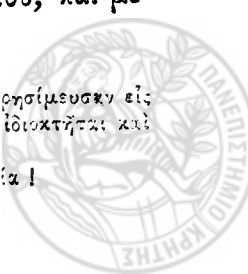
Ἔθε και οἱ σημερινοὶ νὰ ἐμιάσωσιν ἐκείνους και νὰ ἀποφασίσωσι νὰ καταβάλ-
 λη ἕκαστος ὀνά ἐν λεπτόν πρὸς βήθειαν τῶν πτωχῶν γυναικῶν, ἴα μὴ περιέρχων-
 ται μετῃμφισμέναι, ζητοῦσαι ἐν τεμάχιον ἄρτου, εἰς τὰς θύρας τῶν πλουσιῶν !

τῶν ἤθελεν ὑποπέσει εἰς ἔνδειαν, ἢ εἰς ἐσχάτην πενίαν, τῷ παρεῖχον πάραυτα χεῖρα βοήθειας καὶ ἐξεπλήρουν κατὰ τοῦτο τὸ Ἴερόν τοῦ ψαλμωδοῦ· «ἀνήγειραν ἀπὸ γῆς πτωχόν, καὶ ἀπὸ κοπρίας ἀνήψουν πένητα» ἀλλ' ἅμα ἤκουσαν τὴν ἱεράν τῆς πατρίδος φωνήν, ἥτις προσεκάλει αὐτοὺς εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνα, ἐν ἀκαρεῖ καὶ χρήματα προσέφερον, καὶ τὰ ἐμπορικά των πλοῖα διὰ ναυμαχίαν ἠτοίμαζον, καὶ ἐδείκνυον πράγματι, ἦν ἔτρεφον περὶ αὐτῆς ἰδέαν, δηλονότι ἕκαστος διὰ τὴν ἀγάπην τῆς κοινῆς ἐλευθερίας ἤτο ἀποφασισμένος νὰ χύσῃ καὶ αὐτὴν τὴν τελευταίαν τοῦ αἵματός του ράνιδα· διὸ καὶ ἔγραφαν ἐπάνω εἰς τὰς σημαίας τῶν πλοίων τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις, **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ ἢ ΘΑΝΑΤΟΝ**· καὶ ἦ νὰ ἐλευθερώσωμεν τοὺς κατατρυχομένους ἀδελφοὺς ἡμῶν Στερεοελλαδίτας, ὅπως μὴ τυρανῶνται ὑπὸ τῶν ἀνάνδρων ἀπογόνων τῆς Ἄγαρ, ἢ καὶ ἡμεῖς νὰ ἀποθάνωμεν. Ἐνῶ δὲ εὐρέθησαν πάντῃ ἀπαρασκευάστοι, παρευθὺς ἠγόρασαν καὶ τηλεβόλα (canoni) πυρίτιδα, σφαίρας, ἔτι δὲ, καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν αὐτῶν ζωὴν προσήνεγκον θυμὰ ὑπὲρ τῆς κοινῆς πατρίδος καὶ τῆς ἐλευθερίας· ἵνα προξενῶσι δὲ, δειλίαν καὶ φόβον εἰς τοὺς ἐχθροὺς, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, ὅτι ἀνάγκη νὰ παρασκευάσωσι καταδρομικά πλοῖα, καὶ ὦ τοῦ θαύματος! ἅμ' ἔπος, ἅμ' ἔργον! καὶ χρήματα ἐχορήγησαν, καὶ πλοῖα ἐναυπήγησαν, ἅτινα καὶ Μύστικα τὰ ὠνόμασαν, (Σ.) καὶ δι' αὐτὰν κατεδίωκον, ὡς οἱ λέοντες τὰς ἐλάφους, τὰ ὀθωμανικὰ πολεμικὰ καὶ ἐμπορικὰ πλοῖα μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν Δαρδανελίων, καὶ ἤρπαζον αὐτὰ, ὡς οἱ ἀετοὶ τὰ στρουθία, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἔτι τῶν ἐχθρικῶν προμαχόνων. Πάντοτε δὲ καὶ πανταχοῦ προέφθανον οἱ αἰμίνηστοι, ἐνθα ἡ ἀνάγκη τῆς πατρίδος προσεκάλει αὐτοὺς. Εἰς τὰς Κυδωνίας καὶ Σάμον πολ- λάκις, εἰς Εὐβοίαν, εἰς Κάρυστον, εἰς Δημητριάδα· καὶ παντα- χοῦ διὰ θαλάσσης, μηδαμῶς ἠτῶμενοι, ἀλλὰ νικηταὶ καὶ τρο- παιοῦχοι ἀνεφαίνοντο· πλὴν, δυστυχῶς, οἱ γενναῖοι οὗτοι ἄνδρες· οἱ γνήσιοι Ψαρρῖανοί, οἱ ἀληθῆνοὶ Ἕλληνες, οἱ τὴν καρδίαν φλεγόμενοι ἐκ τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωτος, οἱ φιλόκαλοι καὶ φιλάνθρωποι πολῖται, οἱ θηλάσαντες οὕτως εἰπεῖν τὸ Ἑλληνικὸν τῆς ἐλευθερίας γάλα, ἐξέλειπον ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, καὶ με-

ἦ (Σ.) Ἄναγνώσατε τὴν Ἱστορίαν τοῦ Κ. Νικοδήμου, πόσον ἐχρησίμευσαν εἰς τὸ ἔθνος τὰ Μύστικα καὶ αἱ Γολλέται· ἐν τούτοις ἠδικήθησαν οἱ ἰδιοκτῆται· καὶ οὐδεὶς τῶν τότε ὑπὲρ αὐτῶν ὠμίλησε διὰ νὰ πληρωθῶσιν.

Ἔ! τί μεγίστη ἀδικία!

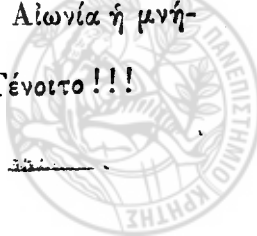
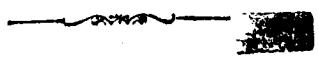
τέβησαν κατά τὴν ἀφευδῆ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπαγγελίαν, εἰς τὰς αἰωνίους μονάς!

Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν Ἀδελφοί! οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ταῦτα ἦσαν τὰ κατορθώματα αὐτῶν· τοιοῦτος ὁ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ζήλος αὐτῶν. Τοιοῦτος ὁ Ἑλλητισμὸς, καὶ τοιοῦτος ὁ πατριωτισμὸς αὐτῶν!

Ἄλλὰ καὶ ὑμεῖς, ὦ σεβάσμιαι ψυχαί, πάντων τῶν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας πεσόντων, καὶ σεῖς, ὦ ἱεραὶ καὶ ἀθάνατοι ψυχαὶ Ῥήγα τοῦ Φερραίου, καὶ Κοραῆ τῶν πρωτομαρτύρων, καὶ ἡ τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου, Βοτσαραίων, Ἀθανασίου τοῦ Διάκου, Κόλλοκοτρωναίων, Καραίσκων, Τσαβελαίων, Χαντζῆ Χρήστων, Δελιγγιανναίων, Μαυρομιχαλαίων, Φλέσσων, Ζαημαίων, Στουρναραίων, Νικηταραίων, Μαυρογιανναίων, Καρατάσσων, Γριβαίων, Κριεζωτῶν, καὶ ἅπας ὁ ἱερός θίασος εὐφράνθητε σήμερον ἐν οὐρανοῖς! Εὐφράνθητε διὰ τὴν τοῦ ἔθνους ἡμῶν προαγωγὴν, ὑπὲρ οὗ τὰ μάλιστα ἠγωνίσθητε, μὴ φεισθέντες οὐδὲ τὴν τελευταίαν τοῦ αἵματός Σας βανίδα· εὐφρανόμενοι δὲ, ἐνώσατε τὰς εὐχὰς ὑμῶν μὲ τὰς τῶν συναγωνιστῶν σας καὶ μετὰ πάντων τῶν ὑπὲρ πατρίδος συμμαρτύρων Ψαφρίανῶν, τῶν διὰ ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης πετόντων, καὶ παρακαλέσατε τὸν στεφανοδότην θεάνθρωπον Ἰησοῦν, ἵνα ἀξιῶσῃ καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς τοὺς υἱοὺς καὶ ἀπογόνους αὐτῶν, ὅπως ἴδωμεν ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα ἐλευθέραν ἀπὸ τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τοῦ τυραννικοῦ καὶ ἀσεβεστάτου γένους, τοῦ ἀκαθάρτου καὶ δυσσώδους Μωάμεθ καὶ νὰ ἐνωθῶμεν ἐν μιᾷ ἀδελφικῇ ἐνότητι, ἵνα διανύσωμεν τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου ἡμῶν στάδιον, ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ καὶ ἀδελφικῇ ἀγάπῃ! βιώσαντες δὲ εὐσεβῶς καὶ θεαρέστως, νὰ ἀξιοθῶμεν ὅπως συνεωρτάσωμεν καὶ αὐτὴς τὴν ἐπέτειον ὑμῶν μνήμην εἰς πολλῶν ἐτῶν περιόδους! Ἀποθνήσκοντες δὲ καὶ ἡμεῖς νὰ συνεφραίνωμεθα μετ' ὑμῶν ἐν τῇ ἐπουρανίῳ ἡμῶν πατρίδι, ἐν τῇ εὐλογημένῃ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ εἰς αἰῶνας αἰώνων.— Ἀμήν!

Πάντες δὲ φιλόανθρωπον καὶ χριστιανικὸν καθῆκον ἐκπληροῦντες συνάμα δὲ καιεὐλαβῆ καὶ εὐγνώμονα θυσίαν πρὸς τοὺς ἀγωνιστὰς καὶ ἀειμνήστους πατέρας τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας προσφέροντες, εἴπωμεν ὁμοθυμαδόν. Αἰωνία ἡ μνήμη! Αἰωνία ἡ μνήμη! Αἰωνία αὐτῶν ἡ Μνήμη!

Γένοιτο! Γένοιτο!!!

ΟΙ ΤΩΝ ΨΑΡΡΙΑΝΩΝ ΥΠΕΡ ΠΑΤΡΙΔΟΣ
ΑΓΩΝΙΣΘΕΝΤΕΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΙ.

Νικόλαος Ἀποστόλη Ναύαρχος	Ἰω. Μάκρα
Ἀνδρέας Χ. Μανώλη	Δημ. Διασάκης
Νικ. Χ. Δημητράκη Κοντζιά (1)	Α. Βουρέκας
Χαντζή Ἀναγνώστη Δομεστίνης	Δ. Λένος
Ἰωάννης Καλλάρης	Ἀντώνιος Σαρή
Ἰω. Μ. Μιλαίτης	Ν. Χαντζή Κ. Καμπούρη
Χ. Δημ. Κοντζιά	Ἀνδρέας Παπα Νικολή
Δημ. Χ. Ι. Κοντζιά	Ἀναγνώστης Τζώντζης
Νικόλαος Γιάναρης	Μανώλης Βαλαμπάνος
Ἀποστόλης Γ. Ἀποστόλη	Νικόλαος Βελισσάριος
Ν. Δ. Κοντζιά	Γ. Δ. Καλαφάτης
Ν. Καρακωνσταντή	Ἰω. Ν, Χ. Ἀλεξανδρή
Ἰω. καὶ Θ. ἀδελφοὶ Μαθιοῦ	Γ. Ι. Δομεστίνης
Νικόλαος Μαυρογιάννης	Κ. Χαντζή Ἀγγελή Φιλίνη
Γεώργιος Θ. Καλλάρης	Ν. Χ. Ἰω. Ἀργύρη
Κυριάκος Χ. Ν. Μαμούνης	Δημ. Μαρούχη
Γεώργιος Χ. Μιχέ	Γεώργιος Χ. Ἰω. Σχαντάλη (2)

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΨΑΡΡΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΝΑΣΤΑΣΙΝ.

Ν. Χ. Δ. Κοντζιάς.—Ἰωάννης ἀναγνώστης Δομεστίνης.—Ἰωάννης Καλλάρης.—Κωνστ. Χ. Κυριάκου.—Νικόλαος Χ. Ἀλεξανδρή.—Γεώργιος Ἀποστόλης.—Ἀναγνώστης Μπουρέκας.—Ἀναγνώστης Καλημέρης.—Ἀναγν. Κοντός.

ΠΥΡΗΟΛΗΤΑΙ. Κ. Κανάρης.—Δ. Παπανικολής.—Κ. Νικόδημος.—Γ. Βρατσάνος.—Ἀνδρέας Βροῦλος.—Α. Σαριγιάννη.—Ν. Βρατσάνος.—Ν. Σπανός.—Γ. Καλαφάτης.

Ἰωάννης Κ. Δημολίτσας, ἐκ Πάργας τῆς Ἠπείρου, δὲ καὶ Πα-

(1) Οὗτος καὶ ὁ Νικόλ. Χ. Δημητράκης Κοντζιά ἦσαν οἱ συνετότεροι καὶ σκεπτικώτεροι τῶν ἄλλων.

(2) Ἀρχηγὸς Κασάνδρας καὶ Τσαντζαρή.
Σημ. Ἐκ τῶν πλοίαρχων τούτων ἐδιορίζοντο εἰς διαφόρους θέσεις ἀρχηγοὶ ἐρχοῦντες μεθ' ἐκαστῶν πολλοὺς καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων, ἐλάμβανον μετ' αὐτῶν ὁμοῦ ἐν ὄπλῳ ἀρχηγὸν ἐκ τῶν προσκληθέντων ξένων μετὰ τῶν συστρατιωτῶν αὐτοῦ.

τατοῦχος καλούμενος, πρῶτος οὔτος κατεσκεύασε πυρπολικὸν εἰς τὰ Ψάρρα ἐδιδάχθη ἐν Τουλῶνι τοῦτο ὑπὸ Γάλλων ἀξιωματικῶν.

ΟΙ ΑΝΑΤΙΝΑΞΑΝΣΕΣ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗΝ ΠΥΡΙΤΙΔΑΙΟΘΗΚΗΝ.

Ὁ δούς τὸ σύνθημα Παπᾶ Τενέδιος (Γεώρ. Ἱερεὺς Τενέδιος.)
Ὁ φύλαξ τῆς πυριτιδαποθήκης καὶ θεῖς τὸ πῦρ, Σιδέρης τὸ ὄνομα, Χίος τὴν πατρίδα.

ΠΛΟΙΑΡΧΟΙ πεσόντες κατὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Ψαρρῶν.
Ἄνδρέας καὶ Νικόλαος αὐτάδελφοι Μαυρογιάννη Ἄντ. Σαρῆς
— Ἄναγν. καὶ Νικόλαος αὐτάδελφοι Τζώτζη, — Γεώρ. Δομεστίνης.
— Νικ. Σαριγιάννης. — Δημ. Λένος. — Δημ. Βρατσάνος. —
Ἄναγν. καὶ Γεώργιος αὐτάδελφοι Βουρέκα.

Βίος καὶ πολιτεία τῶν πρὸ τῆς Ἱερᾶς Ἐπαναστάσεως
Πλοιάρχων, ὅταν ἐταξείδευον εἰς διάφορα
τῆς Ῥωσσίας καὶ Εὐρώπης μέρη.

Οἱ πρὸ τῆς Ἱερᾶς Ἐπαναστάσεως πλοίαρχοι, ἐλάμβανον χρήματα ἀπὸ τοὺς ἐν Σμύρῃ καὶ Κων/πόλει Χίους, καὶ διηρθύνοντο εἰς τὴν Ῥωσσίαν ὅπου ἀγοράζοντες τὸν σίτον, ἐφόρτωνον τὰ πλοῖά των· εἰς δὲ διὰ τὴν εἰς Κων/πολιν ἐπάνοδόν των, ἔλεγον τοῖς ναύταις διὰ νὰ νηστεύωσι, λέγοντες αὐτοῖς. Ἀδελφοὶ τῶρα εἶναι ὁ καταλληλότερος καιρὸς, διὰ νὰ νηστεύσωμεν πάντες, καὶ ἅμα, σὺν τῷ Ἀγίῳ Θεῷ, κατευοδοθῶμεν εἰς Κων/πολιν νὰ ἐξομολογηθῶμεν εἰς τὸν Πνευματικόν, καὶ νὰ κοιναιησώμεν τῶν ἀχράντων Μυστηρίων· ἀνὰ πᾶσαν δὲ ἐσπέραν, συναθροίζομένων τῶν ναυτῶν ἐπὶ τοῦ τῆς πρύμνης τοῦ καταστρώματος, φέροντος δὲ καὶ τοῦ χαμαρώτου τὴν Ἱεράν τοῦ Ἀγίου Νικολάου Εἰκόνα ἐπάνω εἰς τὸν ἐργάτην, ὁ τοῦ πλοίου γραμματεὺς, ἡ καὶ ναύτης, ἐὰν ὀπωσοῦν ἐγνώριζε τάξιν ἐκκλησιαστικὴν μὲ τὸ δι' εὐχῶν τῶν Ἀγίων Πατέρων, ἔψαλλον τὴν παράκλησιν, θυμιάζοντος δὲ τοῦ χαμαρώτου τὴν Ἀγ. Εἰκόνα, ἔπειτα τοὺς ναύτας ἔχοντας ἀσκεπεῖς τὰς κεφαλὰς, προσήρχοντο καὶ ἐδέοντο πρὸς Θεόν, διὰ νὰ τοῖς χάριση ἄνεμον οὐριον, καὶ αἰσίαν ὁδόν· μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν τῆς Παρακλήσεως, ἀσπαζόμενοι πάντες τὴν Ἱεράν εἰκόνα, τοῖς ἐδίδετο ἀφ' ἐνὸς κήλικος βραχίης, οὕτω πως ἐξηκολούθουν μέχρις οὗ ἔφθανον εἰς λιμένα· ἅμα δὲ ἤρχοντο, πάντες, ὁμοῦ μετὰ τοῦ πλοιάρχου ἐπήγαινον εἰς τὸν Πνευματικόν, καὶ ἐξομολογούμενοι, εἰσήρχοντο εἰς τὸν Θεῖον Ναόν, καὶ ἐμεταλάμβανον τῶν θείων Μυστηρίων· ἐκεῖνη δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐσχόλαζον ἀπὸ πᾶσαν ἐργασίαν καὶ ἐδίδοντο εἰς ἀνάγνωσιν βιβλίων ψυχωφελῶν, αὐτὰ γὰρ ἔπραττον τότε πάντες οἱ πλοίαρχοι.

Ἰδοῦ, ἀδελφοί, χριστιανισμός. Ἰδοῦ σέβας, καὶ ἐγκάρδιος πρὸς τὸν Θεὸν λατρεία τῶν τότε πατέρων Σας· δὲν εἰσήρχοντο τότε εἰς τὰ καφπεπνευματωπωλεῖα, ἀλλ' εἰσήρχοντο εἰς τὸ πλοῖον κατ' ἐντολὴν τοῦ πλοιάρχου, τοῖς ἐδίδετο καφὲς καὶ ἀπὸ ἐν βραχοβόλιον, κ' ἔπειτα τὸ πρόγευμα μεθ' ἐνὸς τετάρτου τῆς ὀκτάδος οἴνου· τὴν δὲ μεσημβρίαν κρέας μὲ ὀρύζιον καὶ 150 δράμια οἴνου.

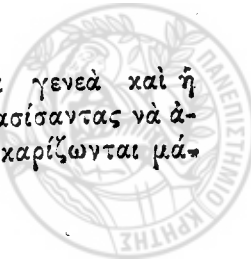
Πάντες οἱ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως πλοίαρχοι, καὶ ναῦται εὐσεβέστατοι, φιλόθρωποι, φιλοπάτριδες, φιλόκαλοι, φιλελεήμονες, δίκαιοι, ἀγαπημένοι μεταξύ των, ἐπέστρεφον τὸ ξένον δίκαιον, δὲν εἰδίδοντο εἰς ξένην ἢ εἰς ἄλλου τινος γυναῖκα, καὶ μάλιστα ὅταν ἐταξειδεύουν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἔνθα αἱ γυναῖκες ἦσαν ἀσεβεῖς καὶ ἀκάθαρτοι, τὰς ἀπέφευγον μακρὰν, ὡς ἀπὸ πυρός· τὴν δὲ μετ' αὐτῆς συναναστροφὴν τὴν ἐνόμιζον θανάστημον ἀμάρτημα, ἀλλ' ἐφύλαττον ἑαυτοὺς ἀμολύντους καὶ καθαρούς, ὥστε τοιούτων ὄντων, ἐπέστρεφον ἀγνοί εἰς τὴν Πατρίδα, καὶ προσωμίλουσαν τοῖς ἑαυτῶν γυναῖξί.

Τοιαύτη ἦτον ἡ πολιτεία τῶν παλαιῶν πλοίαρχῶν καὶ τῶν ναυτῶν, βιούντων δὲ πάντων θεαρέστως, τοὺς ἠυλόγει καὶ ὁ Θεὸς, καὶ ἠτύχουν.

Ἄλλ' ὑμεῖς οἱ τωρινοὶ πλοίαρχοι καὶ ναῦται, οἱ εἰς τὴν Εὐρώπην ταξειδεύοντες, εἰς αὐτοὺς τοὺς καιροὺς τίς φαίνεται ἐξ ὑμῶν τὰς Κυριακὰς, καὶ λοιπὰς ἑορτὰς εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ; ποῖος τοῦλάχιστον ἔρχεται μιᾶ φορᾶ κατ' ἔτος εἰς ἐκκλησίαν; ποῖος σέβεται τὰ Θεῖα; ποῖος μεταλαμβάνει, τοῦ τιμίου καὶ Παναγίου Σώματος, καὶ Αἵματος τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος ἡμῶν, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ εἰς Ζωὴν αἰώνιον; ποῖος προσφέρει τὸ ἀνήκον σέβας πρὸς τοὺς λειτουργοὺς τοῦ Ὑψίστου; ποῖος κυβερνᾷ ὀρθανὰς; τίς βοηθεῖ γῆρας; Φεῦ! Βαβαί!! πάντες ἐξεκλίναν, ἅμα ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός! (ψαλ. ιγ' 3.) Σιγαῖτ' ἀρχαῖοι! Σιγαῖτε! σιωπάτε ὡς Συμπολίται! καὶ μάλιστα οἱ ταξειδεύοντες τωρινοὶ πλοίαρχοι καὶ ναῦται, εἰς τὴν Εὐρώπην, (ἐξαιρουμένων τινῶν) ἵνα μὴ μάθωσιν ὑμᾶς, οἱ λοιποὶ ἀδελφοὶ ἡμῶν ὀρθόδοξοι χριστιανοί, καὶ Σᾶς καταγελάσωσι, Σᾶς καταπτύσωσι, Σᾶς γυρίσωσι τὰ νῶτα. Φεῦ! ὁποῖον αἴσχος εἰς ὑμᾶς τοὺς ἀπογόνους των ὀρθόδοξων καὶ ἐναρέτως βιωσάντων Ἑρώων! ἄς σιωπήσω δὲ διὰ τὰς σωματικὰς καταχρήσεις τῶν ὁποίων τὰ ἀποτελέσματα προξενουσι δυστυλίαν, καὶ πολλακίς τὸν θάνατον εἰς τὰς οἰκογενεῖας Σας, ἀναπολόγητοι γὰρ ἔσεσθαι τοῦ λοιποῦ· ἐν παντὶ τῷ ὀρθόδοξῳ κόσμῳ, καὶ ἐν ταῖς ἐπερχομέναις γενεαῖς ὄνειδος καὶ κατηγορία.

Π α τ ρ ῶ τ α ι !

Ἐπειδὴ εἶναι ἀναγκαῖον νὰ γνωρίζῃ ἡ παρθύσα γενεὰ καὶ ἡ ἐπερχομένη τοὺς δείξαντας Ἑρωῖσμον, καὶ ἀποφασίσαντας νὰ ἀποθάνωσι ὑπὲρ τῆς γενικῆς ἐλευθερίας, διὰ νὰ μακαρίζωνται μά-

λιστα, και να μιμηθῆ αὐτοὺς ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, καταγράφωμεν ἐνταῦθα, τοὺς μετὰ τῶν Ἑφαιστίων πλοίων ἀνδραγαθήσαντας. Οἱ ἀριθμοὶ δηλοῦσιν, ὅσα τουρκικὰ πολεμικὰ πλοῖα ἔκαυσεν ὁ καθεὶς ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτοι δὲν διέμενον πάντοτε μετὰ τὸ ἴδιον πλοῖον, ἀλλ' ὅσοι ἐξ αὐτῶν ἀνεχώρουν ἀπὸ τὸ ἓνα Ἑφαιστιον, ἤρχοντο εἰς τὸ ἄλλο, ἐνεκα δὲ τούτου οἱ ἀριθμοὶ εἶναι ἀνισοί, και ἄς μὴ νομίση ἕκαστος ὅτι τὰ 2, ἢ 3, ἢ τὰ τέσσαρα τὰ ἔκαυσεν ὁ καθεὶς τούτων μετὰ τῶν Ἑφαιστίων.

ΟΙ ΠΑΟΙΑΡΧΟΙ.

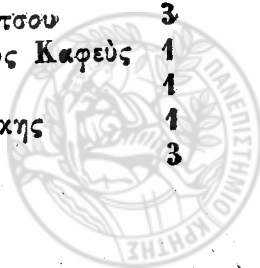
(Περποληταί.)

- (α.) Κ. Κανάρης
- (β') Δημ. Παπᾶ Νικολῆς
- (γ.) Κ. Νικόδημος
- (δ') Γεώργ. Ν. Βρατσάνος
- (ε.) Νικόλ. Δ. Βρατσάνος

ΟΙ ΝΑΥΤΑΙ.

- Ἰάσαφ Νικολάρας ἔβαλε τὸ πῦρ
- Γεώργιος Α. Μανιάτη
- Νικόλ. Α. Μανιάτη
- Ἰωάννης Θ. Θεοδώρας
- Σταμμάτιος Θεοδ. Κουνάδης
- Γεώργιος Δ. Κουτσοδόνης
- Δ. Νικολάρας
- Δ. Βλημῆς
- Ἰωάνν. Γ. Βλημῆς
- Ἄνδρ. Γ. Κανάρης
- Ἀναγνώστης Κανάρης
- Ἰωάννης Θ. Βουρνός
- Νικόλαος Σταματέλος
- Δ. Ι. Κασέτας.
- Γεώργιος Μ. Κυπαρίση
- Νικόλαος Καρανάνης
- Νικόλαος Δ. Βουρέκα

Θεοδωρῆς Ι. Παπαμιχάλη	2
Δημ. Δασκάλας	2
Γεώργιος Γιάμαρη Τριπολῖνος	4
Ἰωάν. Σαρέλης	4
Μανώλης Κ. Κυπραῖος	1
Κωνσταντῆς Σίδερος	1
Ἄνδρέας Ν. Λουμάκη	1
Κωνσταντῆς Ν. Ρογκάτσου	1
Γεώργ. Καρουτᾶς ἐξ Ἄνδρου	1
Γεώργιος Σχοπελίτης	1
Κωνσταντῆς Σταματάρης	1
Μιχῆς Γεωργ. Διασάκη	1
Γεώργ. Ι. Κονδύλος	4
Ἰω. Γ. Ζαχαριά	1
Γεώργιος Δ. Κομνηνοῦ	1
Κωνσταντῆ Ζέβλη	2
Νικ. Δ. Δεληγιάνη	1
Ἰωάν. Χ. Γ. Μανιάτη	1
Νικόλαος Παντελῆ Χίος	2
Ἀναστάσιος Πιπίνος Ὑδραῖος	1
Ἰω. Θεοφιλάτος Δημιτσάνα	2
Ἰωάν. Ἀθανασίου Ῥώσσης	2
Φίλιππος Λέλλος Τήνιος	1
Μιχῆς Φιλίνης	1
Καραμήτρος Νερώτσου	3
Βασίλ. Γιανουλάτος Καφεύς	1
Ἰωάν. Γ. Φιλίνη	1
Γεώργ. Καρλαντζίκης	1
Δημ. Κ. Σίδερος	3

Νικ. Ίω. Μητάρα
 Ίω Ν. Μισσάτσος
 Άνδρέας Ν. Καρύδα
 Ίω. Α. Κυπαρίσση
 Δημ. Τεντζερές
 Δημ. Γεωργ. Μιχάλλη
 Ίω. Β. Παλιχρός

1 | Οί μετὰ τῶν Πετωτῶν
 1 | Ἑραιοτῶν Ψαρρικνοί.
 4 | —
 1 | Δ. Ι. Νεροῦτσος
 1 | Ι. Δ. Λεοντῆ
 1 | Κωνσταντῆς Λαμπρινός
 1 | Κων. Ι. Δελληγιάννης
 Μικῆς Μπούτζαράς
 Άνδρέας Μ. Νικολοῦ
 Μικῆς Δ. Λεοντῆ
 1 | Νικόλαος Δ. Δεληγιάννης

Συμπόλιται!

Πάντες οἱ πρόγονοι τῶν ὑπὲρ Πατρίδος ἀγωνισθέντων ἡδίκηθησαν, καθότι ἐμνήσθη, ὅτι οἱ κύριοι Γεώργιος Ν. Παπᾶς, Ἰωάννης Μ. Μηλαίτης Χαντζῆ Γ. Ἀργύρης Νικόλαος Βελισάριος Ἰατρός, καὶ Γεώργ. Δημ. Ἀράκης, ἐστάλησαν μετὰ τὸ πλοῖον Ν. Χ. Δημ. Κοντζιά εἰς Τροιζίνα καθ' ὃν καιρὸν ἐγένετο ἡ Γενική τοῦ Ἔθνους Συνέλευσις. Εἶτα δὲν ἔλειψαν καὶ ἀπὸ καμμίας ἐκστρατείας, πλὴν τοῦ Ἰατροῦ.

Ἄς ἐρωτήσωμεν ἤδη στιγμῆ μιᾶ, ἐπειδὴ οἱ ἥρωες οὗτοι ἐξέλειπον ἐκ τοῦ ματαίου τούτου κόσμου, πορευθέντες εἰς τὰς αἰωνίους μονάς, ποῖος τούτων ἐν τῷ παρόντι βίβη ἐβραβεύθη; ἢ ποῖος ἐκ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν εἶναι ὑπομίσθιος; οὐαί! ὅποιον αἴσχος! ὅποια κατασχύνη εἶναι διὰ τὸ Ἔθνος, ἐνῶ οἱ δοῦλοι τῶν προδοτῶν εὐποροῦσιν οἱ ἀγωνισθέντες καὶ ὑπὲρ Πατρίδος τὸ αἷμα των χύσαντες, ἀφοῦ ἔζησαν πινῶντες, ἄφησαν τὰς οἰκογενείας των ἐν δυστυχίᾳ μεγίστῃ ἤδη αἱ ἐπιζῶσαι καὶ χηρεύουσαι τινὲς ἐξ αὐτῶν, περιέρχονται μετρημισμέναι κατὰ τὰς νύκτας εἰς τὰς θύρας τῶν πλουσίων, ἵνα ταῖς δοθῆ τμήματος ὀλίγου ἄρτου, καὶ ὑβριζόμεναι, ἀναχωροῦσι μετὰ δακρύων τοιαύτας εἶδον πολλὰς, αἵτινες ἐλοῦσαι, μοὶ ἐξομολογήθησαν τὴν δυστυχίαν των. Ἄλλ' ἀπορίας ἄξιον εἶναι, πῶς ἡ Κυβέρνησις ὑποφέρει τοιαύτας ἀπανθρωπίας· εὐχῆς οὖν ἔργον εἶναι, ὅπως διορισθῆ Ἐπιτροπὴ τις ἵνα καταγράψῃ ὅσαι εἶναι ἀξίαι περιθάλψεως ἐκ τούτων, καὶ νὰ τὰς διορίσῃ εἰς ἐργασίαν τινὰ διὰ νὰ παύσῃσι πᾶ παρὰ πονα αὐτῶν εἰς τὸ ἐξῆς, καὶ νὰ ζήσωσιν αὐτοὶ ἐκ τῶν ἰδίων χειρῶν των διὰ τῆς ἐργασίας των.

Ἄλλὰ τίς δύναται νὰ σωπῆσῃ τὴν δυστυχίαν καὶ τῆς οἰκογενείας τοῦ λεγομένου Καραμήτρου I. Νερούτσου ἀνδραγαθήσαντος ἐν πολέμῳ; οὗτος ἐνωθεὶς μετὰ τοῦ Δημητρίου Μισεγιάννη γυναικαδέλφου του, ὅταν εἰμεθα εἰς τὴν Αἴγιον οἱ Ψάρριανοί, ἐναυπήγησαν μίαν τράταν, ἐκλέξαντες καὶ τινας ἄλλους, καὶ ἀφοῦ τὴν ἐφοδίασαν ὡς ἤθελον, ἐπειδὴ ἐντὸς τοῦ Κόλπου εὑρίσκειτο τότε περιφερομένη πολεμικὴ Γολλέτα Ὀθωμανικὴ, πληρώσαντες, τὴν ἀπέρασαν μὲν ἑξήρας εἰς τὸ Καλαμάκιον περὶ τὰς 11 ὥρας μ. μ. (δηλ. 11 τῆς νυκτός) ἀμέσως ὠρμησαν μετ' ἡσυχίας, κοιμωμένων τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ τοὺς κατεπάτησαν· αἰφνης ἐξελθόντων τινῶν Ὀθωμανῶν ἐκ τῆς πύρας, περιεπλέχθησαν δεινῶς, φονεύσαντες δὲ 28 τούρκους, ἔλαβον λείαν τὴν Γολλέταν καὶ ἔγειναν αὐτοὶ φύλακες καὶ ἐξουσιασταὶ συνάμα· ἀλλ' ὁ μὲν Δ. Μισεγιάννης ἐμισθοδοτήθη, ὁ δὲ Καραμήτρος ἀπεβίωσεν ἐν δυστυχίᾳ, ἀφήσας θυγατέρας πτωχάς, ἐξ ὧν αἱ δύο εἰσὶν εἰσέτι ἀνύπανδροι.

ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΙ ΤΗΣ ΞΗΡΑΣ ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙ
ΗΤΟΙ Ο ΙΕΡΟΣ ΘΙΑΣΟΣ.

Μάρκος Βότσαρης.

Διάκος Ἀθανάσιος.

Τζαβέλλας.

Νοταράς.

Καρατάσσοι.

Τσάμης ὁ υἱὸς αὐτοῦ.

Θ. Γρίβας.

Γαρδικιώτης.

Φλέσσαί Γρηγόριος, Ἰωάννης καὶ Νικήτας.

Δεληγιαννοί.

Μακρυγιάννης.

Ν. Κριεζώτης.

Ἀρχοντόπουλον.

Στρουάρας

Πάνος καὶ Γεναῖος Κολλοχοτρωανοί.

Παλλάσκα

Λόντος

Ὀδυσσεύς.

Γκούρας.

Καλέργης.

Φ. Φωτομάρας.

Καραϊσκάκης.

Ἀπέθανε πολεμῶν ἐν Πειραιεὶ τῶν Ἀθηνῶν.

Αἰωνία Ἑμῶν ἡ Μνήμη!!

Ἡ Πατρις ἑκάστου

Σούλι.

Βερτενίτσα.

Σούλι.

Λεοντάρι.

Ὀλυμπος.

Ἀχαρνανία.

Καλάμαι

Πελοπόννησος.

Ἀθηναῖος.

Στοῦρα.

Κόρινθος

Ἀσπροπόταμος.

Καρύταινα.

Κρήτη.

Σουλιώτης

ἸΑγγραφα.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Τῆς καταστάσεως τοῦ ἐν Ψαρραῖς ἱεροῦ Ναοῦ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

τὸν ὁποῖον ἐξωρραΐσαν οἱ πατέρες ἡμῶν παλαιοὶ Ψαρριανοί.

Ὁ ἱερός τοῦ Ἁγίου Νικολάου ναὸς κεῖται πρὸς τὸ Νοτιοδυτικὸν μέρος τῆς χώρας τῆς Νήσου τῶν Ψαρρῶν ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ βραχώδους περιβρεχομένου ἀπὸ τὴν θάλασσαν, μακρόθεν φαίνεται ὡς κάστρον· ἦτο τρισιπόστατος ὅλος ἐστρωμένος ἀπὸ καθαρὸν λευκὸν τῆς Εὐρώπης μάρμαρον· ἔσθωθεν τοῦ Ναοῦ εἰς τὰ χωρίσματα ἐκάστης πόστας, εἶχε τὰς στύλας ἐκ λευκῶν μαρμάρων, τῶν ὁποίων στυλῶν αἱ ἄνω κεφαλαὶ ἦσαν περιεζωσμένοι ἀπὸ ἄργυρον· ὡσαύτως ἦσαν καὶ ὑπὸ τῶν βάσεων ἀπὸ ὀρειγάλκου, ἐπ' αὐτῶν ὑπεστηρίζοντο τὰ δύο τεῖχη τῶν δύο ὑποστάσεων, αἱ στύλαι αἱ διαχωρίζουσαι τὸ ἱερόν, εἰς τὸ ἄκρον ἐκάστης πόστας ἦσαν ἀνά δύο κολῶναι, τοῦ αὐτοῦ εἶδους, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηρίζετο τὸ τέμενος, αὐτὸ ἦτο καὶ τὸ εἰκονοστάσιον ἐπὶ τοῦ ὁποῖου εἶχον τὰς ἁγίας μεγάλας εἰκόνας, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐκρέμοντο ἀνά μία μικροτέρα τῆς εἰκόνης τοῦ ἁγίου τὰς ὁποίας ἠσπάζοντο οἱ Χριστιανοί, διότι αἱ μεγάλαι εἰκόνες, ἦσαν πλεγμένα ἀπὸ τέλι, ἀλλὰ εἰς ὅλα τῶν ἁγίων εἰκόνων τὰ διαχωρίσματα, εἶχον μικρὰς κολῶνας μαυροειδοῦς χρώματος, σωμακί λεγόμενον, περιεζωσμένας πάσας ἀπὸ τρεῖς ζώνας ἀπὸ ἄργυρον καθαρὸν· ἐν δὲ τῇ μέσῃ ἦσαν αἱ θύραι ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐξήρχετο καὶ εἰσῆρχετο ὁ ἱερεὺς, ἦσαν ἀπὸ μάρμαρον λευκὸν· εἰς δὲ τὰ ἄκρα ὅπου τελειῶνουν αἱ εἰκόνες ἦσαν θύραι μεγάλαι, δι' ὧν εἰσῆρχοντο καὶ ἐξήρχοντο οἱ ἱερεῖς, οἱ ψάλται, οἱ διάκονοι, οἱ ἀναγνώσται καὶ λοιποί· αἱ δὲ θύραι ἦσαν ἐκ μαρμαροῦ χονδροῦ· ἡ ἱερά πύλη λεγομένη, ἦτο μεταξωτὴ, ἔχουσα τὴν λειτουργίαν ζωγραφισμένην εἶχε καὶ ἄλλην ἐρυθρομεταξωτὴν καὶ ἄλλας πρασινοειδεῖς τὰς ὁποίας ἔβαλεν ὁ ἐκκλησιαάρχης κατὰ τὰς ἁγίας ἐορτάς· ἡ μὲν εἶχεν ἐπ' αὐτῆς τὴν ἁγίαν Τριάδα ἡ δὲ τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς Θεοτόκου, καθημερινὴν ἔχουσα· καὶ ἄλλην ἐπ' αὐτῆς τὸν Ἅγιον Νικόλαον, εἰς δὲ πρὸς τὸ Νότιον μέρος πλησίον τῆς μεγάλης θύρας τοῦ ἱεροῦ, εἶχε κουβούκλιον τοῦ ὁποῖου τὰ ὑπο-

στηρίγματα ἦσαν κολλῶσαι μικραὶ καὶ αὐταὶ ἀπὸ σωμακί περι-
 εζωσμέναι αἱ κεφαλαὶ ἀπὸ ἄργυρον· ἐν αὐτῷ εἶχον τὴν ἀγίαν εἰ-
 κόνα τοῦ Ἀγίου Νικολάου ἐνδεομένην ὅλην ἀπὸ ἄργυρον· εἶχον
 δὲ καὶ τρεῖς κανδύλας ἀργυρᾶς μεταίου μεγέθους, ἡ ἐν τῷ μέσῳ
 τῶν δύο ἦτο μεγαλύτερα. αἱ δὲ εἰκόνες τοῦ Θεανθρώπου ἡμῶν
 Σωτῆρος καὶ τῆς ὑπεραγίας Μητρὸς αὐτοῦ ἦσαν ἀργυραὶ· εἶχον
 προσέτι πάμπολλα ἀναθήματα· ἦσαν ὅλων τῶν πλοιαρχῶν τὰ
 πλοῖα ὡς τὰ ἐτυνεῖθαιζον τότε τρικάρτα καὶ τὰ καίκια τῶν
 πλοιαρχῶν πάντα ἀργυρᾶ (τότε οἱ ἔχοντες καράβια ἐκαλοῦν-
 το καπετάνιοι, οἱ δὲ ἔχοντες καίικια ὠνομάζοντο καρaboκυραῖοι)
 εἶχον καὶ ἓνα ἀνεμόμυλον ἀργυροῦν, ὃν ἀριερώτε τυρλὸς τις·
 Γεώργιος τοῦ Γιανᾶκη, ἦτο Μηλωνᾶς· ἐκρέμοντο πάντα ταῦτα ἐ-
 πι σιδηρῶν τῶν δύο ἀλληπαλλήλων τοίχων τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἐπέ-
 κράτει μακρὰν ὀλίγον τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου κατὰ πλάτος διὰ
 νὰ φαίνωνται παρὰ κάτω ὀλίγον τούτων· ἐν τῷ μέσῳ τῆς καθολι-
 κῆς Πόστας ἐκρέμετο χορὸς μεγάλων κανδύλων ἀργυρῶν, εἶχον
 καὶ τρεῖς μεγάλους πολυελαίους μὲ τρεῖς θέσεις κηρίων. ὁ ἀρ-
 χιερατικὸς θρόνος ἦτον ὅλος κεχρυσωμένος· ὡταύτως καὶ τὸ ἐπὶ
 αὐτοῦ κουβούκλιον μὲ Σταυρὸν χρυσοῦν· κατὰ δὲ τὰ νῶτα τοῦ
 Ἱεράρχου, εἶχε τὴν Θεανδρικήν εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος· μὲ στέφα-
 νον ἀργυροῦν, εἰς τὴν κρηπίδα εἶχε τρεῖς ἐκ μαρμάρου βαθμίδας,
 ἀναβαίνουτος τοῦ Ἱεράρχου εἰσῆρχετο, εἰς δὲ τὴν πρώτην βαθ-
 μίδα, εἶχε δύο λέοντας ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, ἔχοντας ἀνεωγ-
 μένους τοὺς ὀφθαλμούς, ἐμφαίνοντας διὰ τούτων τὸ ἀγρυπνῶν
 τοῦ ποιμένος (φατὶ γὰρ καθευθεῖν τὸν λέοντα ἠνεωγμένους ἔχειν
 τοὺς ὀφθαλμούς) ὀλίγον τοῦ θρόνου μακρὰν, εἶχε λυχνίαν ἐ-
 πτάφωτον ἀργυρᾶν, ἣν ἦναπτον τὰς Κυριακὰς, καὶ δεσποτοθε-
 ομητορικὰς ἑορτὰς, κατάντικρον, εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος, ἦτο καὶ
 ἕτερος θρόνος μικρότερος τοῦ ἀρχιερατικοῦ, κεχρυσωμένος· ἐν
 τῷ μέσῳ εἶχε ζωγραφισμένον τὸ ἅγιον τοῦ Χριστοῦ Μανδύλιον·
 ὀλίγόν κάτωθεν πρὸς δυσμὰς, ἦτον ὁ Ἱερός ἄμβων ὀλοσκάλι-
 στος καὶ ὀλόχρυσος, τὰ πλάγια τῆς κλίμακος ἦταν ὀλόχρυσαι·
 ἡ κλίμαξ δὲ δι' ἧς ἀνέβαινεν ὁ διάκονος, ἡ ὁ ἱεροκῆρυξ ἀπὸ ξύ-
 λου ἀτηπτον, εἰς τὰς γωνίας αὐτοῦ εἶχε δύο Σημαῖας ἀπὸ λευκῶν
 κεχρυσωμένον κατηφέν, μὲ πλατείας ταινίας φερούσας τοὺς δύο
 Ἀρχαγγέλους, αἱ ταινίαι εἶχον τὰ πολυόμματα καὶ τὰ ἐξαπτέρυ-
 γα τῶν ἀγγέλων, αἱ σημαῖαι εἶχον ἐν τῷ μέσῳ ἢ μὲν τὴν Θεοτό-
 κον, τὸν Χριστὸν ἔχουσαν νήπιον, ἢ δὲ τὸν Ἀγ. Νικόλαον· αὐ-
 ται ἐξήρτηντα ἐπὶ ξύλου στρογγύλου κεχρυσωμένου· ἐν τῷ μέ-

σω τοῦ ἄμβωνος εἶχον δύο περιστεράς κεχρυσωμένας με ἀνεωγμένας τὰς πτέρυγας διὰ τὰ ἐπανακουμβὰ ὁ διάκονος τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον· εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ εἶχον ἀπὸ ἐναψιμανουάλιον με λαμπάδας· τὸ δὲ λεγόμενον Παραπέτασμα, ἡ Τέμενος (ὀπερ κοινῶς καλεῖται Τέμπλον) ἦτον ὀλοσκάλιστον κεχρυσωμένον με πρότωπα ἀγγέλων, προφητῶν, ἀποστόλων, μαρτύρων, ὁσίων, καὶ λοιπῶν Ἀγίων, ἄνωθεν τῆς ἱερᾶς τοῦ καθολικοῦ Πύλης εἶχε τὴν θυτίαν τοῦ Ἀβραάμ, ἄνωθεν αὐτοῦ εἶχεν ἄγγελον με σπάθην ἐμποδιζόντα αὐτὸν ἵνα μὴ σφάξῃ τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰσαὰκ, πλησίον δὲ εἶχε καὶ τὸν Κριὸν δεδεμένον· πᾶσαι δὲ αἱ εἰκόνες αὗται ἦσαν κεχρυσωμέναι, ταῦτα πάντα ἔγειναν διὰ δαπάνης τοῦ Ι. Βαρβάκη· ὅλος δὲ ἡ Ἱερὸς ναὸς, ἦτο ἐστρωμένος με καθαρὰ μάρμαρα· εἶχε προσέτι τρεῖς μεγάλας θύρας, τὴν μὲν νότειον, δι' ἧς εἰσῆρχοντο οἱ ἄνδρες, τὴν δὲ βόρειον ἀπέναντι κατ' εὐθείαν αὐτῆς· εἶχε προσέτι καὶ ἄλλην εἰς τὸ δυτικὸν μέρος αὐτοῦ ἦτον, εἰς τὸ λεγόμενον ἄρχονταρίκι τοῦ ὁποίου τὸ ἔδαφος ἦτον ὑψηλότερον τοῦ ἐδάφους τοῦ ἱεροῦ ναοῦ κατὰ τρεῖς βαθμίδας ὑπὸ κίωνων λευκῶν· τὰ στάδια αὐτοῦ τοῦ Ἰεροῦ ναοῦ, ἦσαν ἀπὸ ἀσηπτῶν ξύλων· ἐν αὐτῷ εἶχον τὸ Παγκάριον καὶ ἐπ' αὐτοῦ δύο μανουάλια ἀργυρὰ δίκηρα, μεταίτου μεγέθους με λαμπάδας ἄνωθεν τῶν βαθμίδων τῆς ἀναβάσεως εἶχε κρεμαμένην κανδύλαν ἐπτάφωτον ἀργυράν, ἐν τῷ μέσῳ ἐκρέματο μέγας πολυέλαιος με τρεῖς σειρὰς κηρῶν, ἐπ' αὐτοῦ εἰσῆρχοντο οἱ ἐπίτροποι, οἱ παλαιοὶ πλοῖκρηγοι, ἄρχοντες καὶ οἰκοκυραῖοι καὶ οἱ τοῦ τόπου Γιαγινίδες, διότι ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτάτο ἡ εὐτυχία ἢ ἡ δυστυχία τῆς πατρίδος· καὶ αἱ τρεῖς ὑποστάσεις εἶχον ἀνά τρεῖς πολυελαίους, οἱ δὲ ἐν τῷ μέσῳ τούτων ἦσαν μεγαλιέτεροι· εἶχον δὲ καὶ μεγάλας Ἀγίας εἰκόνας κρεμαμένας ἐπὶ τῶν δύο τοίχων, τῶν Ἀγ. Στεφάνου, Σπυριδῶνος, Γεωργίου, Δημητρίου, Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, καὶ λοιπῶν ἄλλων ἁγίων· εἰς δὲ τὸ βόρειον μέρος καὶ νοτεῖον, ἐπὶ τῶν δύο κολώνων τῶν ὑποστηριζόντων τὴν ὀροφήν, εἶχον δύο εἰκόνας, καὶ εἰς μὲν τὸ νότειον εἶχον τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, εἰς δὲ τὸ βόρειον τοῦ Ἀγ. Νικολάου, ἀργυρὰς, καὶ ἀνά μίαν κανδύλαν ἀργυράν, εἰς ἐκάστην εἰκόνα κρεμαμένην· εἰς τὸ καθολικὸν ἦτο ἱστὸν προσκυνητᾶριον κεχρυσωμένον με κουβούκλιον μικρὸν, εἶχον τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγ. Νικολάου, ἀργυράν, ἣν ἠσπάζοντο οἱ εἰσερχόμενοι, εἶχον δὲ καὶ ἕνα μανουάλιον πολύκηρον διὰ τὰ προσκολοῦν· οἱ εἰσερχόμενοι, τὰ κηρία· εἰς τὰ πλησίον αὐτοῦ στασίδια ἐστέκοντο

οἱ προβεβυκότες τὴν ἡλικίαν· εἰς δὲ τὸ ἀπέναντι, κάτωθεν τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου, οἱ πλοίαρχοι· οἱ δὲ ἔμποροι, καρφεπῶλαι, ναῦται καὶ λοιποὶ, εἰσῆρχοντο εἰς τὰς δύο ἐτέρας ὑποστάσεις, ὅπου ὁ καθεὶς ἤθελε· δεξιὰ δὲ καὶ ἀριστερὰ τοῦ ἀρχονταρικίου ἦσαν δύο οἰκίσκοι ἔχοντες ἀνὰ δύο θύρας, τὴν μὲν εἰς τοῦ δυτικοῦ μέρους τὴν δὲ ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ, δι' ὧν εἰσῆρχοντο αἱ γυναῖκες· αἱ δὲ τοῦ ἀνατολικοῦ διὰ νὰ θεωρῶσι καὶ ν' ἀκούωσι τὴν θεϊαν λειτουργίαν, εἶχον δὲ καὶ καφάσια διὰ νὰ μὴ φαίνωνται· πρὸς δὲ τὸ μέρος τοῦ διαχωρίσματος τοῦ ἀρχονταρικίου εἶχον τείχη ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἄνωθεν τοῦ ἀρχονταρικίου καὶ τῶν δύο οἰκίσκων ἐν ἧ ἦτο τὸ ἀνώγειον μὲ στασιδία καὶ καφάσια πλεκτά, τοῦ ὁποίου ἡ κλίμαξ ἦτον ἔξωθεν τοῦ ναοῦ· αἱ βαθμίδες ἦσαν ἀπὸ λευκὸν μάρμαρον, εἶχεν εἰκόνα τοῦ Ἁγ. με κανδύλαν ἀργυρὰν κρεμαμένην, καὶ πολύκηρον μανουάλιον διὰ νὰ προσκολοῦν τὰ κηρία, ἐν τῷ μέσῳ εἶχε πολυέλαιον δίχωρον, ἐν αὐτῷ εἰσῆρχοντο αἱ ἀνύπανδροι νεάνιδες, αἱ γυναῖκες τῶν πλοίαρχων, καὶ τῶν ναυκλήρων, καὶ ὅσαι ἄλλαι ἤθελον· ἔξωθεν τοῦ ναοῦ εἶχον εἰς ὄλον τὸ ἐπίπεδον ἐστρωμένα μάρμαρα λευκά, τὰ ὁποῖα μετὰ τὴν πῶσιν τῆς εἰσόδου ἦλθον πολλοὶ, οἵτινες ξεσκεπάζοντες οἰκίας ἐλάμβανον τοὺς δοκοὺς καὶ σανίδας, τότε ἔλαβε ἕνας πολλὰ τοῦ ἐπιπέδου ἐστρωμένα μάρμαρα, καὶ τὰ ἔφερεν εἰς Σμύρνην, εὐρεθέντος δὲ τοῦ Ν. Παπαῦ, πηλότου εἰς βασιλικὸν αὐστριακὸν πλοῖον τὰ ἐμπόδιαι, τὰ ὁποῖα κατέθεσαν ἐντὸς τῆς αὐλῆς τοῦ Αὐστριακοῦ Προξενείου· ἀπὸ τότε δὲ μηδενὸς ἀπαιτήσαντος τῶν Ψαρβιανῶν διέμειναν μέχρι τῆς σήμερον καὶ ἐχάθησαν· εἶχε δὲ καὶ τρεῖς κλίμακας τὴν μὲν πρὸς τὸ μέρος ἀπὸ τοῦ ὀπίσθου ἤρχοντο εἰς τὴν ἀγορὰν, τὴν δὲ ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ κάτω αἰγιαλοῦ, αὗται ἦσαν ἀπὸ μάρμαρα, τὴν τρίτην εἶχεν ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ βράχου· ὅλη αὐτὴ ἡ κλίμαξ ἦτο ἀπὸ ἀμόπετραν δυνατήν, ἀπὸ αὐτὴν ἤρχοντο ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνοι ὅπου εἶχον πλησίον τὰς οἰκίας τῶν· εἰς δὲ τὸ μέρος τὸ βραχέως, μικρὰν εἶχον σιπήχεων σχεδὸν, κατὰ τὴν δύσιν ἀπὸ τοῦ κρηνοῦ, ἔκτισαν ὑψηλὸν τεῖχος, ἵνα μὴ ἐγκρεμνῶσιν οἱ παῖδες· πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος εἶχον δύο ἀποπάτους, πρὸς δὲ τὸ μέρος τοῦ ἐστρωμένου ἐπιπέδου, δι' οὗ εἶπωμεν, κεῖται πρὸς τὸ νοτιοανατολικὸν μέρος, ἦτο ἡ Ἀρχιεπισκοπικὴ οἰκία, καὶ πλησίον αὐτῆς, ἡ διὰ τὸν ἱεροδιάκονον οἰκία· ἦτο δὲ καὶ ἑτέρα, ἐν ἧ εἶχον τὰ λαμπρότερα ἱερὰ σκεύη, εἰς δὲ τὸ ἄκρον ἦτο τὸ συνοδικὸν εἰς τὸ ὁποῖον ἤρχοντο οἱ δημογέροντες, καὶ καπεταναῖοι τὰς Ἁγ. μεγάλας ἐκ

ορτάς και όπόταν ήθελον νά συνομιλήσωσι τά ύπέρ πατρίδος δέοντα όπισθεν του ναου όλίγον μακράν, προς ανατολάς, ήτο ή σχολή, πλησίον αυτής προς μεσημβριάν είναι τώ κωδωνοστάσιον, όπερ διαμένει εισέτι, ειχεμικρόν κώδωνα εις ύψηλήν θέσιν, εις δέ τήν κάτω, ειχε μεγάλον, τους όποιους επήραν εις τήν αιχμαλωσίαν της νήσου οι Άραβες εις τήν Άλεξάνδρειαν και τους εξηγόρασεν ό Δοσίττας, και τους όποιους εστειλεν εις Σύρον· ό μεγάλος κώδων εισέτι κρέμαται επί του κωδωνοστατίου του ιερού ναου της Μεταμορφώσεως. Τό ιερόν του ναου επί της 'Αγ. Τραπεζης ειχε τώ ειλητόν ή 'Αντεινίοιον, όπερ εκειτο πάντοτε επί αυτού· ειχεν έν ιερόν Ευαγγέλιον άργυροϋν διά τας καθημερινάς, ειχε και άλλα τρία τά δύο ήσαν άργυρά, τώ δέ άλλον μεγαλύτερον ήτο καπνισμένον από χρυσίον με εικόνας, εξωθεν ειχε τήν 'Αγ. 'Ανάστασιν και τήν του 'Ιησου Χριστου επί Σταυρωφ. Τά άγια Ποτήρια ήσαν 4 άργυρά, τώ μεν μεγαλύτερον ήτο κεχρυσωμένον. Τά καλύματα ήσαν εξ, τας συνδόνας άς εστρώνουον ήσαν από καθαρόν λευκόν μεταξωτόν, οι 'Αστερίσκοι δύο, και δύο δισκάρια, ήταν άργυρά· τώ 'Αρτοφόριον ήτο άργυροϋν κεχρυσωμένον, έντός άλλης θήκης άργυράς· εκρέματο άνωθεν κανδύλα άργυρά εκοίμητος· τά μανουάλια ήσαν τεσσαρα ανά δύο εκάστου μέρους· τά μεν δύο ήσαν τρίφωτα, τά δε δίφωτα, προς ανατολάς της 'Αγ. Τραπεζης ήτον ό εσταυρωμένος 'Ιησους Χριστός, και ανά δύο άργυρά εξαπτέρυγα επί του προς ανατολάς τείχου ήσαν εξωγραφισμένοι οι τρεις 'Ιεράρχαι, ειχε προσέτι κώδωνα μικρόν κρουόμενον εις τας διακοπάς του ιερού Ευαγγελίου εις τόν εσπερινόν της 'Αγ. 'Αναστάσεως· ό επιτάφιος ήτο σκαλισμένος με χρώμα ουρανι, ό δε του κουβουκλιου Σταυρός ήτο μέγας άργυροϋς, οι φανοί ή φανάρια ήσαν εικοσιτέσσαρα, τά δωδεκα άργυρά· έν δε τω μέσω του ιερού ναου τώ μέρος τώ όποιον ό ιεροδιάκονος ελεγε τώ «Σοφία-δρθοί», ειχον κύκλον μέγαν πολυχρώματον και άνωθεν κατ' ευθείαν εις τόν όρθον, τόν παντοκράτορα ευλογοϋντα.

'Ιερά άμφια ειχεν εξ ζυγαίς από στόφαν όλύχρυσόν, λευκήν με περιζώνια άργυρά κεχρυσωμένα, εξ άλλας μεταξωτάς έρυθράς, άλλας εξ από άτηλάζι πράσινον· προσέτι ειχον άλλας εξ λεγομένας παρδαλάς· αυτάς τας εσυνειθίζον τότε και τας έφερον εξ Ευρώπης εκ των όποιων εκαινον και τά φουστάνια των θυγατέρων αυτών, όλαι ειχον τά περιπεζώνια και τά προμάνικα των αυτών ειδών, ταυτα περιέβαλεν ό εφημέριος κατά τας εορτάς των

ἐγίων, τὰς μὲν ἀπὸ στόφαν, ἔστειλεν ὁ Βαρβάκης ἀπὸ τῆν Ῥωσσίαν, διὰ δαπάνης τοῦ ἰδίου ἐχρύσωσε τὸ Τέμενος, τὸν Ἀρχιερατικὸν ἑθρόνον, τὸν ἱερὸν Ἀμβωνα, τὰς δύο ἐπ' αὐτοῦ σημαίας μὲ εἰκόνας ζωγραφισμένας ἐπ' αὐτὰς τὸν Ἀγ. Νικόλαον, τὴν Θεοτόκον καὶ τὴν Ἀνάληψιν· εἰς δὲ τὰς ταινίας εἶχον ἀγγέλους ἐξαισίου ὠραιότητος, προσέτι ὁ φιλόπατρις οὗτος Βαρβάκης, ἔκαμε τὸν λιμένα τῆς Νῆσου, καὶ μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν ἦλθεν εἰς Ναύπλιον καὶ ἔδωκεν εἰς τοὺς πατριώτας του πανικὰ διὰ νὰ ἐνδυσθῶσι, ὡς λυτρωθέντες ἀπὸ τὸν πόλεμον, γυμνοὺς ὄντας· θυριατὰ εἶχε τρία ἀργυρὰ, τὸ μεγαλύτερον ἔστειλε καὶ αὐτὸ ὁ Βαρβάκης· Αὕτη ἐστὶν ἡ περιγραφή τοῦ Ἀγ. Νικολάου, εἶχε δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ τὰ ὁποῖα παραλείπω, μὴ ἐνθυμούμενος ἀνά τὴν λεπτομερῶς.

Εἶθε καὶ οἱ σημερινοὶ ἀπόγονοι τῶν ὀρθοδόξων Πατέρων ἡμῶν, νὰ μιμηθῶσι τούτους διὰ νὰ ἐπιδιορθώσωσι, καλλίνωσι καὶ ἐξωρραίσωσι, τὸν ἱερὸν τοῦτον ναόν, καὶ ἀναδειξῶσι αὐτὸν ὡς καὶ πρότερον, ὅστις ἦτο τὸ πλέον λαμπρότερον ἀριστούργημα. Πατριῶται, ὅσοι εἰσθε πλοῖαρχοι! πασχίσατε νὰ καλλίνητε καὶ νὰ ἐξωρραίσητε τὸν ἱερὸν τοῦ Ἀγ. Νικολάου ναόν, διὰ νὰ σὰς βοηθῆ καὶ φροντίσατε νὰ παραλάβητε καὶ τὰ πράγματα τῶν πατέρων σας εἰς τὴν Νῆσον Ψαρρᾶ, καὶ μὴ νομίζητε, ὅτι θὰ ἀποκατασταθῆτε εἰς ἄλλο μέρος διὰ νὰ συγκεντρωθῆτε σήμερον τινὲς ἐξ ὑμῶν, ἔχοντες τὰς οἰκίας σας μὲ δεξαμενάς, ἀναπαύσθε, δὲν σὰς μέλλει διὰ τὸν λαόν, οὐδὲ παραμικρὰν φροντίδα εἰλάβετε ποτὲ ὑπὲρ αὐτοῦ. Φεῦ! ποῖον αἶσχος! ὦ μεγίστη ἀπανθρωπία!! Πλὴν μάθετε ὅτι οἱ ἀπόγονοί σας, θὰ δρεψῶσι τὰς ἀκάνθας τῆς πρὸς τὸν Ψαρρῖανὸν λαὸν ἀδιαφορίας σας· ὅταν γὰρ ἡ κρηπίς μὴ καταβληθῆ γένους ὀρθῶς, ἀνάγκη δυστυχεῖν τοὺς ἐγγόνους κατὰ τὸν λέγοντα. Θεωρῶ δὲ, ὅτι ἀγνοεῖτε, πῶς αἱ ἀμαρτίαι ἡμῶν εἰσι πολλαὶ καὶ παιδευόμεθα εἰς ξένην γῆν, ἐντὸς τῆς Σύρου, καὶ ὁ λαὸς τῶν Ψαρρῖανῶν ἄς αἰσθανθῆ ὅτι τὰ ὅσα κερδίζει ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου του, τὰ πληρώνει εἰς τὴν ἀκρίβειαν τῶν τροφίμων, εἰς ἐνοίκια, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς τὸ δίδει ἀφθόνως, καὶ ὁ πτωχὸς λαὸς τὸ ἀγοράζει. Πατριῶται! μὴν ὑπεπέσωμεν εἰς ἀπόγνωσιν, ἀλλὰ ὑμεῖς οἱ Πλοῖαρχοι καὶ οἱ ἀπὸ χρηματικῶν τρόπων εὐποροῦντες, ἐπαναλάβετε ἐν εἶχον ὑπὲρ τῆς ἐνδόξου τότε νήσου θεῖον ἔρωτα οἱ φιλοπάτριδες καὶ ἐνωθεῖτε πάντες, διότι ὁ διαμελισμὸς τὸν ὁποῖον ἤδη κρατεῖτε, καὶ λέγει ἕκαστος, τί μὲ μέλει; τοῦτο Σὰς προξενεὶ μῆδενισμῶν

καὶ περιφρόνησιν, οἱ δὲ υἱοὶ καὶ ἀπόγονοι ὑμῶν θὰ Σας βλασφημῶσι μετὰ ταῦτα.

Ἴδου πῶς ἐπετέλουν οἱ παλαιοὶ τὴν ἱεράν τοῦ Ἀγίου Νικολάου Πανήγυριν.

Οἱ παλαιοὶ, ὡς εἶδαμεν, ἦσαν πάντες ναυτικοὶ καὶ πάντες εἶχον τὴν Ἀγίαν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Νικολάου ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν καὶ ἐντὸς τῶν πλοίων· εἶχον ὅλοι οἱ πλοίαρχοι, διὰ τοῦτο καὶ ἐτέλουν τὴν ἱεράν ἐτήσιον Μνήμην αὐτοῦ καὶ τὴν πανήγυριν, ὡς ἀκολούθως: Ἐπειδὴ οἱ κατὰ καιροὺς ἐπίτροποι διωρίζοντο πάντοτε ἐκ τῶν πλουσιωτέρων, οἵτινες ἦσαν ἄνθρωποι φρόνιμοι, προβλεπτικοὶ, νουνεχεῖς, φιλόανθρωποι, φιλόκαλοι καὶ φιλοπάτριδες, ἐλεήμονες, προπάντων δὲ, χριστιανικώτατοι, σεβόμενοι καὶ φοβούμενοι τὸν Θεόν, καὶ τὸν Ἅγιον, ἠγάπων δὲ τὸν λαόν, διὰ τοῦτο προώδευον καὶ προέκοπτον ἐν πλούτῳ καὶ εὐτυχίᾳ, ἐξετέλουν τὰς ἑορτὰς καὶ τὰς πανηγύρεις πάντων τῶν ἁγίων θεαρέστως. Οἱ τῆς νήσου πρόκριτοι πρὸ δύο μηνῶν συναθροιζόμενοι εἰς τὸ ἐπιτροπικὸν ἐσχέποντο περὶ τῆς πανηγύρεως, ἀμέσως ἀπεφάσιζον καὶ ἔστελον δύο, ἐξ αὐτῶν τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Ἀγίου Νικολάου οἵτινες λαμβάνοντες χρήματα ἀνεχώρουν μετὰ καίχιον μετὰ τὸ ὁποῖον ἐπήγαινον εἰς τὴν Αἴνον καὶ ἔφερον ἐγγέλεις, καπνιστὰ, ὀρύζιον, οἶνον καὶ ἔλαιον τῆς Μιτυλήνης· διὰ δὲ τὸ ἄλευρον ἐλάμβανον σίτον ἀπὸ τὰ πλοῖα, καὶ τὸν ἔδιδον εἰς τοὺς μύλους, καὶ μεταποιοῦντες ἄλευρον τὸ ἐλάμβανον ὁμοῦ μετὰ ἄλλα οἱ ἐπίτροποι, τὰ ὁποῖα ὠκονόμουν ὡς ἤξευρον, ἐπειδὴ ἦτο χειμῶν, ἅμα ἤθελε γίνῃ καλωσύνη, ἔστελον ἓνα μέγαλον πλοῖον (καίχι) εἰς τὴν Σκύρον καὶ ἔφερον τὸν Ἱεράρχην Γρηγόριον, ἄνδρα σεβάσιμον, περιφανῆ καὶ μουσικώτατον, θεωρητικόν, ἔχοντα φωνὴν βροντώδη, μελίρρητον ἑλκυστικὴν, καὶ παρά πάντων σεβόμενον, καὶ ἀγαπώμενον, τῷ ὄντι ἦτον ὁ τρισμακαρισσέβαστος πράξει καὶ θεωρίᾳ Ἱεράρχης, ἅμα δὲ τὸν ἔφερον, τῷ παρεχώρουν καθολοκληρίαν προητοιμασμένην τὴν ἱεράν Μητρόπολιν καὶ ἐκάθητο μεθ' ἐνὸς ἱεροδιακόνου, διώριζον δὲ μάγειρον καὶ ἄνθρωπον διὰ τὰ τὸν ὑπηρετῆ· διὰ δὲ τροφήν τῷ ἔδιδον χίλια γρόσια διὰ τὰ τρέφεται ὡς θέλει· πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τῷ ἔλεγον οἱ ἐπίτροποι, ὅτι θὰ γείνη μονοεκκλησία, καθὼς πάντοτε εἶχον τὴν τάξιν. Ἀρχομένης δὲ τῆς ἑορτῆς, ἀφ' ἑσπέρας, περὶ τὰς 2 1/2 ὥρας μ. μ. ὅταν ἤθελε κρούσῃ ὁ μέγας κώδων τότε ἤρχοντο οἱ ἱερεῖς εἰς τὸν ναόν, καὶ ἐλάμβανον τὰς Ἀγ. εἰκόνας καὶ ἀρτοποιίας ὁμοῦ τὰς ὁποίας προσέφερον αἱ γυναῖκες τῶν πλοιαρχῶν

καὶ τῶν ναυτῶν συναθροισζομένων δὲ πάντων καὶ πασῶν καὶ κρουμένων αὖθις τῶν κωδῶνων, εἰσήρχετο καὶ ὁ Ἱεράρχης μετὰ τῶν ἱερέων καὶ δύο ἱεροδιακόνων, ψάλλοντος δὲ τοῦ ψάλτου τὸ εἰς πολλὰ ἔτη», ἠυλόγει τὸν λαὸν καὶ ἀμέσως ἤρχετο ὁ μικρὸς ἔσπερινός, πρὸς τὸ τέλος δὲ, ἐπειδὴ τὴν νύκτα ἴσως δὲν συνθηροῖζοντο πάντες ἐν τῷ ναῷ, εὐλογοῦντος τοῦ Ἱεράρχου τοὺς ἄρτους, οἱ ἱερεῖς ἔδιδον τέσσαρας σπυρίδας πλήρης κλασμάτων εὐλογημένων ἄρτων ἐκ τῶν προσφερομένων παρὰ τῶν γυναικῶν, τὸν διένειμον τῷ λαῷ δι' ἀλεξήτηριον μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν οἱ ἱερεῖς μετὰ τοῦ Ἱεράρχου καὶ τῶν ψαλτῶν ἐρχομένων εἰς τὸ λεγόμενον συνοδικὸν ἢ καὶ Ἀρχονταρίκιον καλούμενον, οἱ ἐπίτροποι καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ τινες τῶν καπεταναίων τοὺς ἐδέχοντο μετὰ βαθυτάτου σεβατισμοῦ, ἀσπαζόμενοι δὲ οὗτοι τὴν δεξιὰν τοῦ Ἱεράρχου καὶ τῶν ἱερέων, καθεζομένων δὲ ἐπὶ τῶν προητοιμασθέντων διὰ τούτους θρανίων, τοῖς προσέφερον οὗτοι λουκουμάδας μετὰ μέλιτος, ἐξ ὧν ἤσθιον καὶ τοῖς εἶδον ἐξ ἐνὸς κύλικος ῥακῆς, τοῖς ἤρχοντο ὑγείαν καὶ ἔτη εὐτυχῆ κλπ. οἱ δὲ δημογέροντες καὶ ἐπίτροποι τοῖς ἔλεγον, ὅτι θὰ γείνη ἀγρυπνία, θὰ ἦναι καὶ ὄλοι οἱ ἱερεῖς, ὄλοι οἱ ναοὶ θὰ διακίμενουν κεκλεισμένοι διὰ τὴν αὐριον, κατὰ τὸ ἀρχαῖον σύστημα, ὑμεῖς δὲ οἱ ἱερεῖς οἴδατε τὴν κατ' ἔτος συνήθειαν, καὶ εὐχόμενοι ἀνεχώρουν.

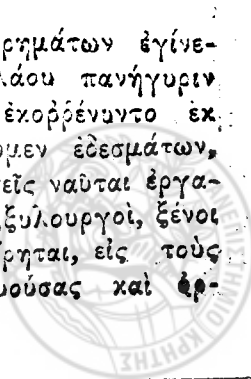
Μετὰ δὲ τὸν δῶσιν τοῦ Ἡλίου, ἐρχομένης τῆς συνήθους ὥρας καὶ κρούοντος τοῦ κώδωνος ἤρχοντο πᾶσαι αἱ γυναῖκες καὶ προσέφερον, αἱ μὲν λαμπάδας, αἱ δὲ κηρὸν καὶ λίβανον, ἄλλαι δὲ ὅ,τι ἤθελον ἔχει ἀφιέρωμα, κρουομένου δὲ αὖθις τοῦ κώδωνος συνθηροῖζοντο πάντες, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, πλοίαρχοι, καρὰθουραῖοι καὶ ναῦται καὶ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἐρχομένου δὲ μετὰ ταῦτα καὶ τοῦ πολυμακαριοσεβάστου καὶ ἀγαπητοῦ Ἱεράρχου, ἤρχιζε ὁ ἔσπερινός· οἱ δὲ ψάλται ἔψαλλον μετὰ μέλλου ἀργοῦ, τὸ «Κύριε ἐκέκραξα», καὶ θυμιάζοντες οἱ διάκονοι τὰς εἰκόνας καὶ τὸν λαόν. Κατὰ δὲ τὸ καὶ νῦν καὶ αἰεὶ, τοῦ δοξαστικοῦ, ἐξήρχοντο οἱ δύο διάκονοι μετὰ τῶν ἱερέων, περιβεβλημένοι χρυσοῦφάντων ἱερῶν ἀμφίων, διὰ νὰ ψάλλωσι εἰς τὴν Ἀγίαν εἴσοδον, ἵσταντο δὲ κύκλῳ, πλησίον τοῦ Ἀρχιερατικοῦ θρόνου κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν, ἐκφωνοῦντος δὲ τοῦ ἱεροδιακόνου τὸ «Σοφία-ὀρθοί», ἤρχετο ὁ Ἱεράρχης, ψάλλον τὸ «Φῶς Ἰλαρὸν»· ἀλλὰ ποῖος τῶν θνητῶν ἠδύνατο νὰ μὴ θαυμάσῃ καὶ μὴ δακρύσῃ, ἐκ τῆς πνευματικῆς ὄντως χαρᾶς, ἀκούων τὴν μελιρῥήτον καὶ ἡδυτάτην τοῦ σεβαστοῦ ἐκείνου Ἱεράρχου Γρηγορίου ψαλμωδίαν, καὶ τῶν χρυσο-

περιβεβλημένων Ἱερέων ἀκολουθούντων τῆς φωνῆς τὸ ἴσον; Ἐνόμιζον πάντες, ὅτι παρευρίσκοντο εἰς τὸν οὐράνιον Παράδεισον· πάντες δὲ καὶ πᾶσαι ἐξίσταντο ἐκ τῆς μελιβόρητου, ἡδυτάτης καὶ ἔλκυστικῆς τοῦ Ἱεράρχου φωνῆς· ἀλλὰ περισσότερον ἐθαύμαζον πάντες καὶ ἐξίσταντο, ὅταν ἱσταίμενος εἰς τὸν περικεχυρωμένον θρόνον μετὰ χρυσοῦφάντου ἀρχιερατικῆς στολῆς καὶ μετὰ ὀλοχρύσου μίτρας μετὰ λαμπρῶν ἀδαμάντων, ἐπὶ κεφαλῆς, καὶ πάντων τῶν ἱερέων ἱσταμένων ἐν τάξει παρ' αὐτῷ ἐνόμιζον, ἐξιστατικότες πάντες, ὅτι βλέπουσι τὸν οὐράνιον Πατέρα μετὰ λευκοῦ πώγωνος (ὡς ἐξιστορεῖται εἰς τὰς Ἀγ. εἰκόνας) μετὰ τῶν Προφητῶν καὶ Ἀποστόλων εἰς τὸν Παράδεισον! Ὡσαύτως ἐξίσταντο καὶ ὅταν ὕψωνε πρὸς οὐρανοὺς τοὺς μεγάλους καθαρούς καὶ ὠραίους ὀφθαλμούς του, καὶ ἔλεγεν εἰς τὴν λειτουργίαν «Κύριε! Κύριε! ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε κτλ.» τοῖος δὲν ἠυφραίνετο νὰ ἀκούῃ, ἢ τοῖος ἡδύνατο νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐκ τῆς πλείστου λόγου καλλονῆς καὶ ἐξαισίου ὠραιότητος, καὶ τῆς μελωδικωτάτης φωνῆς του, μετὰ μεγίστης οὖν εὐλαβείας περισταμένου τοῦ λαοῦ καὶ μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως ἐξετελείτο ἡ ἱερὰ ἐτήσιος τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νικολάου θεία καὶ ἱερὰ μυσταγωγία καὶ ἡ ἅγια μνήμη του. Μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν ἀνῆρχετο ὁ Σ. Ἱεράρχης εἰς τὸν θρόνον φέροντος, τοῦ διακόνου ὀσκον μετὰ τοῦ ἀντιδώρου, καὶ ψάλλοντες, διένειμεν ὁ Ἱεράρχης πρὸς πάντας αὐτὸ· εὐλογῶν δὲ αὐτὸς καὶ ἐπευχόμενος, ἀνεχώρουν πάντες, ὁ καθεὶς οἶκαδε· Δύο μόνον ἤξιώθησαν τὰ Ψαλμῶν ἀξιοσεβάστων Ἱεραρχῶν, μουσικῶν, λαμπροσῶνων, ὠραίων κατὰ τὴν ὄψιν, ὅστις δὲ εἰθεώρει αὐτοὺς τοὺς ἐνόμιζε ὅτι ἦσαν αὐτᾶδελφοὶ ὁμοιάζοντες καθ' ὅλα, καὶ οἱ δύο ἐλέγοντο Γρηγόριοι· ὁ μὲν ἐκ Κασάνδρας ὁ δὲ τὴν Ψῤῥιανὸς Τσῆρος. Οἱ ἐπίτροποι τοῦ Ἀγίου μετὰ τὴν ἱερὰν τῆς θείας λειτουργίας ἀπόλυσιν, προσεχάλουν τὸν Σ. Ἱεράρχην μετὰ τῶν ἱερέων καὶ ψαλτῶν εἰς τὸ λεγόμενον συνοδικόν, καὶ τοῖς ἐπρόσθερον τὸν καφῆ ὡσαύτως καὶ μερικὸς λουκουμάδας μετὰ μέλιτος, ἔπινον δὲ καὶ ἐξ' ἑνὸς κύλικος βραχῆς διὰ τὸν κόπον τῆς Ἀγρυπνίας, εὐχομένων δὲ τούτων, οἱ ἐπίτροποι τοῖς ἔλεγον ὅτι ὅταν ὁ μέγας κώδων κρούσῃ οἱ Ἱερεῖς καὶ οἱ ψάλται νὰ παραλάβωσι τὸν Ἱεράρχην καὶ νὰ ἔλθωσιν ἐνταῦθα νὰ γευθῶσι μετὰ τῶν Δημογερόντων καὶ Καπετανέων· οἱ δὲ καρaboχυραῖοι, θὰ γευθῶσι μετὰ τῶν ναυκλήρων καὶ γραματέων τῶν Πλοίων εἰς τὴν ἀπέναντι Σχολῆν· εἰς δὲ τὸ δεύτερον κρούσμα ἤρχοντο ὅλοι οἱ καφεπῶλαι, ἐδωδημοπῶλαι καὶ οἱ ἐμπορευδ-

μενοι και καλαρίται· εις δὲ τὸ τρίτον τοῦ κώδωνος κρούσμα ἤρ-
 χοντο ὄλοι οἱ ναῦται, ἐντόπισι και ξένοι, και οἱ εὕρισκόμενοι ἀπὸ
 ξένα πλοῖα, εις δὲ τὸ τέταρτον οἱ βασιτᾶζοι, οἱ ξένοι πένητες και
 οἱ ἐπαῖται. Τὰ ἐπὶ τραπέζας πρὸς πάντας ἀνεξαιρέτως προσφε-
 ρόμενα ἦσαν πρῶτον λουκουμάδες μετὰ μέλιτος και ἓνα ῥακοδό-
 λιον διὰ νὰ μὴ παραπονῶνται, ἀλλὰ διὰ νὰ εὐχρηθῶσιν· ἐπειτα χέ-
 λια γιανι, εἶτα καπνιστὰ, μετὰ ταῦτα πιλάσιον, οἶνος ἐδίδοτο πρὸς
 πάντας χορταστικὸς, οἱ εὐωχούμενοι και εὐχόμενοι ὅταν ἔπινον,
 ἔλεγον εἰς ὑγείαν! πάντα καλὰ και εὐτυχῆ ταξείδια! Ὁ Ἅγιος
 Νικόλαος εἰς τὰ πηδάλια τῶν καραβίων και κατιῶν, ὁ Χριστὸς,
 ἡ Παναγία νὰ τὰ εὐλογοῦν και νὰ τὰ κατευοδῶνουν! οἱ δὲ διὰ
 τὰς τραπέζας ὑπηρετοῦν ἦσαν διωρισμένοι δέκα και πέντε, μάγει-
 ροι τέσσαρες. Ὅταν δὲ ἔτρωγον και ἐχορρένουντο, πάντες εὐχό-
 μενοι ἔλεγον, εἰς ἔτη πολλὰ! ὁ Θεὸς νὰ δίδῃ ὑγείαν εἰς τοὺς ἐπι-
 τρόπους και ἀημογέροντας και νὰ δίδῃ πλοῦτον διὰ νὰ κυβερ-
 νῶνται πάντες οἱ ἀδελφοί μας Χριστιανοί, διὰ νὰ ζῶμεν και ἡ-
 μεῖς πλησίον αὐτῶν, τὰ δὲ περισσεύματα τῶν κλασμάτων τὰ ἔχο-
 ρήγουν εἰς τοὺς πρότερον φαγόντας βασιτᾶζους και πένητας και
 οὕτως ἐτελείωνεν ἡ πινήγυρις, ἔστελον δὲ μετὰ λάμβου πρὸς
 τοὺς ἀπέναντι τῆς χώρας κατοικοῦντας και ἀπὸ ἱερὰν νόσον
 (λώθαν) πάσχοντας, δέκα ἄρτους ὀκάδικους, τοῖα τριβλία ἀπὸ πι-
 λάσιον, δέκα ἀκέραια καπνιστὰ και γιανι. Ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν ἦτο
 συγχωρηθὲν εἰς τὰς γυναῖκας νὰ εἰσέρχονται εἰς τὴν τράπε-
 ζαν τῆς πανηγύρεως, οἱ ἐπίτροποι, κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν, ἔστε-
 λον εἰς τὰς οἰκίας τῶν καπεταναίων και καραβοκυραίων ἀπὸ ἓνα
 τριβλίον με πιλάσιον και ἓν ἕτερον τριβλίον με λουκουμάδας με-
 τα μέλιτος, ὡσαύτως ἔστελον και εἰς τοὺς ἱερεῖς τὰ αὐτὰ· εἰς
 δὲ τὰς χήρας και ὀρφανὰς ἔστελον ἀπὸ ἓν τριβλίον πιλάσιον και
 ἄλλο με χέλια, ὀμοῦ με ἓνα ἄρτον ὀκάδικον διὰ νὰ μὴ παρα-
 νωνῶνται.

Η α τ ρ ι ῶ τ α ι !

Σχεφθεῖτε ἐπὶ τοῦ παρόντος πόση δαπάνη χρημάτων ἐγίνε-
 το και πόσα ἄλλα εἰς τὴν ἱερὰν τοῦ Ἁγ. Νικόλαου πανηγυριν
 ἐξοδεύοντο και κατὰ ποῖον τρόπον ἐγίνετο, ἐνῶ ἐχορρένουντο ἐκ-
 τῶν ἐπὶ τραπέζων προσφερομένων, ὡς προείπομεν ἐδεσμάτων,
 Καπεταναῖοι, Καραβοκυραῖοι, Ναυκληροί, Γραμματεῖς ναῦται ἐργα-
 στηριαῖοι, Καφεπῶλαι, ὀσποῶλαι, Καλαφάται, Ξυλουργοί, ξένοι
 πτωχοί, και πόσα ἔστελον εἰς τὰς οἰκίας, ὡς εἴρηται, εἰς τοὺς
 πλοιάρχους μεγάλους και μικροὺς, εἰς τὰς χηρευούσας και ἑρ-

σανός, ἄς ἀναλογήσῃ ἕκαστος ἐνταῦθα, πόση ἐγένετο ἡ δαπάνη ἓνα εὐχαριστήσωσι τοσοῦτον πλῆθος λαοῦ, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ἀφήμι εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ κρίνῃ τὴν ποσότητα τοῦ ἀλεύρου διὰ τοὺς ἄρτους καὶ λουκουμάδας καὶ ἔλαιον, πότας ὀκάδας μέλιτος, βράκῃς, οἴνου, χελίων, καπνιστῶν, χρομύων διὰ τὸ γιᾶχνι τῶν χελίων, ἔλαιον, ὀρύζιον διὰ τὸ πιλάριον καὶ λοιπῶν ἐτέρων καὶ ἄς ἀποφασίσωσι οὗτοι, δηλαδή οἱ τωρινοί, τὰ παληκάρια τοῦ πετεινοῦ, οἱ ἀτυλλόγιστοι φθονεροί, ὅσι λέγουσι τί ἕκαμον οἱ Παλαιοὶ ὡς πρὸς ἡμᾶς; ἦσαν μῆδεν. Ἄς σοὶ δαίξω δὲ ἀναγνώστα, καὶ τὴν ἀπολαβὴν τοῦ Ἱεροῦ ναοῦ αὐτῇ τῇ ἐτησίῳ ἡμέρᾳ.

Μάθετε δὲ ὅτι πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, οἱ πλοίαρχοι εἶχον τοὺς ναύτας μὲ μερίδιον, ἐλάμβανον τὰ κεφάλαια τῶν χρημάτων ἀπὸ Χίους ἐμπόρους, οἱ πλοίαρχοι ἤρχοντο εἰς τὴν Ῥωσσίαν καὶ ἀγοράζοντες τὸν σῖτον τὸν ἐταξείδευον εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ πωλοῦντες αὐτὸν, ἔδιδον τὸ ἀνάλογον μερίδιον εἰς κάθε ναύτην· προσέτι ἔδιδον ἡμῖσι μερίδιον εἰς τὸν Ἁγ. Νικόλαον καὶ ἡμῖσι εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Θεοτόκου, εἰς τὴν Καίμησιν, ἐλογάριαζον δὲ τότε καὶ ἐπλήρωνον προσέτι, ἀνὰ δύο παράδες τὸ κάθε κοιλὸν διὰ συνδρομὰς τῶν δυστυχοῦσῶν γυναικῶν, χηρῶν τε καὶ ὀρφανῶν, αὐτὰ τὰ ἐλάμβανε ἡ ἐπιτροπὴ. Ὅταν δὲ ἓνα πλοῖον ἤθελε φουρτουνευθῆ ἔφερον τὴν Ἱερὰν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου τὴν ἐκρέμαζον εἰς τὸ πηδάλιον, ὅσα δὲ ὁ πλοίαρχος ὑπέσχετο τότε νὰ δώσῃ τάλληρα, ἂν παρευρίσκετο εἰς τὴν ἑορτὴν τὰ ἔρριπτε εἰς ἓνα τῶν δίσκων· ἔριπτον δὲ καὶ οἱ ναῦται τὰ ὑποτχεθέντα εἰς τὸν Ἅγιον, τίς δύο, τίς τρία, καὶ τίς περισσότερα τάλληρα· ὡσαύτως προσέφερον καὶ οἱ λεγόμενοι τότε καραβοκυραῖοι· ὥστε περιφερομένων τεσσάρων ἀργυρῶν δίσκων ἐν τῷ ναῷ κατὰ τὸ εἰθὺς ἐκπληροῦντο πολλὰ εἰς καὶ ἐγέμιζον ἀπὸ Ἰσπανικὰ κολυβράτα τάλληρα (αὐτὰ γὰρ ἦσαν τότε, ταξιδευόντων εἰς τὴν Ἰσπανίαν τῶν πλοίαρχων). Τοιαύτην ἀδελφικὴν ἐξετέλουν τὴν Ἱερὰν τοῦ Ἁγ. Νικολάου Πανήγυριν οἱ πατέρες ἡμῶν, μὲ ὕμνους καὶ μὲ δοξολογίας, ὡς καλοὶ εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι χριστιανοί, καὶ μὲ ἀγρυπνίας καὶ παρακλήσεις, οὐχὶ δὲ ὡς πράττουσι τινὲς σήμερον εἰς τὰς Ἱεράς τῶν ἁγίων μνήμας, οἵτινες ὅταν πρῶτον ἑορτάσωσι τὸν Ἅγιον μὲ θείαν λειτουργίαν καὶ Ἱερὰν, μετὰ ταῦτα φέροντες ἐπὶ μιᾷ σημαίᾳ τὴν Ἱερὰν τοῦ ἑορταζομένου Ἁγ. εἰκόνα εἰς τὰ οἰνωπωλεῖα, μὲ ὄργανα καὶ μὲ φλάουτα, μὲ τύμπανα καὶ ἀσχημόνα ἄσκακια, ἐσθίωντες καὶ πίνοντες διασκεδάζουσι ἐς-

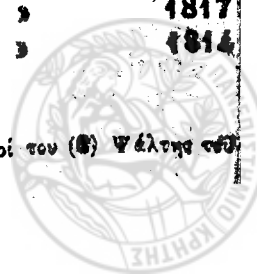
κοτισμένης δὲ τῆς χάρας των ἐκ τῆς πολυκοσίας καθήνται ἀπὸ τῆς πρωΐας μέχρι τῆς ἐσπέρας ἀργοί, καὶ λησμονοῦντες ἔννοιαι αὐτῶν, ὅτι τοὺς προσμένουσιν αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέκνα των, γίνονται μαθηταὶ τοῦ Βάχου, μόλις δυνάμενοι νὰ ἀναχωρήσωσιν. ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα, ἀδελφοί δὲν προξενοῦσι τιμὴν εἰς τοὺς Ἁγίους, ἀλλὰ μᾶλλον ἀτιμίαν. Εἶναι εἰδωλολατρία μᾶλλον καὶ ἀσέβεια καὶ πρὸς τὸν ἑορταζόμενον ἅγιον περιφρόνησις, καὶ πῶς ὁ Θεὸς δὲν μᾶς καίει εἶναι θαῦμα. Παρακαλῶ οὖν ἀδελφοί, νὰ παύσητε τοῦ λοιποῦ οὕτω πανηγυρίζοντες, διότι ταῦτα εἶναι ἑλληνισμὸς ! ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἑορταζόμενοι Ἅγιοι δὲν εὐχαριστοῦνται μὲ ταῦτα, ἀλλὰ διὰ νὰ σᾶς ἀγαπῶσι καὶ νὰ σᾶς βοηθῶσιν, ὅσα χρήματα ἐξοδύσητε εἰς τὰ οἰκωλεῖα καὶ εἰς τὰ φλάουτα, ὠφελιμώτερον εἶναι νὰ τὰ δώσητε εἰς οἰκογενεῖας πτωχάς, εἰς χήρας καὶ ὄρφανὰ. διὰ νὰ σᾶς εὐλογῇ ὁ Θεὸς καὶ νὰ σᾶς βοηθῇ ὁ ἑορταζόμενος Ἅγιος· οὕτω ποιοῦντες θὰ σᾶς ἀξιῶσῃ ἐδῶ μὲν νὰ εὐτυχήσητε, μετὰ θάνατον δὲ νὰ ἀπολαύσητε τὴν αἰώνιον μακαριότητα.

Ἄμην ! Γένοιτο ! Γένοιτο ! ! !

Ἐνταῦθα σημειῶ τοὺς Ἱερεῖς τῶν Ψαρρῶν, οὓς εἶδα, καὶ ἐγνώρισα ἀπὸ τὰ 1808 μέχρι τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Νήσου καὶ πόσα ἔτη ἔζησεν ἕκαστος.

Ἱερεῖς	ἔζησεν ἔτη	ἀπεβίωσε	ἔτος
I. Νεροῦτσος	109		1809
Μιχὲς Σκοντζηράνης	» 114	»	1810
Γεώρ. Χ. Γεωργίου	» 98	»	1812
Ἰωάννης τοῦ Χρηστοφῆ	» 96	»	1813
Νικόλαος Μαυροθέρης	» 96	»	1813
Μιχὲς τοῦ Νικόλα (1)	» 97	»	1813
Ἰωσήφ Τσεντζερὲς	» 90	»	1814
I. Δ. Κουκούλης	» 55	»	1817
Κύριλλος Κουτρούλης (2)	» 50	»	1814

Σημ. (1) Ἐκ τούτου ὀνομάζονται Παπάδες οἱ ἀπόγονοι τοῦ (2) Ψάλτης τοῦ Ν. α. γ. Νικόλαου ἀπεβίωσε μὲ πανόλην.

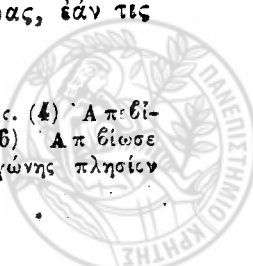
	Ἐξῆσεν ἔτη	ἀπεβίωσεν	ἐν ἔτει
Ἄνανίας τοῦ Διολλότῃ(3)»	60	»	1816
Γεώργιος Λένος (4) »	55	»	1819
Ἄνανίας Κουσόλου (5) »	»	»	1818
Γεώργιος Σααρλέτος »	50	»	1819
Ἱερόθεος Γιανίτσῃς »	57	»	1819
Γιαννὸς τοῦ Δούκα (6) »	70	»	1823
Δανιὴλ Κουτέπας »	65	»	1853
Κοσμάς Δ. Παπᾶς »	40	»	1828
Ἰωάννης Μιτσάτσος »	96	»	1856
Νικηφόρος Χ. Παντελῆ »	88	»	1865
Γεώργιος Λάμπρινός »	78	»	1870
Γρηγ. Καλαφάτης (7) »	54		
Δημήτριος Μῶρος »	76	»	1829
Θεόκλητος Κων/πολίτης, ἀπεβίωσεν εἰς Καλαμάκι			1826

Ἰάκωβος καὶ Γρηγόριος ἀδελφοὶ κάτοικοι εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Βάτου, υἱοὶ τοῦ ἱερέως Ν. Μαυροθάρῃ τῶ ὄντι διήγον βίον ἀσκητικόν, τοὺς ἐφόνευσαν οἱ ὀθωμανοὶ εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν Παρρῶν.

Οὗτοι οἱ παλαιοὶ Ἱερεῖς, ἦσαν ἀγράμματοι, ἀλλ' ἐξετέλουν τὰ ἱερά των καθήκοντα μὲ φόβον Θεοῦ καὶ μὲ εὐλάβειαν, ἦσαν ἀγαπημένοι ὡς ἀδελφοί, ἦσαν προσέτι ἀφιλόργυροι, καὶ μόνον ὅτι εἶχον οἰκογενεῖας, ἠλέουν πάλιν πτωχάς· εἶχεν ἕκαστος ἀμπέλους καὶ τὰ χωράφιά του καὶ ἀπὸ ἑνα ζῶον φορτηγὸν ὄνον, ἢ ἵππον, ἐπορεύοντο εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ ἐπεμελοῦντο αὐτῶν, τὸ δὲ ἑσπέρας ἐπανερχομένων, ἐπορεύετο ὁ καθεὶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν του καὶ ἔψαλε τὸν ἑσπερινόν, ἐὰν δὲ εἶχον ἀνάγκην ἱερέως τῆς ἐνορίας των διὰ βάπτισιν, ἢ τι ἄλλο, τὴν ἐξετελεῖ εἰς τῶν δημοδιδασκάλων· ἀνά πᾶσαν δὲ Κυριακὴν εὐρίσκοντο πάντες ὁμοῦ, καὶ ἀκαμμον ἀνάγνωσιν εἰς βιβλία τῶν Πατέρων· τῶ ὄντι ἕνεκα τῆς διαγωγῆς των, οὗτοι οἱ παλαιοὶ ἦσαν οἱ ἀληθινοὶ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν οἱ μαθηταί, διὰ τοῦτο καὶ οἱ τότε χριστιανοὶ τοὺς προσέφερον τὸ προσῆκον σέβας.

Ἄλλ' ἐπειδὴ οἱ ὑπὸ γάμον Ἱερεῖς εἶχον θυγατέρας, ἐὰν τις

3) Μουσικὸς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἐπικράμπου τῆς Ἀγ. Τριάδος. (4) Ἀπεβίωσε μὲ πανώλην. (5) Ἀπὸ Κύθηρα ἀνεχώρησεν εἰς Κύθηρα. (6) Ἀπὸ βίωσε εἰς Λομικὴν. (7) Ἰὸν ἐπνίξεν εἰς τὴν θάλασσαν ὁ Νικόλαος Παγώνης πλησίον τῆς Μιτυλήνης, καὶ ἔλαβε τὰ χρήματά του.

ἤρχετο εἰς ἀνάγκην χρημάτων τῷ ἐδάνειζον οἱ ἄλλοι Ἱερεῖς ἄνευ
τόκου, τότε τὸν τοκισμὸν τὸ εἶχον μέγα ἀμάρτημα, φυλάσσοντες
τὸν Νόμον τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἱερᾶς Ἐκκλησίας καὶ μάλιστα τὸν
τῆς ἐν Τρούλλῳ Ι'. Κανόνα λέγοντα «Ἐπίσκοπος, ἢ Πρεσβύτε-
ρος, ἢ Διάκονος, τόκος, ἢ τὰς λεγομένας ἑκατοστὰς λαμβάνων, ἢ
παυσάσθω, ἢ καθαιρήσθω· ἀλλὰ τοιοῦτοι σήμερον εὐρίσκονται ὀ-
λίγιστοι· τὸ ψεῦδος τὴν ἀρπαγὴν, τὴν κλοπὴν τὴν ἀπέφευγον,
ὡς ἀπὸ πυρός, ὅσοι δὲ εἶχον χρήματα ὄταν τις ἀπήτη παρ' αὐ-
τοῦ δανείας ἐδίδεν ἄνευ τόκου, οὗτοι ἐξετέλουν ὅλας τὰς ἐντο-
λάς καὶ τοὺς Νόμους τῆς Ἁγ. ἡμῶν Ἐκκλησίας.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝ.

Κατά τὸ 1824 εἶχα τὴν ἡλικίαν ἐτῶν 26· καὶ ἤμην κοσμοπολίτης, ἐχειροτονήθην δὲ ἱερεὺς κατὰ τὸ 1833.

Ποτὲ δὲν εἶχα σκοπὸν διὰ νὰ περιγράψω τὰς πρὸς τὴν Πατρίδα ἐκδουλεύσεις μου, ἀλλ' ἐπειδὴ πολλοὶ ὑπηρεταὶ τῶν προδοτῶν, πολλοὶ δὲ ἔχοντες τότε τὴν ἡλικίαν δέκα καὶ ἕξ ἐτῶν μισθοδοτούμενοι εὐτυχοῦσιν, οἱ δὲ ὑπὲρ Πατρίδος παθόντες προβεβηκότες ἤδη, εὐρίσκονται ἐν ἐσχάτῃ δυστυχίᾳ, σημειῶ ἐνταῦθα τὰς ὑπὲρ Πατρίδος ἐκδουλεύσεις μου, εὐελπιζόμενος εἰς τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας παθόντας, ὅτι θέλουσι μὲ δικαίῳσει, καὶ ἄρχομαι ἐν συντόμῳ, ὡς ἐφεξῆς.

Κατὰ τὰ 1821, ὅταν αἱ τρεῖς νῆσοι ἔδραξαν τὰ ὄπλα, δὲν ἔλειψα ἀπόκαμμίαν κατὰ τοῦ τυράνου ἐκστρατίαν, μέχρι τοῦ 1824 διότι τότε ἦλθε πανστρατιεῖς εἰς τὰ Φαρρά ὀθωμανικὸς στόλος, ὁ Ὄστρέφ, ἐπὶ φεργάδας τινὸς καὶ ἠγχυροβόλησεν ἔσωθεν ξέρας, ἀπέναντι τῆς κανονοστοιχίας (πρὸς τὸ βόρειον μέρος ὅπου καὶ γῶ παρευρέθη) ἀρχομένου τοῦ πολέμου, διὰ τῶν πυροβόλων, ἔρριπτε καὶ σφαίρας πλήρης πυρίτιδος, μύδρων, ἤλων καὶ λοιπῶν ἐρχομένων δὲ καὶ στρατιωτῶν ἐπὶ λέμβων εἰς ἀπόβασιν, ἐφονεύομεν αὐτοὺς διὰ τῶν τουφεκιῶν. Ἐνῶ δὲ κατὰ τὸ μεσονύκτιον εἶδωμεν τρεῖς καταφανεῖς πυρὰς, ἐξηλθον στρατιῶται ἐκ τουρκαλθανῶν πλειστοὶ, οἵτινες τὸ πρῶτ' ἰδόντες τὸν Ναύαρχον ἔνευσαν καὶ ἔρριψε καθ' ἡμῶν σφαίρας πλήρης μύδρων, ἤλων, καὶ λοιπῶν θανατηφόρων μέσων· θραυθείσης δὲ μιᾶς τούτων πλησίον μου, ἐφόνευσεν τὸν Γεώρ. Α. Μπάμπαλον καὶ τρεῖς ἄλλους μὴ Ψαβριανούς, τὰ τμήματα αὐτῆς τέσσαρας, ἐπλήγησαν δὲ δύο, ἑμισθωτοὺς στρατιώτας· τότε πληγωθεὶς καὶ γῶ κατὰ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα καὶ ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ μηροῦ, ἐρρίφθη αἰφνης κατὰ γῆς· εὐθεθέντος δὲ τινὸς συγγενοῦς μου μὲ ἐφόρτωσαν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἦλθον εἰς τὴν χώραν· ἀκούσας δὲ τὴν κλαγγὴν τῶν ὄπλων, κρατούσης με ἐκ τῆς χειρὸς τῆς μητρός μου, ἦλθομεν εἰς τὴν παρθαλασσίαν, ὅπου ἰδὼν τὸ Μύστικον τοῦ Γ. Ἀγαπούση, μ' ἀγνέβασεν ὁ πλοίαρχος ἐπ' αὐτοῦ, εἰσελθόντες δὲ, εἰς τὸ Μύστικον καὶ ἐκινήσαντες ἐπάθασμεν πολλὰ διὰ νὰ παρέλθωμεν ἀπὸ τοῦ ἀκρωτήριον τῶν ἀλευρομήλων καθότι τῶν τούρκων ριπτόντων καθ' ἡμῶν σφαίρας ἦλθε σφαῖρα τουφεκίου, ἣτις διαπεράσασά με

κατὰ τὰ μπόσια τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς, μόλις ἤγγιζε τὸν σπλήνα, (κ' ἔκτοτε δὲν δύναμαι νὰ κοιμηθῶ μέχρι τῆς σημερον ἀπὸ τὸ ἀριστερὸν μέρος) ἀλλὰ τὰ δαινά ὅσα ὑπέφερα καὶ ἐδοκίμασα τότε, πείναν, χαμαικοιτεῖαν, γύμνωσιν καὶ μεγίστην τυραννίαν ἐκ τῶν ἀκαθάρτων ζωφίων, κατασταθεὶς πενέστατος τῶν πενήτων, δὲν περιγράφονται, διότι ἤλθαμεν ἐνταῦθα, εἰς τὴν Σύρον, ὅπου διαμείνας δύο μῆνας ὑπὸ ἰατρῶν οὐδὲν ὠφελήθη· μετὰ ταῦτα μαθὼν ὅτι χειροῦργος εἶναι εἰς Σπέτσαις ὑπῆγον ἐκεῖ πρὸς Θεραπειάν μου· ἐκεῖ εὗρων τὸν χειροῦργον μὲ ἐθεράπευσε διὰ τρεῖς μῆνας πιπιλίζων τὰ αἵματα διὰ στόματος· κάποιος δὲ Μανώλης Τσακωνας μοι παρέσχεν ἑνὸς τρυβλίου μαγειρεύματος μετ' ὀλίγου ἄρτου, φιλάνθρωπία κινούμενος ἤλθον μετὰ ταῦτα εἰς Αἴγιναν, ὅπου ἐκεῖ οἱ Ψαρριανοὶ ἐσυστήσαν Δημογεροντιάν, ἐκεῖ οἱ Πατριῶται μ' ἔδωκαν ὀλίγα χρήματα καὶ ἠγόρασα φορέματα καὶ ἐνεδύθην, ἡμῖν γὰρ γυμνοὶ ἐκεῖ ἔχοντες τὸν Κ. Ράμφον γραμματέα πρῶτον, μ' ἐδιώριταν Ἡρωτοκοληστήν. Μετὰ τινος μῆνας γνωρισθεὶς μετὰ τοῦ κυρ. Σ. Τρικούπη, Γραμματέως τῆς ἐπικρατείας, δι' αὐτοῦ δὲ μετὰ τοῦ γυναικαδέλφου αὐτοῦ κυρ. Ἀλεξάνδρου τοῦ Μαυροκορδάτου ἔχαιρον τὴν εὐνοίαν των, ὥστε πολλάκις μοι εἶπον οὗτοι ὅτι εἶναι ἁμαρτία νέος ὢν τότε, 26 ἐτῶν, νὰ μὴν ὑπηρετήσω τὴν Πατρίδα, ἀφ' οὗ ἀπαξ ἔπαθα ὑπὲρ αὐτῆς. καταπεισθεὶς μὲ παρέλαβε μετ' αὐτοῦ μιᾷ ἡμέρᾳ ὁ Κ. Μαυροκορδάτος καὶ ἤλθομεν εἰς τὸν Πόρον, ὅπου εἶχεν ἡ Διοίκησις τότε τὸν Ναύσταθμον, καὶ μὲ διώρισεν ἀξιωματικὸν ἐπὶ τοῦ Ἀτμοπλοίου ἢ Καρτερίας, διευθυνομένου ὑπὸ τοῦ Ἀστυγχοῦ Ἀγγλοῦ· διαταχθέντες δὲ διὰ Μεσολόγγιον, ἀνεχωρήσαμεν καὶ ὑπήγαμεν πρῶτον ἐντὸς τοῦ Πειραιῶς, ὅθεν ἐρρίψαμεν κατὰ τῶν περίξ τῶν Ἀθηνῶν κατεσκευασμένων τούρκων πολλὰς σφαίρας τῶν κανονίων, ἐλθούσης δ' ἐξώθεν σφαίρας τηλεβόλου ἐκτύπησε τὸν Μανώλην ἔχον καὶ τὸν ἐχώριτεν εἰς δύο· εἰδόντος δὲ τότε τοῦ Ἀστυγχοῦ ὅτι οὐδὲν ὠφελούμεν, ἀναχωρήσαμεν ἔπειτα ἐκείθεν καὶ ἤλθομεν εἰς τὸ Νεόκαστρον, ὅπου ἦσαν τότε Αὐστριακά πλοῖα μὲ τροφᾶς διὰ τὸν Ἰμπραήμ Πασᾶν καὶ τὸν Ναύαρχον τοῦ Ἀλεξανδρειανοῦ Στόλου· τότε ἤρχισαμεν τὸν πόλεμον, ρίπτοντες σφαίρας πεπυρακτωμένας (Bille fumatte) δι' ὧν κατεκαύσαμεν τὰς ἐπὶ τῆς ξηρᾶς τροφᾶς καὶ ἐφόδια τοῦ πολέμου· ἐκείθεν διευθύθημεν κατόπιν εἰς Μεσολόγγιον, ἔνθα πλησιάσαντες τὰ Μύστικα κατὰ προσταγὴν τοῦ Ἀστυγχοῦ, ὑπήγαμεν πρὸς τὸ φρούριον Βασιλάδι ἔνθα πολεμήσαντες ἐπὶ ὥρας κατ' αὐτοῦ, ἐπέπεσε σφαίρα

πεπυρομένη (μπάλα φουγάδα), ἣτις κατέστρεψεν ὀλοτελῶς αὐτό· τῇ ἐπαύριον θελήσαντος τοῦ Ἀστυγγος διὰ νὰ φέρωμεν τροφάς καὶ πολεμεφόδια εἰς τὸ Μεσολόγγιον, ἠρώτησε τοὺς ἀξιωματικούς, ἐὰν ἡ εἰσοδος ἦναι εὐκολος· εἰς δὲ τῶν ἐξ ἐκείνης τῆς χώρας, εἶπεν, ὅτι εἶναι πολὺ δύσκολος, καὶ ἀδύνατον νὰ εἰσέλθωμεν, διότι γνωρίζω τὴν θέσιν, καθόσον μάλιστα φυλάττουν αὐτὴν καὶ πλῆθος τούρκων· ἀφ' οὗ λοιπὸν ἀποφασίσσατε ἅς ὑπάγωμεν, εἶπεν· ὅθεν ἐφορτώσαμεν δύο μεγάλας λέμβους τροφάς καὶ πολεμεφόδια καὶ μ' ὅλα τὰ προφυλακτικὰ μέσα ἀνεγερήσαμεν κατὰ τὰς 11 ὥρας μετὰ μεσημβρίαν· ἀλλὰ μόλις ἤλθομεν πλησίον, ἕως τόξου βολῆν, ἤρχισαν καθ' ἡμῶν τουφεκοβολισμοὶ ὡς βραγδαία βροχή, πληγθέντων δὲ δύο τῶν κωπηλατῶν ἐν τῇ λέμβῳ τοῦ Ἀστυγγος· μᾶς ἔκαμε διὰ φανῶν σύνθημα ὅπως ὑποχωρήσωμεν· αἴφνης ὅμως διεπέρασε τὴν χεῖρα αὐτοῦ σφαῖρα, καὶ ἀπομακρυνθέντες μᾶς διέταξε καὶ τὸν ἐφέραμεν εἰς Ἀγγλικὴν Φεργάδα, ἡμεῖς δὲ ἤλθομεν εἰς τὸ πλοῖον ἢ Καρτερία· τὸ πρῶν ὑπήγαμεν πάντες εἰς τὴν φεργάδα καὶ μᾶς εἶπον οἱ Ἀγγλοὶ, ὅτι ὁ Ἀστυγξ εἶνε ἐντὸς κινδύνου, ὅτι ἔκαμε διαθήκην, δῶρισε δὲ διὰ πλοίαρχον τῆς Καρτερίας τὸν Ἰωσήφ Φαλάγκαν, καὶ διὰ ὑποπλοίαρχον τὸν Ἰωάννην Σωτηριάδην, τοὺς δὲ ἀξιόους ναύτας θὰ προιβιάσῃ μετὰ ταῦτα, ἐὰν ζήσῃ· ὅλην δὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην διεμείναμεν πάντες ἐπὶ τῆς φεργάδας, κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον μᾶς εἰδοποίησεν ὁ φύλαξ, ὅτι ἀπέθανε! τὸν ἐκλαύσαμεν ἀπὸ βάρους καρδίας, διότι εἴχομεν Πατέρα καὶ ὄχι πλοίαρχον αὐθάδῃ· ἀφ' οὗ δὲ τὸν διώρθωσαν οἱ Ἀγγλοὶ καὶ τὸν περιέκλεισαν εἰς μέρος, μᾶς παρέδωσαν τὸ λείψανόν του, καὶ τὸ ἐφέραμεν εἰς τὸν Πόρον, ὅπου ἦτον ὁ Ναύσταθμος.

Μεθ' ἡμέρας τινὰς, διευθυντοῦ ὄντος τοῦ Φαλάγκα, διατάχθη καὶ ἤλθομεν εἰς Ἀταλάντην, διὰ νὰ χαλάσωμεν τὸ κανονοστάσιον τῶν τούρκων· ἐκεῖ κατὰ τὴν Γλυφάδα εὗρομεν τέσσαρα ἑλλην. πλοῖα, μὴ δυνάμενα νὰ πλησιάσωσι, καθότι εἰς τὸ στενώτατον μέρος εἶχον οἱ Τούρκοι τὸ κανονοστάσιόν των ἀμέσως ἠρχήσαμεν τὸν πόλεμον· πολεμοῦντες δὲ ἐπὶ τέσσαρας ὥρας ἔπαυσαν οἱ τούρκοι τὸ πῦρ καὶ διὰ συνθήματος ἐστάλη ὁ ὑποπλοίαρχος μετὰ δύο ἀξιωματικῶν ἐπὶ λέμβου, ὁ δὲ χιλιάρχος αὐτῶν ἄλβανός ὢν, προσκυνεῖ μετὰ τῶν στρατιωτῶν του· τὸν ἐφερον ἐντὸς τοῦ πλοίου, καὶ παραδώσας τὰ ὄπλα, παρεκάλεσε νὰ διαπελάσωμεν τοὺς στρατιώτας του εἰς τὸ ἀπέναντι δυτικὸν μέρος· ἡμέσως μὲ τέσσαρας λέμβους τοὺς ἀπεράσαμεν, παρελάβομεν τὰ

πολεμοφοδία των και περιποιηθέντες πάντας, μᾶς εὐχαρίστησαν. μᾶς εἶπον ὅτι οἱ φονευθέντες ἦσαν πολλοὶ καὶ ὅτι αἰκυρομένοι σφαῖραι τοὺς ἐφόνευσαν· ὁ Φαλάγκας τοὺς ἐφοδίασε διὰ γραμματίων του ἐνδεικτικῶν καὶ ἀνεχώρησαν, παραδῶτας αὐτοὺς εἰς τοὺς δύο καπετάνους τοὺς φυλάσσοντας τὴν πόλιν Ἀταλάντην δια νὰ τοὺς σιντροφεύσωσιν ἕως εἰς τὸ μέρος ὅπου εἶχον συμφωνήσει. Μετὰ ταῦτα διηυθύνθημεν πρὸς τὴν Ῥόδια, ὅπου ἦσαν ἀγκυροβολημένοι δύο Γολέται· τὴν μίαν, μόλις μᾶς εἶδον οἱ τούρκοι, τὴν ἔκαυσαν, τὴν δὲ ἄλλην δὲν ἐπρόφρασαν, καθότι ἐκανονοβολήσαμεν μακρόθεν καὶ ἀνεχώρησαν οἱ τούρκοι· τὴν παρελάβομεν λοιπὸν καὶ τὴν ἐστείλαμεν εἰς τὸν Ναύσταθμον μὲ ἰδικούς μας ἀνθρώπους· εἰς δὲ τὴν Ἀταλάντην διαμείναμεν ἐννέα μῆνας, καθότι εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ἐπιτροπὴν διωρίσθησαν οἱ Κύριοι Γ. Σαχτούρης, Γ. Ἀνδρούτσου καὶ Κ. Κανάρης, οἵτινες διέταξαν καὶ ἐπανήλθαμεν εἰς τὸν Πόρον κατόπιν. Ἐπαύσαν τὸν Φαλάγκαν, διέλυσαν καὶ ὅλον τὸ πλήρωμα, καὶ ἐδίωξαν φύλακα διὰ νὰ φυλάττῃ τὸ ἀτμόπλοιο, ἀλλ' ἐν τούτοις δὲν ἐβραβεύθη, καθότι διὰ νὰ λάβῃ τις ἀντιμισθίαν διὰ τοὺς ὑπὲρ Πατρίδος ἀγῶνάς του, πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ μέσα.

Εἶπομεν τῇ Γ'. Σημειῶται, διὰ τὰς νεανίδας, ὅτι ἦν χρηστικώταται, καθότι διὰ νὰ μὴ παραδοθῶσι εἰς τοὺς τούρκους καὶ κολασθῶσιν, ἐπροτίμησαν τὸν θάνατον μᾶλλον, πολλαὶ δὲ ἐρρίφθησαν εἰς τὴν Θάλασσαν, καὶ πολλαὶ ἔγειναν ὀλοκαύτωμα εἰς τὸ Παλαιόκαστρον, τότε κατεγίνοντο εἰς ραψήματα καὶ κεντήματα διὰ προδικά των, ἐκ μεταξωτῶν ὑποκαμήτων καὶ λοιπῶν φορεμάτων. Ὄταν δὲ οἱ Γονεῖς των ἐθεώρουν ὅτι ἔφθαναν εἰς κατὰλληλον ἡλικίαν διὰ ὑμέναιον τὰς ἀραβώνιζον χωρὶς νὰ τὰς ἐρωτήσωσιν, αὐταὶ δὲ εὐχαριστούμεναι διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Νυμφίου ἐσιώπων· τότε οἱ γαμβροὶ δὲν ἐλάμβανον διὰ προῖκα μετρητὰ, ἀλλ' ἦτο ἀνάγκη, διὰ νὰ ἔχωσιν ἰδικὰ των. Οἱ γονεῖς τῆς νύμφης εἶδον οἰκίαν νεόδμητον, καὶ τὸν ἀναγκαῖον ἱματισμὸν, πρὸ πάντων δὲ, δὲν ἔπρεπε νὰ ἐλλείπῃ ἐν φουστάνι μεταξωτὸν χρωματισμένον, ὡς τὰ ἐσυνεβίζον τότε τοῦ εἶδους τὸ ὁποῖον ἐλεγον τσαγκαριστὸν, τρία ψιλὰ ὑποκάμισα μὲ πολὺ διαφοροχρωμάτους μπιμπίλους περὶ τὰς ἄκρας τῶν μανικίων καὶ κρασπέδων διὰ νὰ φαίνωνται, ὡσαύτως καὶ ἄλλα ὑποκάμισα μὲ μετὰξια λογαδερά κεντητὰ, ἓνα ἐξωφόριον, λεγόμενον, γιρακάν, μὲ τσώχαν ἐρυθρὰν, ἔσωθεν κεντητὸν μὲ χρυσάφι λεχίας, ζώνην μὲ χρυσὸν κολάνιον (ζώσιμον) μὲ θηλυκώματα ἀργυρᾶ, ὡς αὐτὰ τῶν

Ἰερῶν ἄπερ φορῶσι εἰς τὰς ἱερουργίας, ἐνώπια χρυσᾶ τῆς Γένουδας, καὶ ἐν δακτυλίδιον χρυσοῦν μὲ ἀδάμαντα, ἢ τῆς Εὐρώπης, ἐξ πεπέτια ψιλὰ διὰ τὰ τότε συνειθιζόμενα σκουφώματα καὶ ἐν κιβώτιον διὰ τὰ φορέματα τῆς νύμφης· ἔρραπταν δὲ προσέτι δύο ἐσώδρακα, τρία ὑποκάμιστα ἀπὸ κλάδα χασέ· καὶ διὰ σκούφους πλεκτοὺς διὰ τὴν νύμφην καὶ τὸ δακτυλίδιον τοῦ ἀρραβωνοῦ· τότε τὰ φορέματα τῆς νύμφης τὰ ἔφερον ὅλαι αἱ συγγενεῖς αὐτῶν εἰς τὴν νεοδμήτην οἰκίαν εἰς τὴν ὁποίαν ἢ μήτηρ τῆς νύμφης ἔπρεπε νὰ φέρῃ καὶ τὴν κρησθατόστρωσιν μὲ καθαρὰς σινδόνας καὶ ἐράπλωμα καινούριον· ὁ δὲ νυμφεῖος ἔφερε μίαν κανδύλιαν τῆς Εὐρώπης δώδεκα καθέκλας, ἓνα σφρίνιον, μίαν τάβλαν ἓνα μέγαν καθρέπτην, κοχλιαμαχαίροπέρουνα καὶ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὸ μαγειρεῖον, δηλ. δύο καζάνια κτλ. ὅσα χρειάζονται τότε τὸ ψιμύθιον τὸ ἀπεστρέφοντο καὶ δὲν ἐτίθετο εἰς τὰς παρειάς, ἀλλ' ἐπλύνοντο μὲ καθαρὸν ἕρῶν τότε ἤρχοντο αἱ νέαι μὲ τὰς μητέρας των κατὰ πᾶν σάββατον καὶ τὰς Κυριακὰς εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ μὲ πλυμένα καὶ καθαρὰ φορέματα, ἀλλὰ τὴν σήμερον ἔναι γυναῖκες καὶ μάλιστα θυγατέρες, (ἐξαιρουμένων πολλῶν) τί κάμνουν; καταγίνονται εἰς καλλωπισμὸν Ἰματισμοῦ, ρόμπας 25 — 30 πῆγεις μὲ διπλὰς καὶ τριπλὰς πτυχὰς καὶ πολλὰ διπλώματα ὀπισθεν, καπελῆνα κεκοσμημένα μὲ πολυχρώματα πτερὰ, τρέχουσιν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ, ὄχι διὰ νὰ προσευχηθῶσιν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀρέτωσιν εἰς κακοήθεις νέους τίς ἐξ αὐτῶν θὰ κάμῃ ἐργολάβαν καὶ εὐπρεπίζονται ὅπως ὁ Σατανᾶς ὠθήσῃ ἐκάστην· τότε ὄχι μόνον αἱ γυναῖκες ἀλλὰ καὶ αἱ παρθένοι εἶχον φόβον Θεοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἠγάπων αὐτὰς καὶ οἱ ἀδελφεοὶ των καὶ ἐφρόντιζον περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως των, εἰσέβητο δὲ οὗτοι καὶ τοὺς γονεῖς των ὑπερβαλλόντως καὶ ἔμενον ἀνύπανδροι διὰ νὰ βοηθήσωσι τοὺς γονεῖς των διὰ τὴν ὑπανδρείαν τῶν κορασιῶν (ἐκτὸς τῶν πλουσιῶν, ὅταν δὲ ἐδυστύχουν οἱ γονεῖς των εἰς τὸ γῆρας οἱ θυγατέρες αὐτῶν καὶ οἱ υἱοὶ ἦσαν ἀνύπανδροι καὶ ἔτρεφον ὅλα τὰ τέκνα των, ἂν δὲ εἰς τῶν γονέων ἤθελεν ἀποβιώτῃ ὁ πλουσιώτερος υἱὸς ἢ ἡ θυγάτηρ ἤθελε φροντίξῃ τὰ περὶ τοῦ μείναντος, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα τέκνα ἐξετέλουν τὸ πρὸς αὐτὸν ἱερὸν καθήκον, ὡς ἠδύχαντο· καὶ οὕτως ἔζη τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς ἐν ἀνέτει, ἀλλὰ τὴν σήμερον; φεῦ !!! ποῖος υἱὸς, ἢ θυγάτηρ ἔχει φιλοτιμίαν; ποῖος ἢ ποία ἔχει τὴν ὀφειλομένην πρὸς τοὺς γονεῖς ἀγάπην; πο φαίνεται τὸ πρὸς τοὺς γονεῖς Ἰερὸν χρεωστούμενον καθήκον; φεῦ! πάντες γὰρ ἐξέκλιναν ἅμα ἠχρῶθησαν! ἀλλ' ὄχι

μόνον δὲν φροντίζουσι οἱ υἱοὶ διὰ τὴν ὑπανδρείαν τῶν ἀδελφάδων, ἀλλ' ἀπορούτων καὶ τῶν γονέων τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου ἀδιαφοροῦσιν! ἂν δὲ ἀπαιτήσωσι καὶ μικρὰν τινα βοήθειαν ἀποκρίνονται ἐπειδὴ μᾶς ἐγεννήσατε διὰ τὸ κέρισας (διάθεσις) εἶναι ἀνάγκη καὶ νὰ σᾶς γηροκομήσωμεν; αἱ θυγατέρες σας ἄς ὑπάγωσιν ὑπηρέτιδες καὶ σεῖς ὑπάγετε εἰς τὸ Γηροκομεῖον! ὄθεν ποδοπατήσαντες οἱ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες τὸ πρὸς τοὺς γονεῖς Ἱερὸν χρέος τῶν θά πάθωσι περισσότερα ἀπὸ τὰ τέκνατων, ὡς λέγει καὶ εἰς τῶν παλαιῶν σοφῶν: «οἷους ἂν ἐράνουσ τοῖς γονεῦσι προσενέγκῃς τοιούτους πρόσδεχε καὶ σὺ παρὰ τῶν τέκνων», πλὴν εἰς μάτην ἢ μετὰ ταῦτα μεταμέλεια τῶν τέκνων, διότι ἐξάπαντος θὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ταυτοπάθεια!

Σήμερον ἀδελφοί, τὰ ἱερὰ ταῦτα πρὸς τοὺς γονεῖς καθήκοντα ἐξέλιπον, σήμερον οἱ νέοι ἐπέδωξαν εἰς οἰνοποσίας καὶ ἀσωτείας δημοσίων γυναικαρίων, οὐαὶ τῆς ἀναιδείας καὶ βδελυρᾶς ἀχρεϊότητος! Σιγατέ, σιγατέ Ἀχαιοὶ! σιγατέ οἱ τῶν ὀρθοδόξων ἐλλήνων υἱοὶ καὶ ἀπόγονοι, συνανεμίγητε γὰρ τοῖς ἔθνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ἐμάθετε τὰ ἔργα αὐτῶν, δι' ὧν ἐλεύσεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας· ἐνιοὶ δὲ τῶν ἐχόντων γυναῖκας ἢ ἓνα καὶ δύο τέκνα, λέγουσι τοῖς γονεῦσι, τί νὰ σᾶς κάμω; ἡ γυναῖκα μου δὲν σᾶς θέλει! καλὲ ἄνθρωπε! ἐνῶ αὐτὴ δὲν θέλει, διατί σὺ ἀλλεωτρόπως δὲν ἐκτελεῖς τὸ πρὸς αὐτοὺς ἱερὸν καθήκον σου; ἔπειτα λέγεις ὅτι ἔχεις καὶ τέκνα· ὁ Θεὸς ἀδελφεῖ! φροντίζει καὶ δι' αὐτὰ καυχᾶσαι ὅτι ἀγαπᾶς τὸν Θεόν, ποῦ εἶδες τὸν Θεόν; ὅστις δὲν καταπαίθει τὴν γυναῖκα του διὰ νὰ ἀγαπᾶ τοὺς γονεῖς του εἶναι φεύστης πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀσεβῆς πρὸς τὸν Θεόν! διὰ τὴν ταβέρναν ἔχεις χρήματα διὰ νὰ ἡμεροβραδυάζεσαι τὰς ἑορτὰς μεθύων καὶ νὰ εἰσερχεσαι εἰς τὴν οἰκίαν σου κατὰ τὰς 11 ὥρ. μετὰ μεσημβρίαν καὶ ἐκ τῆς πολυποσίας δὲν βλέπεις τὸν δάκτυλόν σου· φωνάζεις νὰ σοὶ φέρουν τράπεζαν καὶ τροφήν· ἐπειδὴ εἶσε τοιοῦτος εἶσε ὁ πλέον αἰσχρὸς καὶ ἀσεβῆς, ὁ χείριστος πάντων, καθότι ὅστις ἐξωκέλει εἰς τὰς τοιαύτας αἰσχρὰς ἀπανθρωπίας δὲν σέβεται καὶ αὐτὸν τὸν Θεόν. Ἐπειδὴ δὲ ἀδελφοί! πάντες ἔχομεν ἱερὸν καθήκον διὰ νὰ σεβώμεθα τοὺς γονεῖς μας συνεταξα ὀλίγα τινα τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς παραγγέλματα καὶ ὀλίγους παραδειγματικούς λόγους, τοὺς ὁποίους ἀναγινώσκοντες νὰ ἔλθωμεν εἰς αἴσθησιν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν Ἱερῶν πρὸς τοὺς γονεῖς μας καθήκόντων.

Ἐξοδ. κβ. Ὅς καχολογεῖ, ἢ τύπτει Πατέρα ἢ Μητέρα, θανάτῳ θανατούσθω.

Δεύτερον κζ'. Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ ἀτιμάζων Πατέρα ἢ Μητέρα καὶ ἀφορισμένος παρὰ Θεοῦ, ὀργὴ δὲ Κυρίου ἐλεύσεται πρὸς αὐτὸν.

Παροιμ. Ὅς ἀποβάλλεται πατέρα ἢ μητέρα καὶ δοκεῖ μὴ ἁμαρτάνειν οὗτος κοινωνὸς ἐστὶν ἀνδρὸς ἀσεβοῦς.

Σειράχ. γ'. Ὅς βλάσφημος ὁ ἐγκαταλείπων πατέρα αὐτοῦ καὶ κατηραμένος παρὰ Κυρίου ὁ παροργίζων μητέρα αὐτοῦ.

Σειράχ. ξ'. Ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ τίμα τὸν Πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου ἵνα ἐπέλθῃ σοὶ εὐλογία παρ' αὐτῶν, εὐλογία γὰρ Πατὴρ στήριζει οἴκους τέκνων κατὰρα δὲ μητρὸς ἐκρίζοι θεμέλια Φίλωνος. Οἱ γονέων φονευταὶ ἐκατέρας μερίδος ἐστὶν ἐχθροὶ καὶ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοῖς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

Σόλωνος. Σόλων ἐρωτηθεὶς διατὶ κατὰ τῶν τυπτῶν των τοὺς Πατέρας καὶ ἀτιμαζόντων ἐπιτήμιον οὐχ' ὤρισεν ἔφη; ὅτι οὐχ' ὑπέλαβον τοιοῦτους τινὰς ἔσσεσθαι.

Εὐριπίδης. Ὅστις δὲ τοὺς τεκόντας ἐν βίῳ σέβει οὗτος καὶ ζῶν καὶ θανὼν Θεοῦ φίλος, οὐκ ἔστι παισὶ τούτου κάλλιον γέρας. Ἡ Πατρὶς ἐσθλοῦ καγαθοῦ πεφυκέναι. Καὶ τοῖς τεκοῦσιν ἀξίαν τιμὴν φέρειν.

Ἐξοδος. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ μακροχρόνιος ἔσῃ ἐπὶ τοῖς γῆς! ἔλεγον δὲ καὶ οἱ παλαιοί. Εὐχὴ γονέων ἀγόρασε καὶ ἴστο βουνὸν ἀνάβα.

Ἀδελφοί. Ἐπειδὴ ἀπὸ πολλοῦς Γονεῖς ἤκουσα παράπονα εἰς τὴν Ἱερὰν ἐξομολόγησιν, ὅτι ὄχι μόνον οἱ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν ἀποποιούμενοι δὲν ἐκτελοῦσι τὸ Ἱερὸν πρὸς αὐτοὺς καθήκον, ἀλλὰ περιφρονοῦντες ἀτιμάζουσι αὐτοὺς, τοὺς παρακινουσι διὰ νὰ ὑπάγῳσιν εἰς τὸ Γηροκόμειον, ὀφείλομεν πάντες οἱ πνευματικοὶ διὰ νὰ προτρέπωμεν πάντας νὰ σέβωνται τούτους καὶ νὰ ἐκτελῶσι τὸ ἱερώτατον πρὸς αὐτοὺς χρέος. ἕνεκα δὲ τούτων καὶ πρὸς παῦσιν τοῦ κακοῦ ἐπρόσθεσα τὰ ἐπόμενα καὶ ἄκουσον ἀδελφεῖ χριστιανέ! καὶ μάθε, ὅτι εἰς τὴν Πατρικὴν σου οἰκίαν ἀνοίγεται τὸ στάδιον ἐξίσου, πρῶτον ἀρετῆς γυμνάσιον εἶναι ἢ Πατρικὴ σου ἐστία. Τὶ νὰ εἴπῃ τις περὶ ἐκείνων οἵτινες διίσχυρίζονται ὅτι εἶναι φιλοπάτριδες οἵτινες κάμνουν ἐπίδειξιν τῆς ἡρωικῆς των μεγαλειότητος καὶ μεγαλοφυχίας καὶ ὁμως παραβλέπουσι τὸ ὑψηλὸν χρέος τῆς πρὸς τοὺς γονεῖς ἀγάπης; Μόλις ἀναπτύσσεται ἡ διάνοια τοῦ παιδὸς εἰς καταλήψιν τοῦ χρέους του καὶ ἡ φύσις κράζει πρὸς αὐτὸ, «Ἀγάπα τοὺς γονεῖς σου!

Δὲν ὑπάρχει φιλοπατρία οὐδὲ σπέρμα μικροτάτης ἡρωϊκῆς μεγαλοφυχίας ὅπου ἐπικρατεῖ ἡ μαύρη ἀχαριττία.

Ἐάν τις ἐπαγγέλεται τὴν πρὸς Θεὸν ἀγάπην καὶ φιλοπατρίαν, διατι νὰ μὴ προσφέρῃ μέγιστον σέβας πρὸς ἐκείνους, διὰ τῶν ὁποίων ἔγεινε πλάσμα Θεοῦ, ἄνθρωπος, Πολίτης ;

Ἠρώτοι, κατὰ φύσιν, φίλοι μας εἶναι ὁ Πατὴρ καὶ ἡ Μήτηρ ἀπὸ ὅλων τοὺς ἀνθρώπους, εἰς αὐτοὺς ἔχομεν πλείοτερα χρῆ-

Ἱερὸν χρέος μᾶς ἀναγκάζει νὰ ἔχωμεν πρὸς αὐτοὺς, εὐγνωμοσύνην, σέβας, φιλοστοργίαν, συγκατάβασιν, γενναίαν ἐπίδειξιν τῶν προρηθέντων.

Ἡ οὐκὴ στοργή, δὲν εἶνε μόνον ἔργον εὐγνωμοσύνης, ἀλλὰ καὶ εὐπρεπείας ἀπαραιτήτου, σπανίως ὁμως, ἠθέλαμεν ἔχη γονεῖς, ὄχι τόσον ἔρασμίου καὶ ἀξιοτίμου, μόνον ὅτι ἐλάβαμεν ἀπ' αὐτοὺς τὸ εἶναι, κατανωσιν εἰς ἡμᾶς τόσον ἀξιοσέβαστοι, ὥστε ἀδύνατον νὰ μὴν ὑποπέσωμεν εἰς αἰσχος. δὲν λέγω, ἂν τοὺς ἀτιμάσωμεν, ἀλλὰ μόνον ἂν φανῶμεν, ὅτι προσφερόμεθα ἀπερισκέπτως εἰς αὐτοὺς· τότε αἱ πρὸς αὐτοὺς τιμαὶ καὶ περιποιήσεις ἡμῶν θέλουσιν ἔχη πλείοτεραν χάριν, καὶ ὁμως θέλουσιν εἶσθε χρέους ἐκπλήρωσις εἰς τὴν φύσιν διὰ τὸ καλὸν παράδειγμα τῶν ἄλλων, καὶ διὰ τὴν ἰδίαν ἡμῶν ἀξιοπρέπειαν. ἐπονείδιτος ὁ αὐστηρὸς κριτὴς τοῦ ἐλαττώματος τῶν γονέων του ! Ἀλλὰ πρὸς τίνα θέλομεν ἀρχίσῃ τὴν ἀσκησιν τῆς ἀγάπης τοῦ πλησίον, ἂν ὄχι πρὸς τὸν Πατέρα καὶ τὴν Μητέρα ;

Ἐάν, διὰ νὰ τοὺς σεβώμεθα, ἀπαιτῶμεν νὰ ᾔητε τέλειοι τύποι τοῦ ἀνθρωπίνου γένους δεικνύομεν ὑπερῆφάνειαν ἐν ταυτῷ καὶ ἀδικίαν. Ὅλοι ἡμεῖς οἱ ἐπιθυμοῦντες τὸ σέβας καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἄλλων, εἴμεθα ἄρά γε διὰ παντὸς ἀμεμπτοι ; Καὶ ὁπόταν ἔτι Μήτηρ καὶ Πατὴρ πολὺ ἀπέχωσιν ἀπὸ τὸν ἰδανικὸν τύπον τῆς φρονήσεως καὶ τῆς ἄκρας ἀρετῆς ἃς ἐφευρίσκωμεν τρόπους νὰ τοὺς δικαιολογῶμεν, νὰ κρύπτωμεν τὰ σφάλματα τῶν ἀπὸ τοὺς ἄλλους, νὰ ἐκτιμῶμεν τὰ προτερηματα τῶν. Τοιοῦτοτρόπως ἀποκτῶντες ἦθος φιλόστοργον, γενναῖον καὶ ἱκανὸν νὰ διακρίνη τὴν ἀξίαν τῶν ἄλλων.

Ἀδελφοί,

Ὅσοι ἔχετε προβεβηχότας τὴν ἡλικίαν Γονεῖς, φέρετε εἰς τὸν νοῦν πάντοτε, ~~τὴν~~ ὀλιβεράν μὲν, ἀλλὰ γόνυμον μαθηματῶν ὑπομονὴν τῆς συμπαθείας ! Αὐταὶ αἱ ποταὶ κεφαλαί, τὰς ὁποίας βλέπω ἔμπρὸς μου, τίς εἶδεν ἂν μετ' ὀλίγον δὲν κοιμηθῶσι τὸν ὕπνον τοῦ τάφου ; ἐν ὄσῳ λοιπὸν, κατ' εὐτυχίαν, τοὺς βλέπετε

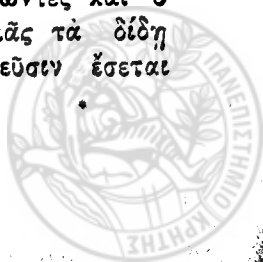
ἔτι, τιμᾶτε αὐτάς, καὶ δίδετε παραμηθείας τῶν πολυαριθμῶν τοῦ γήρατός των δεινῶν.

Διὰ τὴν προβεβηκυῖαν ἡλικίαν των, κλίνουσιν ἤδη παραπολύ εἰς τὴν σκυθρωπότητα· μὴ συνεργῆς λοιπὸν παντελῶς εἰς τὴν μελαγχολίαν των, οἱ τρόποι σου, ὅλη ἡ πρὸς αὐτοὺς διαγωγῆσου ἃς ἦνε τόσο ἐράσμιος, ὥστε καὶ μόνον βλέποντες νὰ ἀναζωγωνῶνται καὶ νὰ εὐφραίνωνται, πᾶν μηδεῖαμα τὸ ὁποῖον προξενήσης εἰς τὰ γηραλέα των χεῖλη, πᾶσα εὐφροσύνη τὴν ὁποίαν διεγείρεις εἰς τὴν ψυχὴν των, θέλει φέρῃ εἰς αὐτοὺς σωτηριωδестаτήν ἡδονήν, καὶ καταστήσει εἰς τὸ ἰδίόν σου συμφέρον. Εὐλογίαι Πατρὸς καὶ Μητρὸς εἰς εὐγνωμονοῦντα υἱὸν ἐπισφραγίζοντα πάντοτε ἀπὸ τὸν Θεόν,

Ὁφείλει ἕκαστος ἡμῶν νὰ τιμᾷ τοὺς γέροντας ὅλους, ὡς ἡκονίζοντας τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν, τὸ γῆρας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαιτῇ σέβας καὶ αἰδῶ ἀπὸ ὅλας τὰς εὐγενεῖς ψυχάς.

Ἡ Ἀρχαία Σπάρτη εἶχε νόμον πρостаσσοντα εἰς τοὺς νέους, νὰ προσηκῶνται εἰς τοὺς γέροντας· νὰ σιωπῶσιν ὅταν ὀμιλῶσι παντοῦ ὅπου τοὺς ἀπῆντων, νὰ παραχωρῶσιν θέσιν, ὅτι δὲ δὲν προστάζει τὴν σήμερον ὁ νόμος, ἡμεῖς πάντες κατὰ χρέος ὀφείλομεν νὰ τὸ ἐκτελῶμεν, διότι καὶ ἡμεῖς θὰ γηράσωμεν.

Ἀξιοσέβαστοι, ἀδελφοί! πρὸ πάντων εἶνε τὸ γῆρας ἐκείνων οἵτινες ὑπέφεραν τὰς ἀηδίας τῆς νηπιότητος καὶ τῆς νεαρᾶς ἡλικίας μας, ἐκείνων, οἵτινες συνεπέφερον μὲ ὅλας των τὰς δυνάμεις εἰς τὸ νὰ μᾶς ἀναθρέψωσι, καὶ νὰ μᾶς παιδεύσωσιν. Ἄς ἡμεῖθα λοιπὸν συγκαταβατικοὶ εἰς τὰ ἐλαττώματά των καὶ γεναίως ἃς τιμῶμεν ὅσους κόπους καὶ βασάνους ὑπέφεραν δι' ἡμᾶς, ὅσην φιλοστοργίαν ἔδειξαν πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν εὐάρεστον ἐκείνην ἀμοιβὴν τὴν ὁποίαν ἠλπίζαν ἀπὸ τὴν ἐπίμονον ἀγάπην μας, δὲν ἀνταμείβομεν κατ' ἀξίαν αὐτοὺς δι' ὅσα καλὰ τοὺς προσφέρομεν· αὐτὰ εἶναι ἐκπλήρωσις Πατρὸς ἢ Μητρὸς, ἐπειδὴ ὀφείλομεν ἄπειρον χρέος πρὸς αὐτοὺς, ἃς βάλλωμεν εἰς πρᾶξιν τοῦ λοιποῦ, νὰ σεβῶμεθα καὶ νὰ τιμῶμεν αὐτοὺς, δυστυχοῦντας δὲ νὰ τοὺς τρέφωμεν, τὸ ἱερώτατον καθήκον πρὸς αὐτοὺς ἐκπληρῶντες καὶ ὁ Θεὸς θὰ εὐλογῇ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μας, καὶ θὰ μᾶς τὰ δίδῃ μυριοπλάσια, ἢ δὲ εὐχὴ ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου ἐν ἱερεῦσιν ἔσεται μεθ' ὑμῶν ἕς αἰεὶ!! Γένοιτο!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ο ΥΠΕΡ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΕΡΩΣ ΦΛΕΓΕΙ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑΝ ΤΟΥ ΑΓΑΘΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ.

Ψαριανοί Συμπολίται ! πρὸς ὑμᾶς ὁ λόγος.

Ὅταν κατὰ τὰ 1821 ἡ Πατρίς προσεκάλεσε τοὺς Ἕλληνας διὰ τὴν ἐλευθερίαν, ἐκστρατεύσαμεν κατὰ τοῦ τυράννου, καὶ δὲν ἀπεβλέψαμεν εἰς μισθοὺς καὶ τροφάς, ἀλλ' ἕκαστος ἡμῶν ἐφαρπάσας ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ἓνα ἄρτον καὶ τυρόν, ἐτρέξαμεν ἐνθουσιῶντες, εἰς τὰ πλοῖα (ὡς αἱ διψῶσαι ἔλαφοι εἰς τὰ ὕδατα) μὲ τὸν ξηρὸν τοῦτον ἄρτον μὲ τὴν Ἀγίαν Νηστείαν, καὶ πρὸς τοῦτοις, μὲ τὴν μεταξὺ ἡμῶν ὁμόνοιαν, ἔνωσιν, καὶ θείαν ἀγάπην, ἐνίκησαμεν τὸν ἐχθρόν.

Σήμερον ἔχομεν Βασιλέα, ἔχετε οἱ ἑαυταὶ ὑπουργόν, διωρίζετε βουλευτὰς διὰ ὑπεράσπισιν τῶν ἐκάστου δικαιωμάτων, ἐνὸς μόνου δεῖται πρὸς ὑμᾶς νὰ ἔχεται μεταξύσας εἰρήνην ἔνωσιν, καὶ τὴν θείαν Ἀγάπην, ἐλθούσης ἀνάγκης, ἂν σᾶς προσκαλέσῃ ἡ Πατρίς, νὰ τρέξετε τότε πάντες ἐνθουσιῶντες ὑπὲρ Πατρίδος, θὰ ἐπιφέρετε δόξαν πρὸς τὴν Γενικὴν Πατρίδα, ἔπαινον καὶ τιμὴν εἰς τὴν Νῆσον μας, καὶ θὰ δοξασθῆτε ὡς οἱ Πατέρες καὶ πρόγονοι ἡμῶν, ἀλλὰ διὰ νὰ φανῆτε ἀξιοτέροι ἐκείνων καὶ νὰ ὑπερτερήσητε, σᾶς λέγω διὰ νὰ ἐνθυμείσθε νὰ λέγετε πάντοτε μεταξύσας, καὶ τὸ τοῦ Πλουτάρχου, «οὐ βούλομαι κατὰ τοῦτο κρείττονα μου γενέσθαι, πειράσομαι δὲ πρὸς καλὴν ἀρχὴν ἁμιλλώμενος ὑπερβαλλέσθαι τοῖς ἔργοις» ἐπανερχόμενοι δὲ νικηταὶ καὶ τρομπαιοῦχοι ἀπὸ τὸν πόλεμον ἡ Πατρίς θὰ καταγράψῃ εἰς τὴν Ἱστορίαν τὰ ἀνδραγαθήματά σας, τὰ δὲ ὀνόματά σας θὰ καταχωρήσῃ μὲ χαρακτήρας φλογεροῦς.

Συμπολίται !

Ἐπειδὴ σήμερον θεωρῶ ἀντίθετον τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τοῦ δικαίου, τὴν πολιτικὴν ἡμῶν τῶν Ψαριανῶν, καὶ ὅτι οὐδεὶς τῶν εὐπορούντων ἐφρόντισε ποτέ, ἀλλ' οὔτε θέλει φροντίσῃ περὶ ἀποκαταστάσεως ἡμῶν ἔκρινά ἱερὸν καθήκον διὰ νὰ εἶπω ὅσα ἡ περίστασις μοι τὸ ἐπιτρέπει, ἀλλ' ἐπειδὴ θὰ ὠμιλήσω τὴν Ἱερὰν Ἀλήθειαν, οἶδα ὅτι θὰ φανῶ θρασύς καθότι οἱ μισοῦντες αὐτὴν θὰ εἰπῶσι πολλοὺς λόγους κατ' ἐμοῦ, οἱ δὲ εὐ φρονοῦντες, καὶ οἱ τῆς Ἱερᾶς Ἀληθείας ἐρασταί, θὰ παραδεχθῶσι τὰ λε-

χθισόμενα, ἅπερ ἔσονται καὶ τοῦ Ἡλίου φαινώτερα, ὅα μὲ δι-
καιώσωσι.

Ἄδελφοί!

Μάθετε καλῶς, καὶ πληροφορηθεῖτε πάντες ὅτι, μόνον ἡμεῖς
οἱ Ψαρριανοὶ διεμείναμεν ὀπισθεν Προόδου, σὰς ἐρωτῶ, ποῖος ὁ
καρπὸς τῶν ὁποῖον ἀπολαύσατε παροικοῦντες ἐνταῦθα τοσαῦτα
ἔτη; ποῖα ἢ ἀπόλαυσις τοῦ καρποῦ τῶν ἀνδραγαθημάτων τῶν
Προγόνων σας, τὸν ὁποῖον, ἔπρεπε διὰ τὰ δρέψετε; λυπού-
μαι Πατριῶται! διότι χωλαίνετε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς Ἰγνίαις ἀ-
νεπαισθήτως, καθότι οἱ περισσότεροι περιέρχεσθε ἀπὸ καφφεῖον
εἰς καφφενεῖον τῆ ἀγορᾶ, ἄεργοι καὶ δυστυχοῦντες, αἱ οἰκογένειαι
ἡμῶν λιμώττουσιν· ἄλλως φαίνεται, ἢ αἰτία α.) ὅτι εἴμεθα
ἀπάτριδες, καὶ β.) ἡ ἀδιαφορία τῶν εὐπορούντων πρὸς τὸν
λαόν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ πράγματα τοῦ Κόσμου, εἶναι ἄστατα ἢ τύ-
χη μεταβάλλεται, καθὼς καὶ ἡ Σελήνη, καὶ εἰς κανεῖνα στερεὰ
δὲν ἔμπορεῖ νὰ μείνη· διὰ τοῦτο καὶ πάντες δυστυχοῦμεν, ἂν δὲ
καὶ οὗτοι ὑποπέσωσιν εἰς δυστυχίαν, ὅπερ μὴ γένοιτο, τότε θὰ
κλαύσωσι ματαίως καὶ ἤκει καὶ τότε οἱ ὀφθαλμοὶ θὰ τρέξω-
σι ὑδράργυρον ἀντὶ δακρῶν.

Ὁ συνοικισμὸς Ἄδελφοί, εἶναι πρόξενος, παντὸς καλοῦ· προ-
ξενεῖ εἰς τοὺς συμπολίτας τὴν ἔνωσιν καὶ τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην,
τιμὴν εἰς τὴν πατρίδα καὶ ὑπόληψιν εἰς τοὺς κατοίκους· ὁ δὲ πα-
ροικισμὸς φέρει διαίρεσιν, ψυχρότητα, μῖσος, ἔχθραν, φθόνον, καὶ
πάντα τὰ σωματοψυχοφθόρα κακά, τέλος δὲ πάντων τὸν ὀλε-
θρον, καὶ ἀφανισμόν, ἐνῶ δὲ οἱ πρόγονοὶ ἡμῶν ἔχυσαν καὶ αὐτὴν
τὴν τελευταίαν τοῦ αἵματος αὐτῶν βράνιδα, διὰ τὰ σὰς δώ-
σωσι τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς ἀγαθὰ, ὑμεῖς ποδοπατήσαν-
τες ταῦτα πάντα τὰ ἀγαθὰ, ὑπεπέσαμεν εἰς ἐσχάτην ἔνδειαν ἐνε-
κα τῆς ἰδιοτελείας καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους ψυχρότητος. ἀλλ' ἔ-
πειδὴ ἔνιοι τῶν ἡμετέρων ἔχουσιν οἰκίαν μὲ δεξαμενὰς εὐχαριστού-
μενοι ἐπὶ τοῦ παρόντος, μηδαμῶς κήδονται διὰ τοὺς ἄλλους
συμπολίτας αὐτῶν. Ἄδελφοί! μιμηθεῖτε τοὺς προγόνους σας,
οἵτινες εἶχον τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην καὶ ἐφρόντιζον διὰ τοὺς
πτωχοὺς, καὶ ἐβοήθουν τὰς οἰκογενείας των, ἐὰν δὲ ἤθελεν ὑπο-
πέση τις εἰς ἔνδειαν, καὶ θεώρουν ὅτι δυστυχεῖ τὸν ἀνόρθωσαν,
ὑμεῖς δὲ, οὐ μόνον δὲν ἐκτελεῖτε τὸ ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς
σεαυτὸν, καθὼς ἐκεῖνοι, ἀλλὰ προσέτι, προσάπτοντες κατ' αὐτοῦ κρι-
τηγορίας, τὸν ὀνειδίετε, τὸν ἐξουθενεῖτε καὶ διακηρύσσετε αὐτὸν
ὡς ἀνάξιον! ὅταν δὲ μάθωσι τινὲς χαιρέκακοι ὅτι εὐρέθη ἄνθρωπος

διὰ τὴν δῶσθαι αὐτῷ χεῖρα βοήθειας, τὸν κατηγοροῦσιν, ἀποκαθιστῶσιν αὐτὸν δυστυχέστερον· ἐπειδὴ δὲ ἡ Τύχη εἶναι κοινὴ καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον πασχίσατε παντὶ σθένει διὰ τὴν ἐνωθῆτε, τὴν συνοικοιθῆτε, καὶ τότε ἔχοντες τὴν ἐγκάρδιον ἀγάπην μεταξὺ σας, θὰ εἰσαχθῆ πᾶν ἀγαθὸν εἰς τὴν Πατρίδα· «ὅπου γάρδῳ, ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ὀνόματί μου, καὶ ἐγὼ εἰμὶ ἐκεῖ, ἐν μέσῳ αὐτῶν» κατὰ τὸν Θεὸν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν λόγον· ὅπως γὰρ ἤδη Ἄδελφοί! περιπατοῦμεν ἀπάτριδες, φοβοῦμαι μὴ ὑποπέσητε ὡς προεῖπον, καὶ ὑμεῖς εἰς δυστυχίαν, καί τότε οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ ἀπόγονοι, θὰ ὡς καταρῶνται πικρῶς, καθότι θὰ τοὺς ἀρίστητε ἀπάτριδας καὶ δυστυχεῖς· ὅταν γὰρ ἡ κρηπίς μὴ καταβληθῆ γένους ὀρθῶς ἀνάγκη δυστυχεῖν τοὺς ἐγγόνους· κατὰ τὸν εἰπόντα.

Παρατηρήσετε, Συμπολίται! ὅτι μόνον οἱ Ὑδραῖοι ἐκ τῶν τριῶν Νήσων ἐπροόδευσαν, ρίψατε τὸν ὀφθαλμὸν σας πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος, καὶ θέλετε ἰδεῖ εἰς τὰ Βασιλικὰ Ἠλοῖα Ὑδραῖους, εἰς τὰ Ἀτμόπλοια, εἰς τὰ Τελωνεῖα, εἰς τὰ Ἐγχεινομεῖα, καὶ εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ Ὑπουργεῖα, ὡς καὶ φύλακας, καὶ ἡ αἰτία εἶναι ὁ Πατριωτισμὸς, καὶ μάλιστα ὁ συνοικισμὸς, ὁ πρόξενος τῆς εὐτυχίας, μάθετε δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ὅταν ἡ Κυβέρνησις ἐζήτησε διὰ τὸ τακτικὸν τῆς Ἐπῆρας, οἱ φιλοπατέριδες Ὑδραῖοι, ἀπεκρίθησαν, ὅτι καλλίτερον εἶναι διὰ τὴν ἀποθάνωμεν, παρά διὰ τὴν ὑπάγωμεν τακτικοί, ἀλλὰ ὡς ναῦται, θὰ ὑπηρετήσωμεν τὸ ἔθνος εἰς τὸ Ναυτικόν, οἱ δὲ Ὑαρριανοὶ, ἅμα ἐζήτηθησαν ἔκλινον τὸν αὐχένα ὡς πάροιχοι, μηδὲνα ἔχοντες ἵνα εἴπῃ τὰ δίκαιά των, ἔλαβον τοὺς ὄσους τότε ἐστρατολόγησαν, οἱ δὲ ὅσοι ἄλλοι ἦσαν γεγραμμένοι ἀνεχώρησαν εἰς τὴν ἄλλοδαπὴν· βλέπετε ὅτι κατατασσονται τὰ δικαιώματα ἐκάστου Ὑαρριανοῦ, διότι δὲν ἔχομεν συνοικισμὸν! ἡ ἀμέλεια λοιπὸν τῶν εὐπορούντων καὶ ἡ ἀδιαφορία αὐτῶν, προξενοῦν τὴν γενικὴν τοῦ λαοῦ δυστυχίαν. Ἐὰν εἴχομεν Πατρίδα, ἠθέλατε ἔχη καὶ τὴν ὑπόληψιν καὶ ἐν ταύτῳ ἠθέλαν εἶσθε πάντες εἰς θέσιν, διότι ἐχύθησαν πολλὰ αἵματα, καὶ ὅσοι τότε ἀπεφύγαμεν τὴν μάχαιραν, ἀναχωρήσαμεν γυμνοί, καὶ ἀπεκατέστημεν πένητες τῶν Πενήτων.

Πατριῶται!

Ἐπειδὴ ἐφθασεν ὁ καιρὸς ν' ἀναχωρήσω ἐκ τοῦ ματαίου τούτου Κόσμου, ἔχων τὰς φρένας μου εἰσέτει καὶ τὸν νοῦν ὑγειᾶ, γίνομαι ὡς Προγνώστης ὑμῶν, τοῦ μέλλοντος τῶν πραγμάτων, διὰ τὴν ἐνθυμηθε, ὅτι μετὰ εἴκοσιν ἔτη, ἕνεκα τῆς πολυτελείας, ἤτις καθεκάστην αὐξάνει, ὡσαύτως καὶ τὰ τροφῆμα,

ἡμέρῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰς ἀκρίβειαν προχορῶν, θὰ ὑποπέσῃ ὁ λαὸς εἰς ἄκραν δυστυχίαν, ὥστε τότε καθείς μὴ δυνάμενος νὰ ἐξοικονομῇ τὰς σωματικὰς τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἀνάγκας, θὰ στερηθῆται καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, τότε, δὲ ἐκὼν ἄκων, θὰ παραβλέπῃ τὰς αἰσχροὺς τῶν θυγατέρων πράξεις, καὶ Ὁρηγῶν ἐνδομύχως, θὰ σπαράσσῃται καθεκάστην ἡ καρδία του, τότε ἅπας ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος, οἱ μὲν πλοῦστοι θὰ ἀνέλθωσιν εἰς ἐταιρίας ἐμπορικὰς, οἱ δὲ ὑποδεέστεροι τούτων εἰς σμικρὸν ἐμπόριον, οἱ δὲ εἰς στρατιωτικόν, οἱ δὲ εἰς Γεωργίαν, καὶ τελευταῖον εἰς ὑπηρετίας διαφόρους καὶ βασιτάζους· διὰ τούτο πρέπει ἕκαστος διὰ νὰ καταγείνηται ὑπὲρ τῶν υἱῶν του καὶ ἀπογόνων του ἀλλ' ἐπειδὴ ὅσον ὁ καιρὸς παρέρχεται, ψέγεται κατ' ὀλίγων ἡ ἀγάπη· διότι ἀπὸ σήμερον υἱοὶ τινες καὶ θυγατέρες ἡμῶν, ἀπεποιήθησαν, πρὸς ἡμᾶς τοὺς γονεῖς των τὰ Ἱερὰ χρέη των, καὶ ἄφησαν πολλοὶ τούτων, τοὺς γονεῖς των πεινῶντας, θὰ λάβωσιν ὅμως τὰ χεῖριστα, ἡ δὲ ταυτοπάθεια θὰ ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτῶν ἐξάπαντος κατὰ τὸ τοῦ εἰπόντος ποτὲ Σοφοῦ «οἷους γὰρ ἐβράνους τοῖς γονεῦσι προσενέγκῃς τοιοῦτους καὶ σὺ προσδέχου παρὰ τῶν τέκνων»· ὁ δὲ γογγυσμὸς, κατὰ τῶν τοιοῦτων ἀχαρίστων θὰ προξενήσῃ ἄκραν δυστυχίαν καὶ στέρησιν παντὸς ἀγαθοῦ εἰς αὐτοὺς, καθὼς εἶδαμεν οἰκογενείας τινῶν Φαρριανῶν.

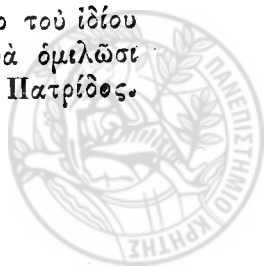
Σήμερον γνωστὸν ἐστὶ, ὅτι πάτχομεν, οὐ μόνον ἀπὸ τοὺς εὐποροῦντας καὶ εὐκαταστάτους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς βουλευτὰς ὡς λέγεται, εἰδῶν παρακατιῶν ῥηθήσεται· διότι ὅταν ἀπ' ἀρχῆς διώρισε τὸ ἔθνος βουλευτὰς, ποῖον Φαρριανὸν ὠφέλησαν μέχρι τῆς σήμερον; εἰς ποῖον ἔκαμαν καλόν; ὑμεῖς δὲ ὅταν δίδετε τὴν ψῆφον σας, λέγετε ὅτι σὰς ὑπόσχονται πολλὰ, μετὰ ταῦτα παρουσιαζόμενοι πρὸς αὐτοὺς σὰς ἐπιστρέφουσι τὰ νῦντα· ἐπανερχόμενοι δὲ εἰς τὴν Σῦρον καὶ παραπονούμενοι, δυσφημεῖτε αὐτοὺς λέγοντες ὅτι δὲν ἐξετέλεσαν τὰς ὑποσχέσεις των· ἀλλὰ κατὰ τοῦτο ἔχουν δίκαιον οἱ βουλευταί, οὐ μόνον διὰ νὰ μῆσᾶς δεχθῶν ἀλλὰ καὶ νὰ μῆσᾶς ἰδῶσιν διότι ὅταν ἐν καιρῷ ψηφοφορίας συναθροίζόμενοι πάντες ἐν ταῦθα σὰς τρέφουσι μὲ κρέατα καὶ οἶνους, καὶ μετὰ διαφόρων παικίλων ἐδεσμάτων, σὰς μεταφέρουσιν οὗτοι διὰ ἀτμοπλοίων εἰς Ἐρέτριαν, ὅταν δὲ θὰ δώσητε τὴν ψῆφον σας, ἐρωτᾶτε ποῖος ἐξ αὐτῶν δίδει περισσότερα, τότε δὲ παραιτούμενοι τὸν πρὸς ὃν ὑπεσχέθητε καὶ σὰς ἐτραπέζωσε δίδετε τὴν ψῆφον εἰς τὸν περισσότερα διδόντα· ὡ τῆς ἀπανθρωπίας τῆς ἐσχάτης ταύτης πράξεως! καθὰ αὕτη ἀντιβαίνει κατὰ τῆς Ἠθικῆς καὶ τοῦ Δικαίου, διότι

ἔδαπάνησε χρήματα πολλά διὰ τροφᾶς καὶ διαφόρων κρεάτων καὶ οἴνων καὶ εἰς μετακόμησιν εἰς Ἑρέτριαν, καὶ ἠγοράσθητε, πωλήσοντες διὰ τέσσαρα καὶ πέντε εικοσόφραγκα τὴν συνείδησίν σας, ἣτις εἶναι τὸ πρὸς πάντα ἄνθρωπον οὐράνιον δῶρον, μάθετε δὲ ὅτι παιδεύεσθε οἱ τοιοῦτοι ὡς παραβάται τοῦ πολιτικοῦ Νόμου, καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ, διότι οἱ μὴ ἔχοντες συνείδησιν δὲν εἶναι καλοὶ χριστιανοί, καὶ καλοὶ πολῖται· καὶ οἱ τοιοῦτοι τοῦ λοιποῦ πρέπει νὰ ἀποκαλοῦνται ἄχθος ἀρούρης· συειὸς γὰρ προσώπῳ, πάντα τυρβάζει κακὰ· λέγω λοιπόν, ὅτι καλλήτερον διὰ νὰ μὴ λαμβάνετε χρήματα, καὶ οἱ βουλευταὶ τότε θὰ σᾶς παραδέχωνται ὡς ἀδελφούς διὰ τὰς ἀπαιτήσεις σας, παρὰ νὰ πωλήτε τὴν συνείδησίν σας, ἣτις εἶναι, ὡς εἶπον, Θεόδωτος, καὶ νὰ σᾶς λέγωσι τότε ὅτι ἐπωλήθητε πρὸς αὐτούς, καὶ νὰ σᾶς στρέψωσι τὰ νῶτα, διὸ παύσατε τοῦ λοιποῦ τὰ παράπονα, ὅταν δὲ ἔλθῃ αὐθις ἡ περίοδος βουλευτῶν μὴ μεταχειρισθῆτε ταύτην τὴν ἀπάνθρωπον καὶ ἀτιμον πράξιν, ἀλλὰ νὰ εὐχαριστηθῆτε εἰς τὰ προσφερόμενα ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἥτοι τὰ ἐκ κρεάτων καὶ οἴνων ἐδέσματα, καὶ σᾶς ἐγγυοῦμαι, ὅτι θὰ σᾶς παραδέχωνται οἱ βουλευταὶ θὰ σᾶς παρουσιάζωσιν εἰς τὸ ἀρμόδιον ὑπουργεῖον νὰ λάβητε τὰ δικαιώματά σας, ἂν δὲ ἐκ τοῦ ἐναντίου, ὅπερ δὲν τὸ νομίζω, σᾶς διαπραγματεύωνται μὲ τὸ σήμερον καὶ τὸ αὔριον, μὴν ἐντραπήτε, ἀλλὰ ἐξαποστείλλατέ τους εἰς κόρακας, καὶ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀπωλείας· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ βουλευταὶ καταδικάζεται παρὰ τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ δικαίου διότι ἀδικοῦσι καὶ τοὺς μήποτε ψηφοφορήσαντας, ὅταν προβεβηκότες ὑπάγωσι διὰ νὰ λάβωσιν ἀπὸ τὸ ἀπομαχικὸν ταμεῖον τὰ δικαιώματά των τοὺς πολιτεύονται μὲ τὸ σήμερον καὶ αὔριον, παρέρχονται μῆνες, οἱ δὲ περιμένουσι μὲ ἐλπίδας, ὥστε, ἀφοῦ δαπανήσωσι τὰ διὰ τροφήν των χρήματα, ἀναχωροῦσιν ἄπρακτοι. ὅθεν παρακαλοῦνται οἱ Κύριοι βουλευταὶ διὰ νὰ παραδέχωνται πάντας ἐξίσου καὶ μὴ παραβλέπωσιν αὐτούς, ἀλλὰ πρὸς πάντας νὰ κάμνωσι τὸ ἴσον χρέος διὰ τὸ ὁποῖον ἐδιωρίσθησαν.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΒΟΥΛΕΥΤΑΣ.

Κύριοι ! πάντες οί έν Σύρω παροικούντες παραπονούνται, ότι επανελθόντες μετά τήν ψηφοφορίαν ένταύθα από Έρέτριαν, τινές άρρωστοί εκεί ασθενείας, μεθ' ήμέρας εις έξ αυτών απέβίωσεν ο δε λαός φοβείται, διά τήν προξενουμένην έκ τής παρακειμένης λίμνης θανατηφόρον ασθένειαν, ώς απέδειχθη, αποβιωσάντων πολλών άπ' άρχής, ουδείς δε ποτέ των άπ' άρχής βουλευτών ώμίλησε επί βήματος εις τήν Βουλήν ύπέρ του γενικού συμφέροντος διά να παραστήση τους άγώνας, τά άνδραγαθήματα, τά ύπέρ Πατρίδος χυθέντα αίματα, και να είπη ότι ύπέρ τής Ελλάδος έχάθησαν πολλοί άνδρες, έχάσαμεν γονείς, Πατέρας, μητέρας, αδελφούς, αδελφάς, συγγενείς και όσοι απέφύγαμεν τήν μάχαιραν, υποφέραμεν πλείστα δεινά ύπέρ τής ελευθερίας, και ότι ο λαός δέν επαναπαύεται άπατρις και ότι ένεκα τής θανατηφόρου τής λίμνης άποφοράς, ο λαός φοβείται, και να αποδείξη, ότι εις τήν Έρέτριαν μόλις κατοικουσιν ελκοσι οίκογένειαι αυτόχθονες Ψαρριανοί, αί δε λοιπαί πέντε, ή δέκα, άν εύρίσκωνται δέν είναι έκ των αυτόχθόνων· άν δε και εξετάση τίς τον περι συνοικισμών κατάλογον θα εύρη σχεδόν διακοσίας περίπου οίκογενείας, έξ ων αί μέν κατοικουσιν εις τά Παλαιά Ψάρρα αί δε εις Σύρον, άλλαι εις Άθήνας και άλλαι εις Λαύριον. Έλευσομένης Βουλευτικής, ή Δημαρχικής ψηφοφορίας, αναγκάζονται να στέλλωσι καταλόγους εις αυτούς διά να έρχωνται να ψηφοφορώσι εις Έρέτριαν· εις δε τήν χώραν θα έδη άκάνθας και τριβόλους· αλλά διά να μη περιφέρηται ο λαός τήδε κακείσε άπατρις, οί Βουλευταί έπρεπε να ώμιλήσωσιν επί του βήματος τής Βουλής, διά να καταπαύση ή ασθένεια, να έξαντληθη ή λύμνη και να αποξηρανη, να οικοδομήσωσι και διακοσίους περίπου οικίστους, από τά χρήματα τά όποια άφισε τότε εις τήν Κυβέρνησιν ο φιλόπατρις Ψαρριανός Βαρβάκης διά να τά λάθωσιν οί Ψαρριανοί, όταν θα κάμωσι συνοικισμόν. Άλλά επειδή ο λαός καταπιέζεται έκ τής δυστυχίας, έχει δίκαιον διά να κατακραυγάξη και να λέγη, ότι ουδείς ποτέ των άπ' άρχής Βουλευτών ώμίλησε περι τής γενικής των Ψαρριανών αποκαταστάσεως· αλλά μόνον επάσχισάν και πασχίζει έκαστος ύπέρ του ίδιου αυτού συμφέροντος, ιερόν καθήκον έχοντες διά να να όμιλώσι πάντοτε ύπέρ γενικού συμφέροντος τής μερικής των Πατρίδος.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΟΣΤΡΕΦ ΠΑΣΑ.

Όταν, κατά τὸ 1842, οἱ τότε τῶν Φαῤῥιανῶν δημογέροντες δι' ἔλλογῆς γενικῆς συνελεύσεως τῶν Φαῤῥιανῶν μ' ἐξαπέστειλαν μετὰ τοῦ πλοιάρχου Κυρίου Ἀναγνώστου Τσίρου εἰς Κωνσταντινούπολιν, διὰ σύναξιν χρημάτων, διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Νικολάου, εἰς ἔμπορος Ἑπειρώτης μᾶς εἶπεν ὅτι ὁ Χοστρέφ Πασᾶς, ἦτον ἐξ ἐνὸς χωρίου τῆς Πατρίδος του, υἱὸς Ἰερέως, τὴν ὄψιν εὐειδῆς, τὴν ἡλικίαν δεκαπενταετῆς· μετὰ ἕξ μῆνας ἐχάθη, ὁ δὲ ἔμπορος ἐξαπέστειλλε πανταχοῦ μισθωτοὺς δι' εὐρεσιν αὐτοῦ, ἀλλ' εἰς μάτην· μετὰ δὲ τριετίαν παρουσιασθεὶς μετὰ δύο ἀξιωματικῶν πρὸς τὸν ἔμπορον εἶπεν, ὅτι μία ὀθωμανὶς γυνὴ τὸν ἐπεφόρτισε φορέματα τινά, δοὺς αὐτῷ καὶ νόμισμα χρυσοῦν, τὸν ἔφερον εἰς ἓν Παλάτιον, ὃ, πού ἐκεῖ τὸν ἐκράτησαν· τὸ Παλάτιον, εἶπεν, εἶναι τοῦ Βεζύρου, ἦτοι τοῦ Πρωθυπουργοῦ, ὅτι ἐκεῖ ζῆ κάλλιστα καὶ τὸν στέλλει εἰς τὴν σχολὴν σπουδάζοντα τὴν Ὀθωμανικὴν καὶ τὴν Γαλλικὴν, καὶ ὅτι, τὸν ὀνομάζουν Χοστρέφην· αὐξηθέντος τὴν ἡλικίαν, ἐγνωρίσθη μετὰ τῆς Βαλδῆς (Βασιλίσσης) οὐσης Γαλλίδος τὸ γένος· χαίρων δὲ τὴν εὐνοίαν αὐτῆς, κατὰ διαταγὴν αὐτῆς πρὸς τὸν Βεζύρην, ἦτοι τὸν Πρωθυπουργόν, διωρίσθη Ναύαρχος, καὶ τότε ἐστάλη κατὰ τῆς Νήσου τῶν Φαῤῥῶν, ὅστις ἐλθὼν μετὰ δυνάμεως πολλῆς, ἀγκυροβόλησε πρῶτον τὰ πλοῖα εἰς τὸ Σίγρι τῆς Μιτυλήνης, ἀφ' ὅπου εἰδοποίησεν ὅλους τοὺς εἰς τὰ παράλια τῆς μικρᾶς Ἀσίας καὶ τοὺς τὰς νήσους οἰκοῦντας τούρκους νὰ ἐλθῶσι μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν στόλον, καὶ ὅτι θὰ λάβῃσι λείας καὶ αἰχμαλώτους. Ὑπάρχοντος δὲ τότε πλοίου Βασιλογαλλικοῦ περιερχομένου πάντοτε εἰς τὰ μέρη ταῦτα ἦλθεν ὁ πλοίαρχος αὐτοῦ μετὰ δύο ἀξιωματικῶν εἰς τὰ Φαῤῥά, καὶ εἶπεν εἰς τὴν τότε Βουλὴν ὅτι, ὁ Ναύαρχος τῶν τούρκων Χοστρέφης, ἐπειδὴ διατάχθη παρὰ τοῦ Βασιλέως του, διὰ νὰ καταστρέψῃ τὴν Πατρίδα σας, σᾶς παρακινεῖ διὰ τὸ καλόν σας, νὰ βάλλετε τὰς οἰκογενεῖας σας μετὰ τὰ κινητὰ πράγματά σας ἐντὸς τῶν πλοίων, καὶ νὰ ἀναχωρήσῃτε εἰς τὰς Νήσους, καὶ σᾶς δίδει διωρίαν μίαν ὀλόκληρον ἑβδομάδα καὶ δι' αὐτὸ σᾶς μένωμεν ἡμεῖς ἐγγυηταί· ὁ δὲ δημηγόρος τῶν Φαῤῥῶν κύριος Α. Μοναρχίδης ἀποκριθεὶς γαλλιστί, εἶπε, ὅτι, προτιμοῦμεν μᾶλλον θάνατον ἔντιμον, ἢ ζῶν ἄτιμον· ὁ δὲ Γάλλος, εἶπε, ὑμεῖς δύνασθε ν' ἀντικρούσητε πεντήκον-

τα χιλιάδων στρατόν ; ὁ δὲ Α. Μοναρχίδης εἶπεν, ἄς ἔλθῃ, ἔχομεν πῦρ καὶ σίδηρον. Γάλλ. Ἐπειδὴ ἀπεφασίσατε διὰ νὰ πολεμήσετε, σὰς συμβουλεύω νὰ ἐξαποστείλλητε τὰς οἰκογενείας σας εἰς τὰς Νήσους, τὰ δὲ Μύστικά σας νὰ τὰ βάλετε εἰς γραμμὴν διὰ νὰ πολεμῶσι κατὰ τῶν μικρῶν· τὰ δὲ Ἡφαιστία σας νὰ ἀπέλθωσιν ἐν μέσῳ τῶν πολεμικῶν πλοίων, τότε, ἴσως νικήσητε· πλὴν σὰς λέγω, ὅτι ὁ Πασσᾶς ἔχει πολλὴν δύναμιν· πάλιν δὲ σὰς λέγω, ὅτι ἐπειδὴ πάντοτε ἡ Γαλλία ἐπιθυμεῖ τὴν ἐλευθερίαν σας, καὶ ἀγαπᾷ τοὺς Ἕλληνας, σὰς λέγω πάλιν ὅτι ὁ Πασσᾶς ἔχει πολὺ μεγάλην δύναμιν, καὶ τὰ στρατεύματά του θὰ καταπατήσωσι τὴν Νήσον σας καὶ λυπεῖται καὶ ὁ Ναύαρχος τὰς οἰκογενείας σας, αἱ ὁποῖαι, ἐξ αἰτίας σας, θὰ αἰχμαλωτισθῶσι, καὶ ἐπειδὴ μᾶς εἶπε ταῦτα ὁ Ναύαρχος Χοστρέφ, ἦλθαμεν ἀπὸ μέρος του καὶ σὰς τὰ εἶπαμεν, ὅταν δὲ ὑμεῖς θέλετε τὸν πόλεμον, ἡμεῖς ἀναχωροῦμεν· διὰ τὰς οἰκογενείας σας ὁμως ὑμεῖς ὄψεσθε· ἔχετε ὑγίαν!

Ἀναχωρησάντων τῶν Γάλλων ἵνα δώσωσι τὴν ἀπάντησιν τῷ Χοστρέφῃ οἱ Ψαρριανοὶ ἀμέσως ἦλθον εἰς γενικὴν συνέλευσιν ἐξωθεν τοῦ Ἀγίου Ναοῦ τοῦ Ἀγ. Νικολάου, συναθροισθέντων δὲ πάντων, ὁ Κύριος Α. Μοναρχίδης ἐξιστόρησε τὴν ἀποστολὴν τοῦ Χοστρέφῃ καὶ τὴν τῶν Γάλλων, ὅτι δηλ. νὰ ἐξαποστείλλωσι τὰς οἰκογενείας των καὶ τὰ λοιπὰ· προσέθεσε δὲ καὶ ταῦτα καὶ εἶπεν. Ἀδελφοί! ἡμεῖς πρέπει νὰ πολεμήσωμεν, διότι ἐὰν ἀναχωρήσωμεν τὸ Ἔθνος μετὰ ταῦτα θὰ μᾶς κατηγορή· τὰ πλοῖα δὲν ἔρχονται εἰς τὰ βουνα νὰ πολεμῶσι καὶ πρέπει νὰ μὴ ἀναχωρήσῃ οὐδεὶς· ἀνάγκη πᾶσα εἶναι νὰ ἀποβάλλωμεν τὰ Ἡδάλια τῶν πλοίων μας, μεγάλων καὶ μικρῶν, καὶ πολεμοῦντες, ἄς ἀποθάνωμεν ἐνδόξως ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος· ὁ δὲ Ν. Χ. Δημ. Κοντζιάς εἶπεν, Ἀδελφοί! ἐὰν θὰ διαμείνωμεν νὰ πολεμήσωμεν πρέπει νὰ ἐξαποστείλλωμεν τὰς οἰκογενείας μας εἰς τὰς νήσους, τὰ δὲ Ἡφαιστία μας νὰ περιφέρωνται καὶ τὰ Μύστικα νὰ ἦναι ὡσαύτως εἰς τὰ πανιά, οὔσης δὲ χρείας, αὐτὰ τὰ Μύστικα νὰ κατατρέξωσι τὰ μικρὰ ὀθωμανικὰ πλοῖα, ἐὰν ἴδωμεν ὅτι νικώμεθα τότε φερόμεθα κατὰ τὴν περιστάσιν· ἄλλοι δὲ τινες ἀποκριθέντες εἶπον, ἐπειδὴ ἀπεφασίσατε διὰ νὰ πολεμήσωμεν, ὅπου ἡμεῖς ἀποθάνωμεν ἄς ἀποθάνωσι καὶ αἱ οἰκογένειαι ἡμῶν καὶ οὕτω διελύθη ἡ συνέλευσις.

Ἐνταῦθα βλέπομεν, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἦσαν γενναῖοι, καὶ δὲν ἐφοβοῦντο Τούρκους, διότι δὲν εἶχον ποτὲ οὐδένα κάτοικον Τούρκον εἰς τὰ Ψαρρά· ἦσαν δὲ καὶ φιλότιμοι, διότι ἐπροτίμησαν μᾶλλον,

τοὺς ὑπὲρ πατρίδος θανάτους, παρά νὰ φανθοῖ ἀνδρῶν, καὶ κατηγορῶνται ὡς ἀνάξιοι καὶ δειλοί. μετὰ ταῦτα ὁμως ἀπεφάσισαν τὴν ἀφαίρεσιν τῶν πηδαλίων τῶν πλοίων, καὶ δὲν ἐσυλλογίσθησαν τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν· ἀφαιρεθῆντων δὲ τῶν πηδαλίων, διηρέθησαν εἰς φυλακὰς, φυλάσσοντες τὰς πολεμικὰς θέσεις καὶ προσκαρτεροῦντες τὴν ἔλευσιν τοῦ Χοστρέφ Πασᾶ.

Πολλοὶ δὲ εἶπον μετὰ ταῦτα, ὅτι κακῶς ἐπραξάν καὶ ἐκράτησαν τὰ γυναικόπαιδα, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀκούσωσι τοῦ Ν. Χ. Δημ. Κοιτζίᾳ ὅταν δὲ κατὰ τὴν 21 Ἰουνίου, ἡμέραν σάββατον πρῶτῃ εἶδον ἐξαίφνης τούρκους συμπλακέντας μετὰ τῶν ἡμετέρων, πολλοὶ ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὰς θέσεις των· ὁ δὲ δημηγόρος Α. Μοναρχήδης, λειποτακτῆσας πρῶτος αὐτὸς ἀνεχώρησε τῆς θέσεως του, καὶ ἀναχωρήσας ἐκ τῆς Νήσου, ἦλθεν εἰς Ναύπλιον καὶ διωρίσθη ἐκεῖ ταμίας, μετ' ὀλίγους δὲ μῆνας ἠγόρασεν οἰκίαν, καὶ πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Καποδιστριαῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐλθόντος εἰς Αἴγινα ἐναυπήγητε πλοῖον, διωρίσας τὸν υἱὸν αὐτοῦ πλοίαρχον, τὰ δὲ περὶ τούτων δαπανηθέντα χρήματα ἠγνόουν πάντες, καὶ διελογίζοντο τὴν τοιαύτην δαπάνην τίνι τρόπῳ τὴν ἑκάμει· τοῦτο δὲ μόνον θεωρεῖ ὀφίλος τῆς ἀληθείας ὅτι ἐκτελεῖται τὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ Σοφοῦ Πινδάρου, εἰπόντος «μείρω μὲν χρήματ' ἔχειν, ἀδίκως δὲ πεᾶσθαι πάντως γὰρ ὕστερον ἦλθε δίκη»· καθότι τὸ μὲν πλοῖον κατεστράφη ἐν τάχει, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ ἀπεβίωσεν· οὗτος δὲ ἐπὶ τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος διωρίσθη μετὰ ταῦτα Ἐφορος ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου ἀγομένων δὲ τινῶν ψαριανῶν πρὸς αὐτὸν, ὅπως δι' αὐτοῦ λάβωσι θέσιν, ἀπέβαλε πάντας, λέγων ὅτι δὲν τοὺς γνωρίζει. Οἱ παλαιοὶ ψαριανοὶ μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τότε, ἔλεγον ὅτι ἡ αἰτία τῆς γενικῆς δυστυχίας των προῆλθεν ἐκ τούτου, ἐξέφερον ἄνδρες καὶ γυναῖτες πικρὰς κατ' αὐτοῦ ἀράς, ἀλλὰ τέλος πάντων, πῶν καὶ οὗτος τὸ γενικὸν τοῦ θανάτου ποτήριον ἀπόλετο καὶ τὸ μνημοσυνον αὐτοῦ μετ' ἤχου· ἐκ τῶν προρηθέντων ἀποδεικνύεται, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἦσαν φιλότιμοι καὶ γενναῖοι, τὸ μὲν διὰ νὰ μὴ κατηγορῶνται ἀπὸ τοὺς συμμάχους των, ὅτι ἦσαν δειλοί, καὶ παρετήσαντες τὴν πατρίδα των ἀνεχώρησαν εἰς τὰς νήσους ἐλθόντες πανοικεῖ, τὸ δὲ διότι ἀπεφάσισαν διὰ νὰ πολεμήσωσι, μὴ συλλογισθέντες ὅτι οἱ τούρκοι εἶναι, ὡς ἡ σμήνη τῶν μελισσῶν καὶ ὅτι θὰ τοὺς καταπατήσωσι καὶ θ' ἀπολεσθῶσιν ὀλοκλήρως.

Ἄλλὰ τίς ψδύνατο τότε εἰς ἐκείνην τὴν φρικαλέαν ἐπεχὴν νὰ

εἶπη μικρὸν λόγον ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτῶν, ὅταν ἐδημηγόρη ὁ Κύριος Α. Μοναρχίδης πρὸς ἀμαθῆ, ἀγράμματον καὶ βαναυσὸν λαόν; ἡμεῖς πάντες γνωρίζομεν ὅτι, ὁ λαὸς εἶναι κατωφερῆς, ὁμοῖος ὕδατος κήπου, τὸ ὁποῖον ὁ κηπουρὸς διὰ τῆς σκαπάνης παρασείρων φέρει αὐτὸ εἰς ὅποιανδήποτε αὐλακὰ θέλει καὶ ἦτο τότε οὕτω καὶ ὁ δημαγωγὸς ἄγει καὶ φέρει τὸν λαὸν εἰς τοιαύτας ἀστάτους περιστάσεις ὅπου καὶ ὅπως θέλει.

Ἄδελφοί Ψαρριανοί!

Καὶ αὐθις ἐπαναλαμβάνω λέγων, ὅτι μόνον ἡμεῖς οἱ Ψαρριανοί δυστυχοῦμεν, διότι ποίων ἄλλων αἱ γυναῖκες περιερχόμεναι μετημφιεσμένοι κατὰ νύκτα κρούωσι τὰς θύρας, διὰ νὰ λάβωσι μικρὸν τμήμα ἄρτου, παρὰ ἡμετέρων τινῶν ἀποροούντων; πῶς ὑποφέρετε, Ἄδελφοί! νὰ θεωρεῖτε, καὶ νὰ ἀκούετε τὰ τοιαῦτα, ποῦ ἀπεβρίψατε τὸν πατριωτισμὸν; ποῦ τὴν φιλοτιμίαν; ποῦ τὴν φιλανθρωπίαν; ἐξυπνήσατε σεῖς οἱ παλαιοί! ἐγερθεῖτε ἀπὸ τοὺς τάφους διὰ νὰ ἰδῆτε τὰς θυγατέρας τῶν ἀπογόνων σας εἰς ποίαν ἐλεεινὴν κατάστασιν ἤλθον, ἐνεκεν ἰδιοτελείας, καὶ ἁ συμφωνίας τῶν εὐπορούντων καὶ τῶν βουλευτῶν, καὶ ὅτι πάντες ἐξέκλιναν ἅμα ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποίων χρηστότητα, οὐκ ἔστι φιλανθρωπία, καὶ Πατριωτισμὸς, οὐκ ἔστιν εἰς ἑνός. Μάθετε οὖν ἡμεῖς πάντες ὅτι ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ 1824, μέχρι τῆς σήμερον περιέρχονται οὕτω οἱ τῶν ὑπὲρ Πατρίδος θυσιασθέντων ἀπόγονοι, περιπατεῖτε ἀπάτριδες, σὰς κατηγοροῦσι πάντες, ἀλλὰ διὰ νὰ παύσῃ αὕτη ἡ κατηγορία, πρέπει νὰ ὁμιλήσωσιν οἱ βουλευταὶ εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς, διὰ νὰ ἀποξηρανθῇ ἡ λίμνη διὰ νὰ λείψῃ ἡ ἀσθένεια, νὰ οἰκοδομήσῃ προσέτι καὶ οἰκίσκους, ὡς προεβέθη, καὶ τότε θὰ ἐπαναπαυθῇ καὶ ὁ λαὸς. ἂν δὲ τὸ Ἔθνος ἀπορρίψῃ τὰς δικαίας ἀπαιτήσεις, συνοικισθεῖτε εἰς τόπον ἄλλον μέχρις ὅτου ὁ Πανάγαθος Θεὸς νεύσῃ τὰς καρδίας τῶν φιλοχρίστων Βασιλέων, καὶ χορηγήσωσιν ἡμῖν, καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς Ἑλλάδος μέρος, καὶ τότε, ἐλευθερουμένης καὶ τῆς Νήσου τῶν Ψαρρῶν, ἐπανελήθητε πάντες ἐπ' αὐτῆς.

Ἄδελφοί!

Ἐπειδὴ ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἐπέλθω κ' ἐγὼ, εἰς τὰς αἰωνίους Μονάς, ἐντέλλομαι πᾶσιν ἡμῖν, ὅτι, ὁ Συνοικισμὸς γίνεται διὰ τῆς γενικῆς ὁμονοίας, ἥτις συνεπιφέρει τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην· ἀλλὰ πρῶτον νὰ ἀπορρίψετε πάντες τὸν φθόνον, τὴν ἰδιοτέλειαν καὶ πάντα τὰ φθοροποιὰ πάθη καὶ νὰ καθαρίσθητε τὰς καρδίας σας διὰ νὰ ἐνωθῆτε, νὰ ἀποκαταστήσῃτε καὶ ἡμεῖς Σύλλογον καὶ πολλοὶ

ἄλλοι· ἐντὸς αὐτοῦ, νὰ συνέρχεσθε πάντες, νὰ ὠμίλητε περὶ τῶν πατριωτικῶν συμφερόντων καὶ νὰ σκέπτεσθε τὰ βέλτεστα ὑπὲρ πάντων τῶν συμπολιτῶν· καὶ ἐπειδὴ οἱ Ὑαρριανοὶ δὲν ἔχομεν ἰδιαιτέραν τοπικὴν διοίκησιν διὰ νὰ θεωρῆ τὰ πρὸς τοὺς Ὑαρριανοὺς συμφέροντα, οἱ κατὰ διαφόρους καιροὺς βουλευταὶ, μὴ ἔχοντες τινα νὰ ἐξετάζη τὰς πράξεις των τὶ ἐπραττον ἀπ' ἀρχῆς καὶ πράττουσιν ὡς θέλουν· ὅταν ὅμως ἔχετε Σύλλογον τότε θὰ παύσῃ ἡ θέλησις αὐτῶν, ἔχοντες δὲ δύναμιν διὰ νὰ τοὺς ἀνακαλῆτε, καὶ διωρίζητε ἄλλους παμφηρεῖ, θὰ ἐνεργῶσι τὰς ὑπὲρ τῆς μερικῆς Πατρίδος διαταγὰς τοῦ Συλλόγου· τότε δὲ θὰ λαμβάνῃ καὶ ἕκαστος Ὑαρριανὸς τὸ δικαίωμά του. "Ἄν δὲ τοῦναντίον (ὅπερ δὲν νομίζω) ἐπιμένητε περιπατοῦντες ἐν φθορᾷ, καὶ ἀδιαφορήθητε λέγοντες τὸ τί μὲ μέλλει, καὶ ὁ ἄλλος τί μὲ μέλλει; ἡ ἀδιαφορία σας αὕτη, θὰ σᾶς προξενήσῃ τέλειον διαμελισμὸν καὶ θὰ δυστυχῆσῃτε πάντες, διότι ὀρῶντες τὰ πράγματα καθεκάστην μεταβαλλόμενα πρέπει νὰ φροντίζωμεν περὶ τοῦ Μέλλοντος ἡμῶν, καὶ νὰ ἐνθυμώμεθα, ὅτι ἡ τύχη μεταβάλλεται, καθὼς καὶ ἡ Σελήνη, ὅτι εἰς οὐδένα στερεὰ δὲν δύναται νὰ μείνῃ, διὰ τοῦτο ὅταν ἦσθε ἡνωμένοι, θὰ εὐτυχῆσῃτε, ὅταν δὲ φθάσῃτε εἰς γῆρας βαθύ, θὰ παρέλθῃτε ἕκαστος ἀνεπαιθότῳ τὰς ὀδεινῆρας αὐτοῦ συνεπειάς, καθότι κ' ἐγὼ, ἐπειδὴ ἔφθασα εἰς βαθύτατον γῆρας, ἐὰν εἶμεθα εἰς Πατρίδα, ἤθελον τὸ παρέλθειν εὐχάριστον, διότι τὰ τέκνα μου καὶ οἱ συγγενεῖς μου, ἐλπίζοντες ὅτι θὰ τοῖς δώσω ἀμπελῶνας καὶ τινα χωράσια διὰ σποράν, ἤθελον μοὶ προσφέρῃ χρήματα καὶ ἄλλα πολλὰ καρυκεύματα διὰ τὸ γῆρας· ὅσον δὲ τὸ κατ' ἐμὲ, πρῶτον εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ διαφυλάξαντί με ἐκ τῆς δεινοτάτης ταύτης ἀσθενείας, καὶ δεύτερον εὐχαριστῶ τῷ μυριοσεβάστω μοι εὐεργέτῃ φιλιτάτῳ Κυρίῳ μοι Κυρίῳ Μεθοδίῳ τῷ Ἱεράρχῃ, χορηγοῦντι μοι μισθὸν διὰ νὰ τρέφωμαι.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ὡς προεῖπον ὑπήγαγ εἰς τὰς Ἀθήνας κατὰ τὸ 1880 ἔτος, εἶδον τινὰς νέους τὴν ἡλικίαν φέροντας ἐπ' αὐτῶν σπαλλέτας, καὶ χρυσᾷ γαλλόνια τοῦτο μοὶ ἐφάνη παράδοξον, ἀλλὰ διὰ νὰ εὐχαριστήσω τὴν περιέργειάν μου, ἠρώτησα τινα τῶν ἐκεῖ ἐμπόρων, ποῦ ἐπολέμησαν οἱ νέοι οὗτοι; μετὰ τοῦ Καραϊσκάκη; ἢ εἰς κανένα ἄλλον πόλεμον; ἀποκριθεὶς μοὶ εἶπεν, ἄχ! διδάσκαλε! νὰ μὲ συγχωρῆς· «οὔτοι ἐπολέμησαν εἰς τὸ ἑβραϊόκαστρον, δηλ. εἰς τὸ κάστρον τῶν ἑβραίων· ὁ μὲν ἦτο ὑπηρέτης Πρωθυπουργοῦ, ὁ δὲ, σύντεκνος ἄλλου ὑπουργοῦ, καὶ ὁ ἄλλος ἦτον εἰς ἄλλον φροντιστῆς, καὶ ἐνταῦθα εἰς τὰς Ἀθήνας τὰ

πράγματα είναι χειρότερα από τὰ ἀπόκρυφα τῶν Παρισίων καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐὰν ἐξετάσης, δὲν θὰ εὕρης ἀρχὴν καὶ τέλος· ἐνταῦθα δὲ συμβαίνει ἐκεῖνο ὅπερ λέγει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὅτι· «Πόρνοι καὶ Τελῶναι, προαρπάζουσι τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ»· διότι ἐδῶ εἰς τὰς Ἀθήνας, οἱ προαγωγεῖς, οἱ κόλακες, οἱ προδόται, οἱ ὑπηρέται, οἱ σύντεκνοι καὶ οἱ ἔχοντες ὀλίγην φιλίαν μετὰ τινος τῶν ὑπουργῶν, ἐκεῖνοι ἀπολαμβάνουσι τοὺς καρποὺς τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνισθέντων. Φεῦ! εἰς ποῖον βαθμὸν εἶπον ἐγὼ τότε, ἀναστενάξας! ἔφθασαν οἱ ὀρθόδοξοι Ἕλληνες!! ἐνῷ ἡμεῖς ἐπολεμήσαμεν, καὶ ἀπολέσαμεν γονεῖς, ἀδελφοὺς, ἀδελφάς, γυναῖκας, υἱοὺς, θυγατέρας, συγγενεῖς καὶ τὴν φιλοτάτην ἡμῶν μερικὴν Πατρίδα, καὶ μόλις ἀπεφύγαμεν τὴν μάχαιραν τῶν τούρκων, φορτωμένοι ἀπὸ πληγᾶς, καὶ διεσώθημεν γυμνοί, οὐδὲν ἐλάβομεν, νῦν δ' ἔχουν δίκαιον, διότι τοὺς ἐτοιμάσαμεν οἱ θαλασσινοὶ τῶν τριῶν νήσων τῆς τράπεζαν καὶ ἐσθιόντες διαμένουσιν ἀφρόντιδες· «μάλιστα ἀπεκρίθη ὁ ἔμπορος καθότι οἱ ἐν ὑπουργήμασι, ὡς μὴ Ψαρριανοί, δὲν σᾶς γνωρίζουσι· διὰ τοῦτο διορίζεται βουλευτὰς, οἵτινες γνωρίζοντες ὑμᾶς ἂ ἀγκαιῶς θὰ ὀμιλῶσι τὰ δικαιώματά σας εἰς τὴν Βουλὴν καὶ νῦν ἀδικεῖσθε ἀπὸ τοὺς βουλευτὰς σας, καὶ νὰ μὴ παραπονεῖσθε, διότι σᾶς προεῖπα, ὅτι οἱ βουλευταὶ δὲν ἐκτελοῦσι τὸ καθήκον των διὰ τὸ ὁποῖον τοὺς διορίζετε. καὶ παρακαλῶ νὰ μὴ κατηγορήτε τοὺς Ὑπουργούς.»

Πατριῶται!

Νομίζω ὅτι πάντες γνωρίζετε, ὅτι οὐ μόνον στερούμεθα ἀμοιβῆς τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος δικαιωμάτων ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς Πατρίδος· διὰ νὰ λάβωμεν ὅθεν τὰ ἐν μέρει δικαιώματα ἡμῶν εἶναι ἀνάγκη διὰ νὰ συστήσῃτε πάντες οἱ εὐποροῦντες Σύλλογον· ἐν αὐτῷ θὰ σκέπτεσθε τὰ ὑπὲρ πάντων συμφέροντα, καὶ ἐπιτροπὴν τὴν ὁποῖαν θὰ συστήσετε ἐξαμελῆ· αὕτη θὰ συνοηθῆται μετὰ τῶν βουλευτῶν, θὰ ἐξετάξῃ τὰς πράξεις των, θὰ διευθύνῃ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἔχοντας δικαίωμα διὰ νὰ ἀπαιτήσῃσι τι, καὶ τέλος πάντων, ἔχοντες τότε δύναμιν, θὰ παύσωσι τὰ παράπονα τῶν συμπολιτῶν μας, ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος, μὴ ἔχοντες ὑμεῖς Πατρίδα, ἀλλὰ καὶ μήτε Σύλλογον, οἱ Κύριοι βουλευταὶ, πράττουσι ὡς βούλονται· ἐνεργοῦν δὲ δι' ὁποῖον θέλουσι καὶ μηδὲνα ἔχοντες διὰ νὰ τοὺς ἐξετάξῃ διάγουσιν ἀμέριμνοι.

Γνωρίζετε Πατριῶται! ὅτι ἐξήκοντα ἔτη μέχρι τῆς σήμερον περιέρχεσθε ἀπάτριδες; δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἡ δυστυχία πρὸς ἡ-

μας πάντας αὐξάνει· ἀνυψώσατε ὅθεν τοὺς ὀφθαλμοὺς σας, ἐξυ-
πνήσατε ἐκ τοῦ ὁποίου καθεύδητε ὕπνου τοῦ Μανδραγόρα·
ἀπορρίψατε πάντες τὰ πάθη, πρὸ πάντων, τὸν φθοροποιὸν φθόνον,
καὶ ἐνωθεῖτε· πάλιν δὲ καὶ πολλάκις λέγω, νὰ ἀγαπήσητε, τότε
ἂν ἀποκαταστήσητε τὸν Σύλλογον, ἐὰν ἀναφερθῆτε πρὸς τὴν Κυ-
βέρνησιν θὰ ἐκτελέσῃ τὰ ὑπὲρ τῆς μερικῆς ἡμῶν ἀποκαταστάσεως
αἰτήματα, πᾶσαι δὲ αἱ παρελθούσαι Κυβερνήσεις, ἐπειδὴ ἐγνώρι-
σαν τοὺς ὑπὲρ Πατριδος τῶν Ψαρριανῶν Ἀγῶνας, ἔδωσαν τὸ δι-
καίωμα διὰ νὰ ἔχωμεν δύο βουλευτάς, ἐὰν οἱ ἀπ' ἀρχῆς βουλευ-
ταὶ ἤθελον ἀπαιτήσῃ τὴν ἀποξήρασιν τῆς ἐν τῇ Ἐρετρείᾳ, λί-
μνης, ἠθέλαμεν ἦσθε πάντες συνοικισμένοι· σήμερον δὲ ἔχει δι-
καιον νὰ γογγύζῃ ὁ λαὸς, διότι εἶναι πρόβατα μὴ ἔχοντα ποι-
μένα καὶ διεσκορπίσθησαν τῆδε κάκεισε, καὶ θὰ Σᾶς δυσφημοῦν.
Αναλάβετε οὖν πάντες οἱ εὐποροῦντες τὴν ἐπιστάσιαν καὶ προστα-
τεύσατε τὸν λαόν, διὰ νὰ μακαρίζεσθε αἰωνίως, διότι ὅταν ἔχε-
τε Πατρίδα, θὰ παρέλθῃτε τὸ γῆρας πάντες ἀνεπαισθήτως, θὰ λεί-
ψωσιν οἱ γογγυσμοὶ καὶ τὰ παράπονα ἀπὸ ὅλους καὶ ἐνταυτῷ,
λέγω πᾶσιν ὑμῖν, ἂν νομίζητε ὅτι θὰ σᾶς γηροκομῶσιν οἱ υἱοὶ
καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, προχωροῦντος τοῦ χρόνου, αἱ καρδίαι αὐ-
τῶν θὰ ψυχρανθῶσι, καὶ τότε ματαίως θὰ κλαύσωσι· λυποῦμαι,
δὲ Ἀδελφοί! ὅτι πολλοὶ τῶν ἀρχαίων ἀγωνιστῶν ἐξέλιπον ἐκ τοῦ
ματαίου τούτου κόσμου, καὶ σήμερον εὐρισκόμεθα δύο μόνον Ψαρ-
ριανοὶ ἐν τοῖς ζῶσιν, ὁ μὲν Σταυάτιος Θεοδώρου ἄγων τὸ ἐνενη-
κοστὸν δεύτερον ἔτος· ἐνῷ εἰς τὰς Ναυμαχίας παρευρέθη τετράκις
εἰς ἠφάιστια καὶ ἔκαυσε 4—5 πλοῖα ὀθωμανικά, σήμερον περι-
ερχόμενος ἀπὸ θύραν εἰς θύραν μεταχειρίζεται τὴν ἐπαίτειαν, ὅταν
(λέγει ὁ ἴδιος) ὑπῆγε εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ βουλευτὴς εἶπεν αὐτῷ
ὅτι δὲν τὸν γνωρίζει· μὴ γνωρίζων εἰς ποῖον νὰ προστρέξῃ ἀνε-
χώρησεν ἄπρακτος· ἐγὼ δὲ παρευρεθὲς εἰς Ἀθήνας, ὅταν ὁ Κα-
νάρης ἔλαβε τὸν βαθμὸν πρωθυπουργοῦ, εὐρών αὐτὸν ἐν τῇ Κι-
φέλλῃ οἰκίᾳ του μὲ ἐπληροφόρησε διὰ καλῶν λόγων, ὅτι θὰ μοι
στείλλῃ εἰς Σύρον δίπλωμα, ἀνεχώρησα ἐπιφορτισμένος πληροφο-
ριῶν ἀκούσας δὲ αἰφνης τὸν αἰφνῆδιον αὐτοῦ θάνατον ἐλυπήθην.
Ἄς συλλογισθῇ ἕκαστος ὑμῶν διὰ τὰ τελευταία τοῦ γῆρατος
αὐτοῦ ἔτη, καὶ ὅτι, ἡ εὐτυχία ἢ δυστυχία, εἰσὶν ἀδελφαὶ περιερχό-
μεναι καθ' ὁδὸν ἢ μία κατόπιν τῆς ἄλλης· ἀναγνώσατε δὲ καὶ τὰς
ἱστορίας τοῦ κόσμου, καὶ θέλετε μάθειν, ὅτι, οὐ μόνον ἀπολέσθησαν
πόλεις ἕνεκα ἀσυμφωνίας τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ πο-
λίται· λέγει δὲ καὶ τὸ Ἱ. ἡμῶν Εὐαγγέλιον, πᾶσα γὰρ Βασιλεία με-

ρισθείσα καθ' εαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις, ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' εαυτῆς οὐ σταθήσεται. Ματθ. Κεφ. 12 κε'. τότε δὲ οἰπολιταὶ διασκορπιζόμενοι τῆδε κάκεισε εἰς ἄλλας πόλεις, βιοῦσιν ἐν δυστυχίᾳ, μυχτηριζόμενοι, ἂν δέ τινες φρονήτε ὅτι, οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες θὰ σᾶς περιθάλψωσιν ἐν τῷ γήρατι ἐξαπατάσθε, διότι εἶδαμεν τώρα ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν, ὅτι υἱοὶ τινῶν, ἔγγον εἰς δικαστήρια τὸν πατέρα αὐτῶν, ἐνεκα χρημάτων, καὶ αἱ θυγατέρες ἐξαπέστειλαν τὰς μητέρας αὐτῶν εἰς τὸ Πτωλοκομεῖον.

Συμπολιταὶ Ψαρριανοί!

Βαρυνοῖς τοῦ νὰ λέγω πολλὰς ὑπὲρ ὑμῶν συμβουλὰς παῖω διὰ τοῦ μικροῦ τούτου λόγου: Ἄετός καθήμενος ποτὲ ἐφ' ὑψηλοῦ δένδρου, οἱ ὄρνοι θῆραι ἰδόντες αὐτὸν ἐρριψαν βέλος κατ' αὐτοῦ, ὅστις ἀποθνήσκων εἶπε, δὲν λυποῦμαι ὅτι ἀποθνήσκω, διότι τὸ θανεῖν ἐστὶ κοινόν, ὅσον λυποῦμαι, διότι θνήσκω ἀπὸ τὰ ἰδιά μου πτερὰ ἀδικίως· τὸ αὐτὸ ἐπάθαμεν τινὲς ἐξ ἡμῶν σήμερον, καὶ καλὰ ὑστερινά...

Ἐπειδὴ ἐφθασα εἰς τὸ τέρμα τοῦ παρόντος βίου, ἡτοιμάσθην νὰ ἀφίσω τὰ πρόσκαιρα λυπηρὰ· ὑπάγω εἰς Ἠθλίην ὅπου ἐκεῖ ὑπάρχουσι τὰ χαρμόσυνα καὶ αἰώνια, ἀφίνω εἰς πάντας τὴν ὑγείαν, προσέτι σᾶς ἐπεύχομαι νὰ ἔχητε, τὴν ἀδελφικὴν Ἀγάπην, καὶ ὁ Θεάνθρωπος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ φωτίσῃ καὶ δώσῃ ὁμόνοιαν καὶ εἰρήνην διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃτε τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος Σύλλογον καὶ λοιπὰ, διὰ νὰ λάβωσι τότε πάντες τὴν κατὰ Θεὸν ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην, καὶ οὕτω τὸ τέλος τοῦ παρόντος βίου θὰ τὸ διέλθῃτε ἐλαφρὸν καὶ εὐχάριστον. Ἀλλὰ νὰ ἐνθυμηθῃτε πάντες οἱ Ψαρριανοί, διότι ὡς νομίζω, τότε κατὰ 1821 δὲν εἴσθε γεννημένοι διὰ νὰ ἰδῆτε τὰ ἐνδοξα τῶν προγόνων ὑμῶν καὶ ἡρωϊκὰ κατορθώματα καὶ νὰ μακαρίζῃτε αὐτοὺς, σᾶς συμβουλεύω δε νὰ λάβῃ ὁ καθείς ἐξ ὑμῶν ἀπὸ ἑν φυλλάδιον διὰ νὰ πληρώσω τοὺς τύπους καὶ νὰ τὸ ἔχητε δι' ἀνάγνωσιν.

Ἐγὼ δὲ δίδωμι πᾶσιν ὑμῖν τὰς ἀπὸ καρδίας εὐχὰς μου, ὡς Ἰερεὺς τοῦ Ὑψίστου, ὑμεῖς δὲ (παρακαλῶ) ἵνα δέησθε πάντες πρὸς Θεὸν διὰ νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἀμαρτίας μου, καὶ ὡς φιλόανθρωπος ἡμῶν Κριτὴς ὁ τῶν ἀπάντων Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, νὰ κατατάξῃ τὴν ψυχὴν μου εἰς τὰς σκηνάς τῶν δικαίων, ἐν τοῖς Κόλποις Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ. Γένοιτο! Γένοιτο!!!

Όταν μετά τήν ἔλευσιν τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος ἦλθα εἰς τὰς Ἀθήνας, ὑπῆγα πρὸς τὸν Κύριον Μοναρχίδην, ὅστις μὲ τὸ σήμερον καὶ τὸ αὔριον ἄφησε καὶ παρῆλθον τρεῖς μῆνες· ἰδὼν δὲ ὅτι μὲ ἐπολιτευετο, τῷ εἶπον τὴν ἀναχώρησίν μου· τότε μοι εἶπε καὶ τῷ ἔδωσα τὰ ἀποδεικτικά μου, τὰ ὅποια, (ὅταν ἦλθε εἰς τὴν Σύρον μετὰ ταῦτα) μοι εἶπεν, ὅτι τὰ ἀποδεικτικά μου τὰ ἔδωσεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον· ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀποβίωσίν του ὑπῆγον αὐθις εἰς τὰς Ἀθήνας, οἱ δὲ τότε ἰσχύοντες μετὰ τινα καιρὸν εἶπον, ὅτι δὲν εἶναι κατάλληλος ὁ καιρὸς, καὶ ἀνεχώρησα ἄπρακτος, ὅθεν ἀφ' οὗ ἦλθον πολλάκις, καὶ οὐδεὶς μὲ ὠφέλησε ἀνεχώρησά ἄπρακτος· ὅταν δὲ μετὰ ταῦτα ὁ Κύριος Κανάρης ἔλαβε τὸν βαθμὸν τοῦ Πρωθυπουργοῦ, μὲ ὑποδέχθη καλῶς εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ἀλλὰ ἔχων ὡς εἶπε, πολλὰς ἐργασίας, μὲ εἶπε καὶ ὑπῆγα εἰς τὴν Κυψέλην, ἀλλὰ μετὰ διαφόρους ὁμιλίας, εἶπεν ὅτι ἔχει πολλὰς τοῦ Ἔθνους ὑποθέσεις, καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα θὰ μοι στείλλῃ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος διάταγμα μισθοδοσίας, ἐγὼ δὲ πλήρης πληροφοριῶν καὶ χρηστῶν ἐλπίδων, ἀνεχώρησα ἄπρακτος δυστυχῶς ὁμοῦ· τῷ ἐπῆλθε ὁ θάνατος καὶ οὕτω ἔμεινα μὲ νέας καὶ πάλιν ἐλπίδας.

Ἀλλὰ κατὰ τὸ 1880, ἐπὶ Κουμουνδούρου, ἦλθα καὶ αὐθις εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐπρόστρεξα πρὸς τοὺς δύο βουλευτὰς τῶν Φαρριανῶν ὁμοῦ μὲ τὰ ἀντίγραφα τοῦ ἐκδουλεύσεών μου, δὲν ἠθέλησαν δὲ νὰ λάβωσι μέρος, καθότι ὡς μοι εἶπον τινὲς τῶν φίλων, ὅτι ποτε δὲν ὠμίλησαν καὶ αὐτοὶ ἐπὶ βήματος, διότι δὲν ἐδιδάχθησαν τὴν Νομικὴν καὶ οὐκ οἶδον πῶς θὰ ὠμιλήσωσιν, ἐπειδὴ δὲν εἶναι ῥήτορες· διὸ ἀναγκασθεὶς ἐπρόστρεξα εἰς ξένων ἐπαρχιῶν τοὺς βουλευτὰς, πρὸς τοὺς φιλοκάλους καὶ φιλιπάτριδας Κυρίου, Κωνστ. Φλέσσαν, καὶ Θ. Φλογαίτην, οἵτινες λαβόντες εὐχαρίστως τὰ ἀποδεικτικά μου προσέλαβον αὐτοῖς καὶ ἄλλους πολλοὺς βουλευτὰς, οἵτινες λαβόντες καὶ τὴν ἀναφορὰν μου κατὰ τὸν 15 τοῦ Δεκεμβρίου· πρῶτος ὁ καλοκάγαθος οὗτος Βουλευτὴς παρουσιασθεὶς ἐξεφώνησε τὰ ἑξῆς:

Φλέσσας. Ὑποβάλλω αἰτήσιν τοῦ ἐκ Φαρῶν Μικιῆ Ἱερῆως, ὁ ὁποῖος ἔλαβε μέρος εἰς πολλὰς ναυμαχίας, καὶ φέρει πληγὰς, καὶ ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔδωκε τὴν ἀρκοῦσαν συνδρομὴν εἰς αὐτὸν· Πρόεδρος νὰ πεμφθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν, καὶ συστήνεται εἰς τὸν Κύριον Ὑπουργὸν νὰ φέρῃ τὸ προσήκον Νομοσχέδιον ἐνταῦθα· εὐχαριστῶ τοὺς Κυρίους Φιλοπάτριδας καὶ φιλοκάλους· Κυρίου Κυρίου Φλέσσαν, καὶ Φλογαίτην

καὶ λειπούς φιλοκάλους βουλευτάς· ἀλλ' ἐνῶ εἰ μὲν δύο τῶν Ψαρριανῶν βουλευταὶ δὲν ἔλαβον μέρος, ἔπρεπε τοῦλάχιστον νὰ λάβωσι τὴν φροντίδα νὰ τρέξωσι πρὸς τὸν Ὑπουργὸν καὶ νὰ ἀπαιτήσωσι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Νομοσχέδιον· αὐτὸ τοῦτο, ἦσαν ἐξάπαντος ἤχρηός των, ἀλλ' ὡς ἀποδεικνύεται ἀπεμακρύνθησαν, διότι δὲν ἐδιδάχθησαν τὴν Νομικὴν, ὁ δὲ Κύριος Παπαμιχαλόπουλος ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν, ἐπειδὴ δὲν ἐπαρουσιάσθη τῆς ἐπαρχίας τῶν Νέων Ψαρῶν βουλευτῆς, δὲν ἔφερε τὴν ἀπάντησιν τοῦ Νομοσχεδίου, ὡς διατάχθη παρὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, καὶ οὕτω διαμένει ἐν ἀργίᾳ τὸ δίκαιόν μου.

Ἐνταῦθα ἐπίσυναπτω, τὴν σημειώσιν, ἣτις μοὶ ἐδόθη παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀγῶνος· Μικὲς Δούκας ἢ Παπάρογλους Ἱερεὺς ἐκ Ψαρῶν Ἀριθμὸς Μητρώου. 445. Συνεδρίασις ὑπὸ ἐξέλεγεξιν δι' ἐπικύρωσιν, Φροντιστῆς ἐκ τοῦ Γραφείου τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος.
 Τὴν ἔλαβα 1872 Μαΐου 23.

Κύριοι !

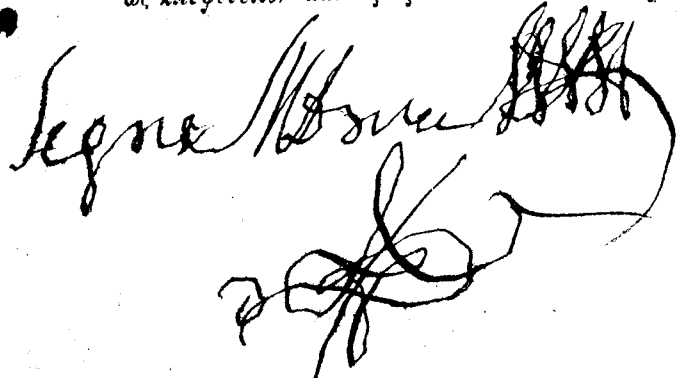
Ἐπειδὴ θ' ἀπαντήσητε ἡμαρτημένας λέξεις, μὴ ὀρθογεγραμμένας, ἣ ἐν Χίῳ σπουδῇ μου ἦτο μόνον δύο ἔτη, διότι παρουσιάσθην τότε τοῦ φιλοπολέμου Ἀρεως ἀνεχώρησα καὶ ἔλαβα μεθ' ἑαυτοῦ τὰ ὄπλα.

ΤΕΛΟΣ ΚΑΙ ΤΩ ΕΝ ΤΡΙΑΔΙ ΘΕΩ ΔΟΞΑ.

1884. κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον.

Πᾶν ἀντίτεκνον μὴ φέρων τὴν κάτωθι ὑπογραφήν μου θεωρεῖται ὡς κλειψίτεκνον καὶ τιμωρεῖται κατὰ τὸν Νόμον.

Κερνα Κερνα

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ Κ. Κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

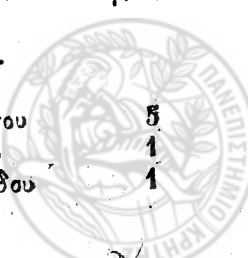
ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Οι Κύριοι.

Α. Βαφιαδάκης	Σωμ.	20	Ίω. Κ. Ζαννής	1
Έλλ. Άτμοπλοία		5	Ίω. Μαρούνης	1
Ν. Βαρβαρέσος		20	Κωνστ. Κ. Κυπαρισίας	1
Κωνσταντίνος Παπανικολής		5	Ν. Γ. Ζαννής.	1
Θεμιστοκλής Π. Φρυδάς		1	Άριστέιδης Κ. Ζαννής άξιωματ.	1
Νικόλαος Γ. Παππᾶς		1	Ν. Δ. Παππᾶς	1
Νικόλαος Γ. Καλάρης		1	Δημ. Ίω. Κοτζιάς	1
Θεόδωρος Ν. Παππᾶς		1	Άνδρέας Παπανικολής	1
Νικόλαος Α. Μεταξᾶς Αίγινίτης		1	Καλημέρης Ίω. Καλημέρης.	1
Α. Γ. Κεράλας		1	Λεωνίδας Κουτζοδόνητης Διευθ. Τρ.	1
Κωνσταντίνος Α. Ζαννής		1	Ίω. Χατζιδάκης Δικηγόρος	1
Κ. Ίω. Σαρέλης		1	Στυλ. Βάλληνας Δικηγόρος	1
Γεώργιος Ίω. Μίκαρος		1	Νικόλαος Γρέκας	1
Κωνσταντίνος Μ. Φηλίνης.		1	Κωνσταντίνος Σ. Μπουρνιάς	1
Δημήτριος Α. Βλαχόπουλος		1	Δ. Γ. Καψάνης	1
Νικόλαος Παπαγεωργίου Ανέζης		1	Β. Ζαχαρόπουλος	1
Ρούσος Μουλαδάκης		1	Παναγιώτης Λούδης.	1
Γ. Γεράρδος Δικηγόρος		1	Κωνσταντίνος Σιδεράτος	1
Ή. Γριπάρης βουλευτής		1	Ροσέτος Άντ. Χρυσολούρη	1
Α. Πετρίτσας Βουλευτής		1	Θεόδωρος Κ. Δενδοινός Κρνωπώλης	1
Θεόδωρος Φλογικίτης Βουλευτής		1	Άλέξανδρος Γ. Καβούλης	1
Κωνσταντίνος Φλέσσας Βουλευτής		1	Χαράλ. Ν. Νιωτάκης	1
Α. Κακκολίριος		5	Παντελής Άλαφούζος	1
Άλουτίσιος Τόμαν Δικηγόρος		5	Μιχαήλ Έμμ. Παλατιανός	1
Θεόδωρος Δενδοινός Ίατρός		5	Γεώργ. Α. Φραντζότζας.	1
Έμ. Λυκούδης Πρωτοδικης		5	Κωνστ. Ίω. Κασσίτας	1
Δημήτριος Μ. Παππᾶς		1	Ίω. Δ. Μανούσος	1
Άργύρης Γ. Παππᾶς		1	Φραντζέσκος Δ. Μανούσος.	1
Στυλιαν. Γ. Λεωνίδου		1	Βασίλειος Παρθενόπουλος	1
Άναστάσιος Χ. Γασίμης		1	Ίωάν. Αιμιός	1
Χρήτος Στελ. Γασίμης		1	Άνδρέας Γ. Βουρέκας	1
Κωνσταντίνος Κ. Ζαννής		1	Ίωάν. Αντωναδάκης	1
		1	Κωνστ. Α. Μπάτσας Ήεροδιάκονος	1
		1	Μιχαήλ Κ. Στυλιανού ψάλτης	1
		1	Θεόδωρος Μακρής	1

Νικόλαος Γ. Γιάνναρης	1	Περικλής Γ. Μαυρατζάνης	1
Ἄνδρ. Δ. Μακρῖας	1	Γεώργιος Ε. Τσικούρης	1
Χατζῆς Γ. Βόγιο;	1	Δημήτριος Κ. Τσακαμῆς	1
Ν. Χ. Ἀλεξανδρῆ;	1	Ἄνδρέας Βιολάνης	1
Ν. Γ. Χελλῆς;	1	Λεωνάρδος Βάτης	1
Γεώργ. Ν. Παππᾶς	1	Ἀλέξανδρος Βάβουλας	1
Δ. Α. Μπάτσος	1	Ἀπόστολος Ἀργυροπούλου	1
Ἰωάν. Βλαχοπούλου	1	Ἠλίας Παπᾶ Ἰωάννου	1
Γ. Ἀεράκης	1	Ἰωάννης Α. Μοναρχίδης	1
Σπ. Φιλιππίδης	1	Γεώργιος Χ. Κυριάκος	1
Δημήτριος Γ. Ἀράπη;	5	Ἰωάννης Δ. Καλημέρης	1
Γ. Ν. Φιλίνης	1	Ἄνδρέας Ι. Κοῆς	1
Νικολ. Βελλισάριος	1	Βρέττας Ν. Τζερμεῆς	1
Ἰωάνν. Β. Βελλισάριος	1	Νικόλαος Γκάκιας	1
Ἰωάνν. Γ. Δομεστίνης	1	Δημήτριος Μ. Φιλίνης	1
Γεώργιος Κ. Κουτέπας	1	Γεώργιος Ι. Μαυρογιάννης	1
Νικόλ. Γ. Ζέκας Εραπλοματοποιός;	1	Νικόλαος Γ. Φιλίνης	1
Ἀντώνιος Πιτακάκης	1	Νικόλαος Γ. Τζώτζης	1
Νικόλαος Δασκαλάκης	1	Ἐδστρ. Ταμβάκος	1
Ἰωάννης Σ. Λυγγοῦ	1	Γεώργ. Κ. Γιαννουκάκης	1
Κωνσταντῖνος Π. Κομνηνός	1	Θεόδωρος Φ. Ζέης	2
Νικόλαος Α. Καμπανιάκης	1	Ἰωάννης Διβόλης	2
Δημοσθένης Κούλοθρος	1	Ἰωάννης Γλύκας Ἱεροδιάκονος	1
Βυάγγελος Ἰω. Κατσιλιέρης	1	Σπυρίδων Κωσταρᾶς	1
Δημήτριος Γ. Παππᾶς	1	Ἰωάννης Λεοντίδης Οικονόμος	3
Δημήτριος Π. Γλύκας	1	Μιχαήλ Γ. Ἀράπης Ἱερεὺς	1
Γεώργιος Κωνσταντῖνου	1	Δημήτριος Διβέριος »	1
Ἄνδρέας Ζαχαράκης	1	Μιχαήλ Ἀρτέμης »	1
Νικόλαος Α. Πετρούζας	1	Βασίλ. Σέργιος »	1
Νικόλαος Κ. Νικολάου	1	Ἀντώνιος Γαβαλάς »	1
Ἀμβρόσιος Ροδινοῦ	1	Κ. Δ. Μαυρογιάννης	1
Κωνσταντῖνος Α. Βουρέκας	1	Δ. Μ. Γιαννουκάκης	1
Κωνσταντῖνος Α. Βασιλείου	1	Ἐλευθέριος Πλυτᾶς Ἱεροδιάκονος	1
Κωνσταντῖνος Φ. Ταμουλῆς	1	Γεώργιος Ν. Ἀνέτης Ἱερεὺς	1
Σταύρος Χ. Ἐμμανουήλ	1	Ἰωάννης Νικολάου	1
Σιδερῆς Διβόλης	1	Θεοφ. Παπαδόπουλος Μουσικολογ.	1
Βασίλειος Α. Βασιλείου	1		
Α. Παππαμανώλης	1		
Νικόλαος Κ. Ἀποστόλης	1		
Μ. Α. Κεπετζῆς	1	Ἀγγελικὴ Ν. Βαρβαρέσου	5
Ἰωάννης Ρωσολάτος	1	Δέσποινα Α. Μοναρχίδου	1
Γ. Χέλαρης Τυπογράφος	1	Ἀγγελικὴ Α. Μοναρχίδου	1

Αἱ Κυρίαί.

ΠΑΤΡΙΩΤΑΙ ΨΑΡΡΙΑΝΟΙ !

Μὲ εὐχὴν μου τὴν ἀγάθειαν καὶ μὲ τὰ γυμνάσια,
εἰδόσα φυλλάδιον, ψαῖδων τὴν Ἱστορίαν.
πολὸν δὲ σὰς παρακαλῶ, διὰ τὰ ἐρωθῆτε.
ἂν ἀγίστητε τίς εἶσε σὺν, καὶ τίς ἐγὼ, καὶ τὰ ἀγατηθῆτε •
αὐτὸς ὁ διαμελισμὸς σὰς φέρει ἀτιμίαν,
μῆξιση θ' ἀποκτήσητε τὴν ἀνποληψίαν,
ἂν δ' ἀγαπήσητε ἀδελφοί ! πάντες θὰ εὐτεργῆτε,
Σέλλογον ἂν δὲν κάμετε δλοι θὰ δυσευγῆτε,
ἄστερον θ' ἀποκτήσετε δεινὰ συμβιβηκίτη,
ἐρωθῆτε καὶ ἀγαπήσατε, πράξετε τὰ εἰκότα.
Ἐἴπωρ' πολλὰ καὶ ἐλάλησα δὲν ἔχω ἁμαρτίαν.
Στὸν δικαίον τὸν Δικαστὴν δότε ἀπολογία !

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 2.

